Вівторок, 15 червня 2004 року. № 108 (3358)

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

У пріоритеті — соціальний захист і наповнення бюджету

До розкладу засідань цього пленарного тижня включено 148 питань. Серед 70 законопроектів — чотири Президент визначив як невідкладні. Про це на погоджувальній нараді керівників депутатських фракцій, груп та комітетів повідомив Голова Верховної Ради України Володимир Литвин.

У вівторок, зазначив глава парламенту, після внесення змін до законів «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про статус та соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» (щодо інвалідів дитинства), «Про пенсійне забезпечення військовослужбовців, осіб начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ та деяких інших осіб», «Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення» та ратифікації міжнародних угод народні депутати розглянуть майже 20 законопроектів податкового спрямування.

(Закінчення на 2-й стор.).

ОБІРВАНА НИТКА

Колаж Анастасії СИРОТКІНОЇ.

За старих часів Дарницький шовковий комбінат був гордістю столиці. На першотравневих і жовтневих святах його багатотисячний колектив дефілював Хрещатиком перед трибунами в перших лавах, одразу після колон машинобудівників «Арсеналу» і «Більшовика». Демонструючи, як було заведено казати, свою готовність виконати будь-яке завдання партії та уряду.

І варто зазначити — виконував. Створений практично одразу після воєнної розрухи, 1947 року, комбінат з перших днів свого існування став галузевим флагманом, за багатьма показниками заткнувши за пояс своїх побратимів з Москви й Іванова, історично традиційних центрів ткацтва в колишньому СРСР.

Сьогодні Дарницький шовковий постає перед киянами і гостями столиці не цехами наймогутнішого виробничого комплексу, а численними павільйонами і прилавками «Даринку», заваленого імпортним ширвжитком. Серед якого, до слова, продукції комбінату і вдень зі свічкою не знайдеш...

(Закінчення на 10-й стор.).

ОФІЦІЙНО

У Пітер на форум

Сьогодні Прем'єр-міністр України Віктор Янукович має намір відвідати з робочим візитом Санкт-Петербург. Мета візиту — участь у Міжнародному економічному форумі.

Переговори щодо Ан-70 тривають

Сьогодні в Києві відбудеться засідання міжурядової робочої групи України та Росії стосовно проекту Ан-70. Планується, що переговори триватимуть кілька днів. Російську делегацію очолить заступник міністра оборони РФ Олексій Московський, нашу — заступник міністра промислової політики України Валерій Казаков. Очікується, що в роботі засідання візьме участь головком ВПС РФ генерал-полковник Володимир Михайлов. Намічено відвідання Авіаційно-технічного комплексу імені Антонова (Київ) і заводу «Мотор Січ» (Запоріжжя), де плановано виготовляти авіадвигуни Д-27 для Ан-70.

БЛІЦОПИТУВАННЯ — КРИМ

Чи готовий регіон до курортного сезону?

Валентина Дзоз, заступник голови уряду автономії:

— З понад 252 тисяч кримських дітей шкільного віку зможемо оздоровити більш як 100 тисяч.

Андрій, киянин:

— Відпустку зіпсовано кримським сервісом. Ціни на все — «занебесні».

Людмила Григорівна, москвичка:

— Неозброєним оком видно недоліки курорту — відсутність елементарних зручностей, жахливий стан пляжів, несанкціонована торгівля і забудова стометрової прибережної зони.

Лідія Іванівна, мати двох дітей:

— Мої діти знову проведуть літо на шкільному подвір'ї, щоправда, з безплатними обідами.

Віктор ХОМЕНКО.

У НОМЕР

Технічний аврал з отруєнням

На обласному семінарі в Миколаївській області (там зернозбиральні агрегати ось-ось вийдуть на поля) намагалися знайти вихід з технічного цейтноту. За оцінками фахівців, навантаження на одну жниварку в регіоні становитиме в середньому 350 га, на комбайн — близько 300 га. А в окремих агроформуваннях ці показники ще вищі. Вихід із ситуації — у створенні в кожному районі мобільних збиральних загонів, які нададуть допомогу тим, хто найбільше її потребує. Під час жнив область розраховує залучити зернозбиральні агрегати з північних і західних регіонів країни, де кампанія зі збирання врожаю розпочинається пізніше, **повідомляє «ПроАгро».**

А в Харківській області — врожай-на НП. До райлікарні Вовчанського району госпіталізовано десять осіб з ознаками отруєння отрутохімікатами, **інформують у прес-службі МінНС.** За попередніми даними, мешканці села Котівка отруїлися під час прополки цукрового буряку — на сусідньому полі в цей час проводилася обробка культур гербіцидами.

У благодійному марафоні перемогли діти

Додаткові кошти для організації літнього відпочинку дітей із малозабезпечених сімей зібрано під час благодійного марафону в Кіровську Луганської області. В акції взяли участь понад 60 підприємств, чотири голови вуличних комітетів, приватні особи. Надійшло близько 25 тисяч гривень і на суму понад сім тисяч гривень отримано гарантійних листів на перерахування коштів. Найбільшу активність у благодійній справі виявили трудові колективи шахти ім. Кірова, заводу «Центрокуз», міського відділу освіти та територіального медичного об'єднання, **повідомляє наш власний кореспондент Алла АНТИПОВА.**

І літературна премія, і «Голос України»

ВІТАЄМО

Севастополець Валерій Воронін дуже задоволений. По-перше, член Національної спілки письменників України в день рідного міста став лауреатом премії ім. Льва Толстого, яку присуджують у Севастополі раз на рік. По-друге, минулої неділі на виставці друкованої продукції на честь свята автор популярних (і не тільки в Україні) історичних романів про минуле Київської Русі, Севастополя, Балаклави, Середземномор'я став нарешті передплатником «Голосу України».

— Досі купував вашу чудову газету в кіосках «Союздруку». Тепер її приноситимуть мені додому. А ще став власником фірмової футболки з кепкою, розіграних серед тих, хто передплатив «Голос» сьогодні. Може, мені пощастить, коли редакція розіграє призи за підсумками передплати на друге півріччя, **повідомляє наш власний кореспондент Світлана КАЛИНОВСЬКА.**

Фото автора.

НАМ ПРО НАС

Цікава й корисна для життя

«Голос України» — це дуже цікава і корисна для життя газета. Завжди знаходжу в ній змістовні публікації на різні теми.

Зізнаюся, мені доводиться трохи заощаджувати, щоб оформити передплату на рік, адже не хлібом єдиним живе людина. Відкладаю з кожної пенсії по кілька гривень і для духовної поживи.

Віктор РЕПЕЙ, інвалід II групи.
Жуківці Жмеринського району Вінницької області.

«Криворіжсталь» продано за 4,26 млрд. грн.

ПОЛІТИКА

Повноваження парламенту треба розширити

Попри заяви і бажання народних депутатів, цього тижня парламент не розглядатиме зміни до Основного Закону України. Про це заявив Голова Верховної Ради Володимир Литвин на вчорашній прес-конференції. Глава парламенту переконаний: узгоджений проект до розгляду в сесійній залі повинен мати «завершений вигляд». До того ж, зазначив Володимир Литвин, треба визначитися стосовно процедури розгляду цього питання, «щоб зняти протистояння і конфлікти».

Законопроект 4180, над яким нині працює робоча група, на думку Голови ВР, багато в чому нагадує «провалений» 4105. А 3207-1 — має позитив, бо там є зміни стосовно організації місцевого самоврядування. Володимир Литвин сподівається також, що в єдиному проекті розширять повноваження парламенту, і його рішення будуть «обов'язкові до виконання».

А компроміси, на його переконання, потрібно шукати на погоджувальних нарадах з участю зацікавлених і відповідальних осіб, щоб «не заполітизувати» і не блокувати роботу парламенту, особливо під час розгляду вкрай важливих економічних і соціальних питань. «Цілком реально», додав Голова Верховної Ради, що до кінця п'ятої сесії парламент розгляне зміни до бюджету на 2004 рік і збільшить обсяги фінансування на 6,4—8 мільярдів гривень.

У пріоритеті — соціальний захист і наповнення бюджету

(Початок на 1-й стор.).

Основні напрями бюджетної політики на 2005 рік народні депутати планують визначити в середу, 16 червня. Після чого розглянуть зміни до основного фінансового документа на цей рік та до деяких законів про підтримку друкованих засобів масової інформації. О 15 годині відбудуться парламентські слухання: «Економічна політика України: актуальні питання».

У четвер народні обранці планують затвердити план проведення шостої сесії, а також порядок її висвітлення. У другому читанні розглядатимуть низку законопроектів, спрямованих на підтримання виробництва та розвитку ринку сільськогосподарської продукції. Крім того, до порядку денного включено законопроекти про основні засади державної аграрної політики та ринок земель. Цього ж дня парламентарії обиратимуть суддів і за скороченою процедурою розглянуть законопроекти про встановлення фіксованого розміру страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування для окремих категорій платників, про вино, а також зміни до Кримінального кодексу (про відповідальність за самовільне захоплення земельної ділянки), Митного тарифу, до законів «Про енергозбереження», «Про електроенергетику», «Про плату за землю» (про скасування пільг), «Про якість та безпеку харчових продуктів і продовольчої сировини».

Законопроекти про Державний реєстр виборців, Державну програму приватизації, проект Господарського процесуального кодексу народні обранці розглядатимуть у п'ятницю. Крім того, за скороченою процедурою обговорюватимуть законопроекти про статус учасників міжнародних миротворчих операцій та їх соціальний захист, зміни до законів стосовно соціального захисту студентської молоді, непрацездатних осіб, ветеранів війни та учасників виконання бойових і миротворчих завдань.

Звісно, питання «Криворіжсталі», яке, за словами керівника СПУ Олександра Мороза, обговорюється «за зачиненими дверима» без народних депутатів, треба негайно розглянути у сесійній залі. А лідер БЮТ Юлія Тимошенко запропонувала впорядкувати житлові тарифи і заборонити виселяти людей через заборгованість за комунальні послуги. До того ж, додала лідер БЮТ, з наближенням виборчої кампанії триває «дуже жорсткий політичний пресинг», на який депутатам треба «якось реагувати».

Наталя ЯРЕМЕНКО.

ФОТОФАКТ

Село Пудлівці стало дев'ятнадцятим населеним пунктом Кам'янець-Подільського району Хмельниччини, куди прийшов природний газ. Коштами та довгостроковими кредитами селянам підсобили ВАТ «Адамс» та кам'янець-подільська філія «Хмельницькгазу», які очолюють депутати обласної ради Адам Яхієв та Анатолій Нестерук.

Фото Станіслава СТОЯНОВСЬКОГО.

Навіщо шукати Бен Ладена на Борщагівці?

У КОМІТЕТАХ ВР

Комітет з питань правової політики вирішив підтримати проект народного депутата України Л. Черновецького, рекомендувавши Верховній Раді провести слухання «Про проблему припинення терористичних актів щодо суддів та судів в Україні» у червні цього року.

У своєму поясненні до проекту Черновецький зазначає, що потрібна негайна відверта і чесна розмова у парламенті, бо не можна дозволяти подальший терор щодо суддів та судів в Україні. Народний депутат вважає, що Верховній Раді необхідно уважно вислухати «силових» міністрів, поставити їм відверті запитання і почути чесні відповіді. Крім того, варто переглянути нещодавно прийнятий закон про протидію тероризму, яким вітчизняним спецслужбам надано широкі повноваження. Бо «що за користь від мертвонародженого, непрацюючого закону, який націлений суто на пошук Усама Бен Ладена у районі Борщагівки?» у той час, коли підривають суди.

Наталя ГЕЛЕТКО.

Леонід Грач звернувся до Генерального прокурора

Народний депутат України, лідер кримських комуністів Леонід Грач звернувся до Генерального прокурора країни Геннадія Васильєва. Народний обранець просить дати доручення провести слідство у зв'язку із заявами, які з'явились у деяких засобах масової інформації, про спроби замахів на його життя.

Так, у повідомленні, переданому агентству «Інтерфакс-Україна», йдеться про те, що газета «Крымская правда» 8 червня 2004 року «крупним шрифтом» наводить фразу колишнього голови ВР автономії Євгена Супрунюка: «Було запропоновано усунути фізично лідера Компартії Криму Леоніда Грача».

Галина Мамико, прес-секретар народного депутата України, процитувала його слова: «Те, що відбувається, зачіпає мою людську гідність, викликає серйозну занепокоєність у членів моєї родини і породжує численні запитання і звернення громадськості».

Леонід Грач попросив Генпрокурора повідомити його про результати розслідування.

ФОТОФАКТ

Пам'ятник святому апостолові Андрію Первозваному відкрито на території луганського Свято-Володимирського собору — найбільшого православного кафедрального храму Східної України. Автор роботи — відомий скульптор, заслужений художник України Євген Чумак.

Фото Вадима ЛІСНОГО (Укрінформ).

Заяву про замах на життя свідка спростовують, але факти перевірятимуть

Народний депутат України, лідер одноіменного блоку Юлія Тимошенко заявила, що українські спецслужби готують операцію зі знищення її колишнього помічника Володимира Боровка та замахи на її життя.

Ця заява з'явилася на другий день після того, як до парламенту надійшло подання Генеральної прокуратури про притягнення Ю. Тимошенко до кримінальної відповідальності. Проти народного обранця порушено кримінальну справу за спробу підкупу судді, який розглядає справу колишніх керівників корпорації ЄЕСУ. Генпрокуратура порушила цю справу, розглянувши заяву В. Боровка про намір Ю. Тимошенко передати через нього хабар у 125 тисяч доларів служителеві Феміди.

На прес-конференції у Києві Юлія Володимирівна повідомила, посилаючись на слова двох високопоставлених офіцерів спецслужб, нібито готуються вибух у будинку, де мешкає В. Боровко та його родина. А потім, сказала Ю. Тимошенко, розпочне діяти план «Вендета» — тобто нібито друзі В. Боровка організовуватимуть замах на Ю. Тимошенко. Депутат звинуватила у підготовці замахів високопосадовців СБУ та інших силових відомств, а також Президента України та главу його адміністрації і повідомила, що підготувала офіційне звернення до Леоніда Кучми та надала його копію секретарю РНБО. Порушення Генпрокуратурою кримінальної справи проти неї Ю. Тимошенко пов'язує з намірами влади не допустити створення коаліції БЮТ та блоку «Наша Україна» для висунення єдиного кандидата на президентських виборах.

Однак відповідні силові структури України негайно спростували всі звинувачення Ю. Тимошенко. Служба безпеки України, за повідомленням її пресслужби, назвала твердження про підготовку замахів «абсолютно безпідставними». Генеральна прокуратура України, за словами керівника прес-служби Сергія Руденка, вважає, що немає підстав вірити заяві лідера БЮТ про те, що В. Боровку та його родині загрожує небезпека з боку органів СБУ. Головне розвідувальне управління Міністерства оборони України, як передає агентство «Інтерфакс-Україна», спростувало заяву народного депутата про нібито причетність і цього відомства до підготовки знищення В. Боровка. «Головне управління розвідки міністерства здійснює свою діяльність виключно за межами країни», — зазначається у повідомленні прес-служби розвідуправління. Водночас і СБУ, і Генпрокуратура перевірятимуть усі оприлюднені факти.

Роздмухування теми антисемітизму комусь вигідне

Народний депутат України Юрій Кармазін заявив про свої наміри подати позов до суду проти телекомпаній «УТ-1» і «5-й канал» у разі, якщо вони не спростують звинувачення його в антисемітизмі. За словами парламентарія-одесита, конфлікт виник у зв'язку з тим, що газета «Сільські вісті» запросила його як юриста і лідера Партії захисників Вітчизни представляти інтереси видання в суді. Депутат стверджує: «На засіданні я заявив: пишаюся тим, що живу в країні, де немає антисемітизму, де не проводять генетичну експертизу». Однак уже ввечері того самого дня канал «УТ-1» оприлюднив інформацію зовсім протилежного змісту — Юрій Кармазін, мовляв, закликає проводити в Україні генетичну експертизу. Те саме повторив невдовзі «5-й канал». «Я не розумію, — сказав народний депутат, — чому українські ЗМІ повинні тиражувати наклепницькі заяви про мене якогось громадянина Ізраїлю». Ю. Кармазін письмово поставив перед телеканалами вимогу спростувати поширену інформацію. «В Україні немає міжнаціональної ворожнечі, — каже народний депутат. — І я розумію, що роздмухування теми антисемітизму комусь вигідне...»

Георгій ВОРОТНЮК.

Одеса.

Залізниця має бути економна

На всіх дільницях енергозабезпечення Придніпровської залізниці введено в дію автоматизовану систему комерційного обліку і контролю споживання електричного струму. Відтепер тут щогодини отримуватимуть оперативну інформацію про запрограмоване і фактичне використання електроенергії тяговими та іншими виробничими підстанціями всієї магістралі. Торік, коли лише на п'яти підстанціях залізниці система проходила свої дослідні випробування, вдалося заощадити 678 тисяч гривень.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.

Дніпропетровськ.

На останній межі

опинився Старосинявський район на Хмельниччині. Тепер усім миром треба допомогти йому піднятися з колін

«ГАРЯЧА» ЛІНІЯ ВЛАДНОГО ПРИЙОМУ

Відступати вже, як то кажуть, нема куди. Промисловість району зруйнована. Не пощастило і сільському господарству, особливо тваринництву. Багато ферм просто щезло. На окремих залишилося по... чотири-п'ять корів. За такого стану економіки важко вести мову про виплату боргів із зарплати, котрі сягають півтора мільйона гривень.

Розібратись у проблемі, спробувати допомогти взялися депутати обласної ради Віктор Семенчук та Валерій Мурза, голова районної ради Павло Радченко та новопризначений голова райдержадміністрації Василь Данілкович разом із власним кореспондентом газети Іриною Козак під час «гарячої» телефонної лінії «Голосу України» та прийому громадян.

Завод розікрали

Делегацію колишніх працівників Старосинявського цукрового заводу привів Микола Дібровський. Розповів, що за підприємством залишилася заборгованість із заробітної плати майже в шістсот тисяч гривень, але вже немає ні самого підприємства, ні тих керівників та власників, які взяли б на себе відповідальність за його знищення. А тепер весь завод, який десятки мільйонів гривень коштував, розікрали, і ніхто за це не відповідає. Куди ж поділися гроші? Де шукати правду? — запитує Микола Степанович.

Цукровий і справді довгі роки був не просто флагманом промисловості району, а й місцем, де мали роботу сотні старосинявців. А ось відтоді, коли почалися приватизаційні процеси і на підприємстві з'явилися різні власники, все пішло шкереберть.

«Питання надто складне, щоб дати на нього відповідь, — зауважив заступник голови облдержадміністрації Віктор Семенчук. — До речі, багато рішень і про заставу, і про продаж акцій приймали на загальних зборах, про це є відповідні документи, отож не треба перекладати всю вину за те, що сталося, тільки на чужі плечі. Сам колектив не виявився справжнім господарем. Але тепер мова не про це, а про те, як допомогти людям».

Депутати обласної ради пообіцяли підготувати до сесії запит, нехай своє слово скажуть правоохоронці. А на те, чи житиме далі завод, є певні сподівання. Про них розповів голова райдержадміністрації. Щоправда, варити цукор тут уже не доведеться, немає на чому. Але знайшли підприємців, котрі згодні на місці цукроварні створити виробництво з виготовлення цегли та дорожньої плитки.

До цієї справи залучилось і підприємство, яке очолює обласний депутат Валерій Мурза.

Роботи нема

Із села Пасічна зателефонував пенсіонер Олександр Чайка. Розповів, що його онук Руслан добре закінчив школу, потім вивчився на бухгалтера. В місцевому господарстві йому обіцяли роботу, але так і не взяли. А хлопцеві вона вкрай потрібна, бо він інвалід першої групи, отримує лише пенсію у дев'яносто гривень, тому дуже бідує.

З подібним проханням прийшла на прийом і Світлана Ковальчук із Пилявки. Каже, що чоловік її колишній афганець, нагороджений орденом «За мужність», а в себе в господарстві залишився без роботи. Шість років пробив комірником, а потім його незаконно звільнив керівник господарства. Взагалі питання зайнятості гостро стоять у районі. Дедалі частіше люди змушені шукати заробітки в інших містах і країнах. В аграрному районі одна надія — відродити землеробство і тваринництво.

Толокою — церкву, школу, газифікацію

Дзвінок із села Лисанівці був до народного депутата Василя Шпака. Там усім миром зводять церкву, але грошей на цеглу не вистачає, люди просять допомоги. Валерій Мурза пообіцяв, що передасть прохання народному депутатові, але спробує і сам підсобити із цеглою. Коли люди виявили ініціативу, її обов'язково потрібно підтримати.

До речі, свого часу Василь Шпак домігся виділення для району ста п'ятдесяти тисяч гривень на газифікацію. Тепер провід потягнеться до Залісся, Пиляви та Івок. Нарешті вдасться відновити роботу на старезному довгобуді — очисних спорудах райлікарні. Для цього вишукали кошти в обласному бюджеті.

— Хоч з новобудовами дуже важко, але новосілля у нас все-таки будуть, — запевнив Василь Данілкович. — Пилявська початкова школа така стара, що вже й страшно туди дітей посилати, тож ми вирішили передати дітям приміщення контори місцевого господарства. І для добудови Новосинявської школи за допомоги того самого Шпака виділено 350 тисяч гривень. Сюди, у Нову Синявку, після газифікації котельні переїде і пилявецький притулок для престарілих.

Купіть дітям скрипку та книжки

Хоч як економічно важко живеться сьогодні району, а духовне життя тут не завмирає. Не одне покоління талановитих музикантів виховала сільська дитяча музична школа із Пасічної. Її випускники з успіхом навчаються і в музичних училищах, і в консерваторіях. А директор Петро Німець не заспокоюється. Ось і цього разу прийшов попросити допомоги із закупівлею інструментів для шкільного духового оркестру.

Не на всі телефонні дзвінки й особисті запитання можна було одразу дати відповідь. Когось хвилювала мала пенсія, хтось не отримав плату за земельний пай, сільські партійні активісти прийшли поділитися своїми думками про майбутні вибори... Різні питання турбували людей, але очевидним було те, що люди мають надію на розв'язання їхніх проблем. Тепер за це певну відповідальність нестиме разом із депутатами і «Голос України». Ми розповідатимемо про зрушення, що відбуватимуться в районі, і про те, чи виконує свої обіцянки влада.

Ірина КОЗАК.

Хмельницький.

Україна: перспективи сталого розвитку

АКТУАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Василь Кремень, Дмитро Табачник, Василь Ткаченко. Україна: проблеми самоорганізації. (В 2-х т.) — К.: Промінь, 2003. Том І. Критика історичного досвіду. — 384 с.; Том 2. Десятиріччя суспільної трансформації. — 464 с.

Зазначений двотомник, випущений 2003 року на замовлення Державного комітету телебачення і радіомовлення України за Програмою соціально значущих видань, одразу став бібліографічною рідкістю.

Причина популярності видання, як на наш погляд, в оригінальному — історіософському — викладенні актуальних проблем вітчизняної історії, нашого сьогодення й перспектив на майбутнє. Книга відверто «піднімає планку» до рівня однієї з версій «української національної ідеї», але не претендує, разом з тим, на статус істини в останній інстанції. Навпаки, вона є скоріше запрошенням до діалогу навколо кардинального питання сучасності: «Ким ми були? Ким ми є сьогодні? Ким прагнемо стати в майбутньому?».

Автори трактують національну ідею не як якийсь завершений документ чи кодекс, за яким ми маємо жити.

У викладі двотомника ніби вмонтовано так званий двадцять п'ятий кадр, де настирливо проводиться думка, що люди не перестануть ворогувати один з одним, доки не знайдуть примирення із власною історією. І ще одна думка: люди ніколи не зуміють самоорганізувати суспільне життя, доки не перестануть десь збоку шукати винного у своїх негараздах. Зробивши акцент на понятті «самоорганізація», автори тим самим принципово вдаються до критики історичного досвіду самого українського народу, не шукаючи причину всіх наших бід у підступах якихось «зовнішніх супостатів».

Вихідна методологічна засада наукової роботи — критика історичного досвіду. Драматизм української історії, у викладі авторів двотомника, полягає у намаганні синтезувати дві протилежні тенденції — східну (візантійську) культурну спадщину та інноваційні раціоналістичні впливи країн Заходу. І за часів Київської Русі, і за доби козаччини всі спроби у цьому напрямі зазнавали невдачі. Не реалізувалися сподівання на самовизначення українського народу і в роки української революції 1917—1920 рр. До того ж і Європа не була тоді готовою визнати Україну як політичну реальність та підтримати її визвольні прагнення. Втім, автори двотомника переконані, що чергова спроба цього синтезу в рамках Великої Європи має дати вже в цьому столітті вагомі результати.

До прогнозів В. Кременя, Д. Табачника та В. Ткаченка, на нашу думку, слід поставитися серйозно. Ще 1996 року, викладаючи своє бачення найближчого майбутнього, вони чітко заявили, що період 1997—2002 рр. в історичному поступі України чимось нагадуватиме період непу, коли на основі приватизованих засобів виробництва різко підвищиться ділова активність, а відтак піднесення товарного виробництва задовольнить певний рівень матеріального достатку. При цьому автори застерігали, що психологія нуворишів, їх невгамовне прагнення до особистого збагачення досить-таки обмежуватимуть можливості державного бюджету щодо належного фінансування соціальної сфери, а також розвитку освіти, науки і культури. Тоді автори висловили впевненість у тому, що наступний етап розвитку, який досягне свого апогею в 2005—2008 рр., створить відповідні економіко-політичні та правові передумови для інтеграції України в Європейську спільноту як рівної з рівними.

Слушність прогнозу перевіряється часом. Сьогодні автори наводять численні докази, що в цілому передбачення справдилися. Отже, є надії на те, що за умов прагматичного керівництва та громадської злагоди в суспільстві Україна може обійти всі рифи в бурхливому житейському морі.

І ще одне. За переконаннями авторів, людське розуміння блага звільниться від неправди, коли суспільні проблеми стануть предметом постійного обговорення. До активного діалогу й закликає рецензований двотомник.

Фелікс РУДИЧ,
доктор філософських наук, професор;
Андрій КУДРЯЧЕНКО,
доктор історичних наук, професор.

БАЛАНС ТИЖНЯ

Літо тривоги нашої

Ми вже якось почали звикати до того, що літні місяці роблять неприємні сюрпризи нашому гаманцю. Стрибкоподібне зростання цін на основні харчові продукти торік, бензиновий ціновий бум —нині... Принаймні минулий тиждень був присвячений усе тій же проблемі: почім «горючка» сьогодні і скільки вона коштуватиме завтра.

Уперед, в Європу!

Дискусію на цю тему підсумував Президент, заявивши, що хочемо ми того чи ні, але ціни на енергоносії в Україні будуть європейськими, і до цієї думки треба звикати. Промовчавши при цьому, чи будуть такими і зарплати.

Відповідь на останнє запитання цілком очевидна і зрозуміла кожному. Втім, як і те, що після майже сімдесятивідсоткового злету відкочування на 12—17 відсотків (так, у роздрібній торгівлі АИ-95 минулого тижня продавали по 2 грн. 90 коп. за літр, а не по 3.50, як позаминулого) — явище тимчасове. Продиктоване меморандумом, підписаним урядом і головними операторами ринку світлих нафтопродуктів. А отже — силове. Таке, що не відбиває реалій.

А вони такі, що наші керманичі вкотре продемонстрували цілковиту відсутність в уряду ринкового інструментарію, яким можна було б оперативно скористатися в критичних, і не тільки, ситуаціях для регулювання економічних процесів, що відбуваються у країні. І річ тут не в тім, що, на відміну від Європи, в нас за останні роки ніколи не було тримісячного резерву світлих нафтопродуктів. Річ у тім, що в жодній сфері економіки за 12 років незалежності наша країна не продемонструвала світові системного підходу до вирішення будь-яких проблем.

Але повернімося до «горючки». Продаючи сьогодні на київських ринках пучок моркви з п'яти недорозвинених корінців за три гривні (по 60 копійок за штуку!) і посилаючись при цьому на подорожчання бензину, приміська торгівка дає всім нам очевидний сигнал, що від очікуваного високого врожаю селянам (а отже, й усім нам) легше не стане.

І справді. Навіть якщо обумовлені в меморандумі 200 тисяч тонн солярки таки продадуть селянам у жнива по 1950 гривень за тонну (що ще аж ніяк не факт), затверджені Кабміном заставні ціни на зерно в 650 гривень/тонна ну геть не врятують сільгоспвиробників, які постраждали від торішнього неврожаю. Як і раніше, сільгоспвиробництво залишиться збитковим. А отже, село й далі деградуватиме. Уже сьогодні переробні підприємства відчувають гострий дефіцит молока і м'яса. Імпорт його в країну зростає небувалими темпами.

Простий арифметичний підрахунок каже, що в ситуації, яка склалася, заставні ціни на зерно мають бути не менш як 1100 гривень/тонна. Тільки в цих умовах селяни вийдуть бодай на нульову рентабельність. Але заклопотаний виконанням бюджету уряд навіть не намагається вишукати додаткові фінансові ресурси для підтримки села. Та й де їх узяти?

Виробництво — зростає, податки — падають

За шаленого (з початку року — на 16,9 відсотка) зростанні промислового виробництва, яке триває, надходження, як зазначив Президент на нараді, що відбулася наприкінці минулого тижня, від ПДВ — бюджетоутворюючого податку — постійно скорочуються! Ніколи ще за час незалежності, підкреслив Л. Кучма, ситуація з ПДВ не була такою критичною. Відповідальність за це він поклав на Податкову адміністрацію, і її глава Юрій Кравченко (колишній міністр внутрішніх справ, колишній голова обласної Херсонської держадміністрації) одразу подав у відставку. Президент відставку прийняв. Хто на новенького?

Тільки навряд чи щось від цього зміниться. Перестановка у керівництві не в змозі змінити системну природу ПДВ. А вона така, що в умовах перехідної економіки, в умовах низького рівня товарного виробництва, низького рівня продуктивності праці, найвищої енерго- і матеріалоємності валового внутрішнього продукту податок на додаткову вартість лише гальмує економічний розвиток у всіх галузях і консервує технологічну відсталість країни. А головне — консервує дешевизну робочої сили. Що ми і маємо. За показників зростання промислового виробництва, що захоплюють дух, питома вага витрат на оплату праці в собівартості одиниці продукції зменшується прискореними темпами.

Нагадаємо, ПДВ придумали французькі економісти як панацею від криз перевиробництва в розвиненій ринковій економіці. Віднести до останнього економіку України — треба мати багату уяву...

Тим часом минулого тижня, незважаючи на демонстративну відставку Юрія Кравченка, на підтримку ПДВ виступила ціла низка офіційних осіб і структур. Насамперед — Міністерство фінансів. Начальник департаменту податкової і митної політики цього відомства Петро Андрєєв договорився до того, що саме цей податок стимулює зростання виробництва! А його заміна на податок з продажу або з обороту приведе до інфляції. Треба думати, тому що почне зростати ціна робочої сили, а отже, і наша з вами зарплата...

Але особисто мене розчулила озвучена заява на підтримку ПДВ голови Координаційного комітету з боротьби із корупцією Тетяни Корнякової. Адже про те, що саме ПДВ на українському грунті став каталізатором корупційних дій і виробників, і держчиновників, у країні не чув хіба що глухий. Чи з його скасуванням пані Корнякова боїться втратити роботу?

Ігор НАУМЕНКО.

НОВИНИ

Очікуючи на емоційний вибух

ВІДЛУННЯ ПОДІЇ

Кореспонденти «ГУ» побували на околицях епіцентру травневих вибухів. А почався наш рейд запорізькою глибинкою, цілком природно, є обласного центру.

Тут, до слова, зник трамвай. Щоправда, з центрального проспекту. Замість деренчливих вагонів курсують тролейбуси. Ми проїхали маршрутом №4а, пущеним напередодні, і розділили тим самим радість городян, що мають тепер змогу діставатися річкового порту без пересадок.

Подальший наш шлях пролягав у Михайлівський, сусідній із Мелітопольським район. Зустріч із заступником голови райради Іваном Голодом зумовила мету подорожі: вирішили збирати матеріал про наслідки вибухів у Новобогданівці.

— На станції Пришиб у ті травневі дні було стовпотворіння, але не це запам'яталося, — зазначає Іван Павлович. —Запам'яталися щирість, щиросердність і чуйність земляків до сусідів, яких спіткало лихо.

Поки державні мужі вирішували, що робити, спустивши в низи боягузливе «Діяти залежно від обставин», люди активно діяли. Багато хто зі станції забрали до себе цілі родини, передовсім дітей. І після цього інформували районну владу, допомагаючи їй організувати розшук. А підприємець з Любимівки азербайджанець Ібрагім моментально відгукнувся на НП і, не очікуючи нічиїх прохань, забезпечив біженців харчами і не тільки. А що ж держава, котра обіцяла всім усе компенсувати? Михайлівському району з 900 тисяч гривень виділено лише 136 тисяч. Минулого тижня в постраждалих селах завершено середній ремонт тисячі будинків, сотні капітально відремонтовані.

А тим часом місцева влада рекомендує потерпілим звертатися до суду. Серед тих, хто має намір добиватися компенсації, — Володимир Бублик, стрілець воєнізованої охорони в Новобогданівці, якого чотири рази було поранено. До нього в лікарню приходив навіть Прем'єр-міністр, а військові і носа не являли.

Фото Володимира СІНДЄЄВА (УНІАН).

До Міноборони та уряду конкретні претензії, оприлюднені в ЗМІ, є й у 800 жителів села Відродження (що за сім кілометрів від складів). Люди перенесли неабиякий стрес, що позначилося на їхньому здоров'ї. Вони вимагають відшкодування не лише матеріальної, а й моральної шкоди. Зокрема, оздоровлення дітей, виплати грошової компенсації за перенесені страждання і погіршення здоров'я.

Наївно думати, що Київ прислухається до селян. Виходить, їх шлях — у суд? Чи готовий він до розгляду відповідних позовів? Чи створить прецедент, подібний до львівського, де вчителі масово виграють спори з відшкодування зарплатні?..

Олександр ВОРОТІЛОВ, Іван ИЛЛЯШ.

Запорізька область.

ПОСТ ДАІ

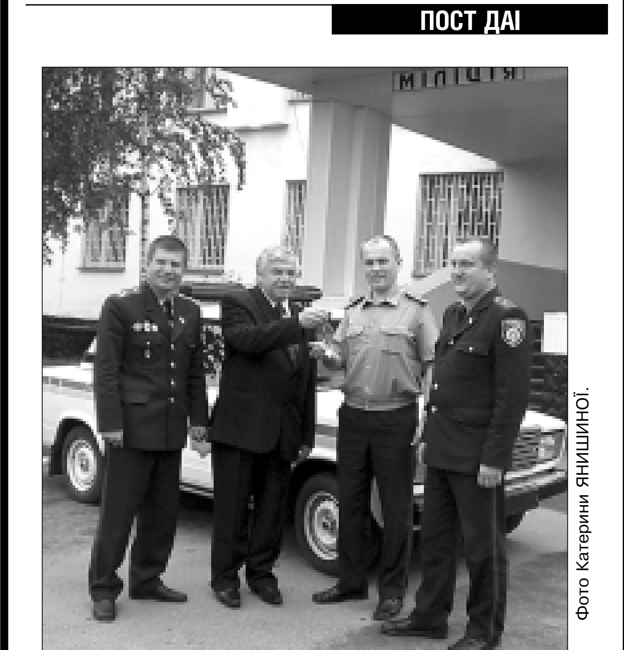

Фото Катерини ЯНИШИНОЇ.

Міський голова Костополя Євген Денисюк **(на знімку — другий зліва)** вручив ключі від придбаного за кошти міського бюджету авто ВАЗ-2107 начальникові дільничних інспекторів Костопільського УМВСУ у Рівненській області капітанові міліції Ігорю Стешину. А ще міська влада фінансує громадське формування з десяти чоловік, яке забезпечує охорону порядку в Костополі. Загалом нинішнього року з міського бюджету на ці цілі, а також на допомогу міліції виділено сто тисяч гривень.

Цікаво, що з 80 чоловік особового складу Костопільського райвідділу міліції 32 — депутати місцевих рад різних рівнів, а начальник РВ полковник міліції Олексій Лозян представляє інтереси виборців Костопільського району в обласній раді.

Олександра ЮРКОВА.

Рівненська область.

Як зменшити зростання валу ДТП?

У департаменті Державтоінспекції МВС України підбито підсумки роботи за п'ять місяців 2004 року.

Сумна статистика свідчить, що у країні сталося 15624 автопригоди, в яких загинуло 2137 та травмовано 18539 осіб. Порівняно з аналогічним періодом минулого року кількість ДТП зросла на 38,3 %, загиблих — на 16 %, а травмованих — майже на 50 %.

Як зазначив заступник міністра внутрішніх справ Анатолій Присяжнюк, особливо непокоїть збільшення автопригод під час перевезення пасажирів. Не оминув він увагою резонансну ДТП в Одеській області, в якій загинули 17 осіб. Заступник міністра звернув увагу керівників обласних ДАІ на те, що Президент України доручив МВС посилити контроль за виїздом на лінію маршруток, здійснювати жорсткий нагляд за їх технічним станом, обов'язковим проведенням медогляду водіїв й особливо — за перевезенням організованих груп дітей під час літнього відпочинку.

Володимир ЕННАНОВ.

Столична влада обіцяє «шиконути»

БУДІВНИЦТВО

У рамках підготовки України до проведення 50-го, ювілейного, конкурсу Євробачення, у столиці почали будувати концертний комплекс на Броварському проспекті, 15 (Міжнародний виставковий центр). Про це заявив міський голова Києва Олександр Омельченко на зустрічі з послом Італії в Україні.

За його словами, об'єкт здадуть в експлуатацію до 1 березня наступного року. Столиця прийматиме «Євробачення» не лише з новим концертним комплексом, а й з новими готелями. Цьому питанню було присвячено нещодавню нараду в київського мера. Олександр Омельченко впевнений, що добудувати їх цілком реально до 1 травня 2005 року. За участю інвесторів планується розморозити будівництво готелів «Театральний», «Свята Софія», «Редіссон» та «Лейпциг». Крім цього, відзначив міський голова, всі інші готелі, котрі сьогодні працюють і не відповідають європейському рівню, буде реконструйовано, а персонал пройде відповідну підготовку.

Сергій МИКОЛАЄВ.

СИТУАЦІЯ

«Швидка» завернула «наліво»

Понад 119 тисяч гривень бюджетних коштів використали посадовці обласного управління охорони здоров'я, купуючи автомобіль для обласного центру екстреної медичної допомоги та медицини катастроф. Було навіть складено протокол засідання тендерного комітету, в якому зазначено, що покупка здійснюється на найвигідніших умовах. Однак співробітники управління СБУ встановили, що ринкова вартість машини не перевищує 54,5 тисячі гривень. Куди пішла решта бюджетних коштів, встановлює слідство.

Ірина КОЗАК.

Хмельницький.

ТЕХНОЛОГІЇ

У порто-франко — ноу-хау

В Одеському морському торговельному порту, на території вільної економічної зони «порто-франко» введено до дії унікальний об'єкт — науково-виробничий комплекс «Телекомунікаційні технології». Його оснащено найсучаснішим устаткуванням англійського виробництва, якого досі не було в жодній з країн Східної Європи. Це дасть змогу, вважають фахівці, успішно конкурувати на світовому ринку з такими китами виробництва електроніки, як «Simens», «Cisco», «Alcatel». Вже укладено угоди на поставку продукції з Одеси до низки країн СНД, Східної і Західної Європи, Латинської Америки і Близького Сходу, а також до США і Канади. Вартість реалізованого інвестиційного проекту — 4,5 мільйона доларів, очікуваний термін його окупності — 2,5 року.

Георгій ВОРОТНЮК.

Одеса.

ТРАДИЦІЇ

Народних пісень не переспівати...

37 художніх колективів із 23 районів Вінниччини взяли участь в обласному святі фольклорного мистецтва, приуроченому пам'яті невтомного збирача народних пісень Гната Танцюри. У програмі свята, що відбулося на батьківщині фольклориста в райцентрі Гайсин, найзахоплюючим став конкурс на краще виконання народної пісні. Перехідний кубок за перемогу в ньому вибороли учасники народного фольклорного ансамблю «Горлиця» з села Слобода-Яришівська Могилів-Подільського району.

Свято фольклору, що стало традиційним, увосьме зібрало кращі голоси самодіяльних виконавців. Однак їм ще не вдалося виконати і невеликої частини пісень, зібраних і записаних Гнатом Танцюрою. Тільки в його книзі «Пісні Явдохи Зуїхи» їх близько двох тисяч. Учасники свята побували у музеї фольклориста, створеному в Гайсині, пройшли марш-парадом вулицями міста...

Віктор СКРИПНИК.

Вінницька область.

Платиш не платиш, а вчитися треба

НАШІ ІНТЕРВ'Ю

Упереддень нинішньої екзаменаційної сесії студенти Київського національного економічного університету одержали гарний подарунок: каса знаного в Україні навчального закладу поповнилася на 800 тисяч бюджетних гривень. Ці кошти, розповів «Голосу України» ректор КНЕУ Анатолій ПАВЛЕНКО ***(на знімку)****, призначаються для зміцнення навчальної бази університету (заплановано придбати сучасну комп'ютерну техніку і бібліотечне обладнання). Сьогодні, наголосив Анатолій Федорович, держава справно фінансує чотири статті витрат: на зарплату, стипендії, енергоносії, капітальний ремонт та обладнання.*

— Анатолію Федоровичу, а на який рівень державного замовлення можуть сподіватися цього року абітурієнти КНЕУ?

— Щорічно ми згідно з державним замовленням приймаємо 1000—1100 студентів. Передумов на його зменшення не бачу. До того ж вважаю, що треба зважити на проголошені Президентом інноваційні програми розвитку нашої держави і звернути увагу на технічні спеціальності.

— А як ви ставитеся до контрактів, які укладають вузи і студенти?

— Позитивно. Ми даємо високий рівень освіти і якщо людина хоче її здобути і може заплатити, нехай платить! Знаю чимало випадків, коли батьки віддавали перевагу саме платній формі навчання. У цьому є сенс: діти мають знати і цінувати батьківську турботу про їхнє майбутнє.

— То, можливо, варто збільшувати кількість контрактників як гарантію поліпшення матеріального стану університету?

— Я так не вважаю. По-перше, не всі мають належне матеріальне забезпечення. По-друге, є ліцензований обсяг відповідно до наших можливостей.

— Для університету є відмінність між студентами — бюджетниками і контрактниками?

— Жодної! Однакові вимоги і під час вступу, і під час навчання. Тому торік ми навіть недобрали 100 студентів за контрактною формою навчання, а нинішнього року вже відрахували 373 контрактників, які погано навчалися.

— Чи берете до уваги інтереси дітей-сиріт, інвалідів, «чорнобильців», дітей із малозабезпечених сімей?

— Діють відповідні державні програми. Окремим категоріям надаються пільги під час вступу, видаються кошти на харчування, придбання одягу. На жаль, кошти ці невеликі, хоча надходять регулярно.

Олексій ДОБРОСКОК.

Фото з архіву «ГУ».

НОВИНИ

Прощавай, старий автобус!

ПЕРЕДПЛАТА!

У Чернігівській області цього року заборонено експлуатацію майже 150 автобусів. Про це повідомив на прес-конференції голова облдержадміністрації Валентин Мельничук. Як показали перевірки, зазначив він, 65 відсотків 3500 автобусів, що курсують маршрутами області, експлуатують більше 10 років. Ці та інші причини негативно впливають на рівень безпеки та якість перевезень. На заходи з підвищення безпеки руху в області у 2004 році передбачено спрямувати 7 мільйонів гривень, зокрема, буде встановлено і замінено чотири тисячі дорожніх знаків, розмічено 270 кілометрів доріг, розміщено дві тисячі сигнальних стовпчиків.

Сергій ПАВЛЕНКО.

На знімку: голова облдержадміністрації Валентин Мельничук (у центрі) відповідає на запитання журналістів.

Фото автора.

Меноніти знову на Молочній

ПАМ'ЯТЬ

У Запорізькій області відсвяткували 200-ліття поселення менонітів у басейні річки Молочна. На міжнародну науково-практичну конференцію «Меноніти Молочної і їхні сусіди» з'їхалося більш як 40 учених України, Росії, США, Канади, Німеччини, Нідерландів та Парагваю. Гостей приймали в місті Молочанську Токмакського району, яке в XIX столітті вважалося неформальною столицею менонітів Російської імперії.

Не випадково ця дата так широко відзначалася. Адже багато населених пунктів у цій місцевості аж до 1943 року мали німецькі назви: Молочанськ —Хальбштадт, села Владівка — Вальдхайм, Богданівка — Гнаденфельд, Світлодолинське — Ліхтенау. Вперше вихідці з Нідерландів на запрошення Катерини Великої переселилися на степові простори наприкінці XVIII століття. У басейн річки Молочної меноніти прийшли 1804 року і з того часу відігравали значну роль у розвиткові запорізького краю. Хліборобами вони були знатними. Успішно займалися конярством, вівчарством і садівництвом. Завдяки менонітам у Таврійському степу з'явилися заводи сільськогосподарського устаткування, млини.

До наших днів у селах, де колись жили меноніти, збереглися широкі бруковані дороги. Їхній вплив помітний у архітектурі будівель шкіл, лікарень, які зводили запрошені архітектори з Нідерландів, Німеччини, Польщі.

Хто знає, чого б вони ще досягли, якби не більшовицький переворот 1917 року. Нову владу меноніти не влаштовували. За натурою гарні господарі, вони дотримувалися релігії предків, що не схвалювала збройного насильства. А більшовики вважали їх «куркулями» і «мракобісами», тому більшу частину населення з тих, котрі не встигли емігрувати, було відправлено в табори ГУЛАГу. В роки другої світової війни, після визволення Запорізької області 1943 року, решту менонітів — людей похилого віку, жінок і дітей — переселили до Казахстану і Сибіру.

Незважаючи на всі лиха, що звалилися на них, меноніти не втратили любові до землі, на якій жили і трудилися їхні предки. Деякі з них зараз повертаються на батьківщину або на відстані допомагають чи гуманітарною допомогою, чи довготерміновими програмами.

На завершення святкових заходів відбулося відкриття в Молочанську пам'ятника, на якому зображено жорна і якір, що символізують технічний прогрес і християнську надію та віру.

Олександр ВОРОТІЛОВ,
Валерій КАЛНИШ.

Запоріжжя.

Від тарифів на тепло вже спекотно

АКТУАЛЬНО

З початку нового опалювального сезону мешканці Кіровограда платитимуть за опалення своїх осель майже на п'ятдесят відсотків більше. Таке рішення прийнято на останньому засіданні міськвиконкому.

Замість 1,73 гривні за обігрів одного квадратного метра житлової площі з осені кіровоградці сплачуватимуть від 2,49 до 2,76 гривні, залежно від того, яке підприємство надає послугу.

Нещодавно в обласному центрі зросли ціни на водопостачання й водовідведення, на черзі — перегляд тарифів на квартплату.

Навіть за старих розцінок для більшості кіровоградців, середньостатистична заробітна плата яких ледь перевищує триста гривень, утримання квартир було непосильною ношею. Відтепер житло, схоже, із необхідного засобу для існування дедалі більше перетворюється на надмірну розкіш. Якщо так триватиме й далі, перспектива очевидна.

Бомжуватимемо!..

Олег БОНДАР.

Кіровоград.

Було б бажання

СИТУАЦІЯ

Миколаївська область — одна з найнеблагополучніших за темпами скорочення заборгованості в заробітній платі. Про це на прес-конференції заявив глава облдержадміністрації Олексій Гаркуша. Якщо в 2001—2002 році борги в заробітній платі було скорочено на 126 мільйонів гривень, то цього року динаміка їх погашення загальмувалася. Сьогодні підприємства області не виплатили зарплат на суму 20,5 мільйона гривень. Найбільший боржник — Чорноморський суднобудівний завод (сім мільйонів), суднобудівний завод імені 61 комунара винен своїм працівникам 600 тисяч гривень, ще десять підприємств області заборгували по 300 тисяч. З 1 січня 2004 року борги не тільки не скоротилися, а й збільшилися на півтора мільйона гривень. Олексій Гаркуша упевнений, що в керівників підприємств нема реальних причин, через які не виплачується зарплата. При бажанні більшу частину боргів можна погасити.

Олена ІВАШКО.

Миколаїв.

ФОТОФАКТ

У столиці відбулися XXVII щорічні наукові читання пам'яті академіка Олександра Богомольця.

На знімку: під час наукових читань у Національному медичному університеті ім. О. Богомольця.

Фото Олега ДИКАНЯ (Укрінформ).

КРИМІНАЛ

Нафтогонщики на сучасний штиб

У Кривому Розі та Зеленодольську Апостолівського району Дніпропетровська податкова міліція виявила і знешкодила два підпільні «нафтоперегонні» міні-заводи. Набагато потужніший криворізький було обладнано цілком пристойним промисловим технологічним устаткуванням, а «периферійний», у Зеленодольську, — лініями, які «пани самі склепали». Одначе все інше відбувалося за єдиною схемою. Завозили бензол, сяк-так очищали, далі змішували з бензином А-76 — і... будь ласка, високооктанове пальне А-95. Уявляєте?

Податкові оперативники вилучили 37 тонн бензолу і дві тонни вже «чистого» бензину. Плюс 20 тонн дизельного палива і майже 18 тонн усіляких мастил. Судячи з усього, не дуже й багато, якщо зважати на реальну продуктивність «старателів». Просто на відсутність попиту вони не скаржилися. Працювали, що називається, з коліс на колеса.

Збували своюліву продукцію переважно до Криму та сусідньої Запорізької області, але частково не забували й про рідну Дніпропетровщину. Нині діяльність підприємливих суб'єктів, котрі тісно співпрацювали з «нафтогонщиками», з'ясовують слідчі органи. Сумніватися ж у прибутковості ділків не доводиться. Як ото подорожчало і в Дніпропетровській області автомобільне пальне, так досі й не дешевшає. Хоча зниження цін другий тиждень поспіль обіцяє тутешня влада.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.

Дніпропетровська область.

ВІСТІ З СУМЩИНИ

За піратів узявся «Інтелект»

На Сумщині в розпалі операція «Інтелект». Її мета — виявлення порушень у сфері авторських прав користувачами та розповсюджувачами аудіо- та відеопродукції, комп'ютерних дисків і програмного забезпечення.

За даними відділу державної служби боротьби з організованою злочинністю УМВС України в Сумській області, з 500 уже перевірених суб'єктів підприємництва на ринку інтелектуальної власності в кожному шостому виявлено порушення законодавства. Загалом міліція вже на старті «Інтелекту» вилучила контрабандної продукції на 40 тисяч гривень, склала 85 протоколів про адміністративне стягнення, порушила дві кримінальні справи.

Один нараховуємо — три дописуємо

Майже на 900 тисяч гривень «нагріли» споживачів спритники з «Сумиобленерго». Як повідомила прес-служба прокуратури Сумської області, місцеві «енерголицарі» нараховували плату за електроенергію на освітлення місць загального користування та електрозабезпечення ліфтів не за показниками лічильників, а на власний розсуд. У результаті такої арифметики сумські споживачі, навіть не підозрюючи, виклали на зайві 7,1 мільйона кіловат електроенергії 894 тисячі гривень. Прокуратура області порушила проти махінаторів кримінальну справу за ознаками злочину — перевищення службових повноважень, що спричинили тяжкі наслідки.

Кримінальний спирт

Нинішнього року податківці Сумщини перевірили три з п'яти спиртозаводів, на кожному — серйозний кримінальний «улов». Загальна сума збитків на них перевищила 4,06 мільйона гривень.

Найбільше «рибки» в каламутній воді виловили «рибалки» одного зі спиртозаводів Сумського району, які ошукали державу на 1,74 мільйона гривень. Збагачувалися вони завдяки власному ноу-хау — псевдоекспертній схемі операцій зі спиртом. Підприємство укладало фіктивні зовнішньоекономічні контракти з іноземними фірмами на постачання етилового спирту. Однак вивозити його за кордон ніхто й не думав. Спирт попередньо переробляли на харчову ароматизовану есенцію і сплавляли вітчизняним спритникам, які хутенько клепали з нього горілчаний фальсифікат. У результаті афери бюджет недоодержав 540 тисяч гривень податку на додану вартість та 1,2 мільйона гривень акцизного збору.

Гіркуватий «солодкий» бізнес

Представники податкової міліції Сумщини накрили в Шостці підпільний цех з виробництва кукурудзяних паличок продуктивністю 100 кілограмів продукції за зміну. Керував нелегальним бізнесом 26-річний місцевий «директор». По гарячих слідах податківцями вилучено технічне обладнання, 19 мішків борошна, 760 пакетів розфасованого продукту — загалом на 50 тисяч гривень.

Владислав ЖМУРКОВ.

ПОКЛИК ПРЕДКІВ

Волинь німцям не чужа

В Україні перебуває делегація німців — вихідців з Волині. Це вже десятий приїзд у наш край членів культурно-просвітницького товариства «Відродження» з часу його створення у 1994 році.

Десятки тисяч німців населяли територію Волині до масового їх переселення у 1940 році на батьківщину предків. Тепер, за даними перепису 2001 року, в області нараховується лише 187 громадян німецької національності.

Переважна більшість колишніх наших земляків проживає у землі Нижня Саксонія. А центром осідку є місто Люхов, віце-бургомістром якого був Ганс Науман. Саме він став ініціатором щорічних поїздок колишніх волинських німців в Україну.

П'ятиденне перебування на Волині подарувало гостям з Німеччини чимало хвилюючих митей. Були і поїздки на старі німецькі кладовища, і відвідини сіл, звідки їхнє коріння, і зустрічі зі знайомими. Прикрасила подорож широка культурна програма, яку туристам подарували професіонали і аматори сцени Волині.

Микола ЯКИМЕНКО.

ГЛОБУС

Надзвичайний і Повноважний Посол України в Німеччині Сергій ФАРЕНіК:

«Зламати стереотипи! У нас є чим гідно представляти країну»

У Німеччині — новий Надзвичайний і Повноважний Посол України, доктор філософських наук Сергій Фаренік. Останніх півроку він очолює українське дипломатичне представництво в Німеччині. Нині і від нього протягом кількох наступних років значною мірою залежатимуть розвиток україно-німецьких відносин і реалізація інтересів України у ФРН. Як новий посол реалізуватиме це завдання — в інтерв'ю з ним.

— Сергію Анатолійовичу, ваше призначення випало на час, коли імідж України в Німеччині — аж ніяк не найкращий: тутешні засоби масової інформації розповідають здебільшого про наші внутрішні політичні негаразди та нелегальних українських робітників і повій. Як змінити це негативне сприйняття України німцями?

— Імідж... Якщо розвиток економічних (передовсім економічних!), політичних, культурних, інших зв'язків України і ФРН досягне такого рівня, за якого погіршення економічних, соціальних, зовнішньополітичних та інших характеристик України зачіпатиме інтереси ФРН, то відповідні державні інституції цієї держави, діючи відповідно до власних інтересів, матимуть потребу в поліпшенні ситуації в нашій країні. Зокрема, і як однієї з істотних складових у контексті дій — поліпшення іміджу України.

Зважаючи на наш товарообіг, німцям певною мірою байдужий імідж України. От коли він становитиме не 4 млрд. доларів, як нині, а бодай 40 чи 400, то тоді можна говорити про позитивне чи негативне сприйняття нас, як держави. Якщо стаття у німецькій газеті про певні неприємні явища в житті нашого суспільства формуватиме негативний імідж України в світовому співтоваристві і вплине на її кредитний рейтинг і вартість грошових ресурсів, що призведе до додаткових мільярдних витрат німецького бізнесу, то, повірте мені, імідж України буде забезпечений згідно з вимогами передовсім економічної складової німецької держави. Тут доречний приклад Росії: судячи з газетних публікацій, тамтешніх повій у ФРН аж ніяк не менше, ніж українських, але ніхто не говорить про негативний імідж цієї держави. Оскільки його формування може призвести до зниження тиску в газотранспортній системі Німеччини, бо Російська Федерація — її головний партнер у постачанні газу: 37%.

— Досі вважалося, що товарообіг між нашими країнами високий. Як аргумент наводили приклад, що ФРН —другий після Росії торговий партнер України...

— Це зважаючи, з чим порівнювати. Так, товарообіг величезної Росії з Україною становить 12 млрд. доларів. Але товарообіг Польщі і Німеччини — близько 30 млрд. доларів. За всієї поваги до нашого сусіда Польщі та польського народу, скажу, що Україна —потенційно сильніша з огляду на її індустріальні, енергетичні і людські можливості. Або товарообіг Франції і Німеччини, котрий становить сотні мільярдів доларів. А Франція за кількістю населення і територією не більша від України. Але за промисловим потенціалом, коли взяти до уваги кількість потужних транспортних складових — залізничних, автодорожних потоків, наявність портів, хімічних, металургійних підприємств, зрештою чорноземів, то Франція нам у цьому поступається. Звичайно, тут можна говорити про те, що вона з Німеччиною — найближчі сусіди, а їхній товарообіг формувався протягом сотень років. Але торгові взаємовідносини Німеччини і царської Росії теж існували століттями. А Україна, хоч і являла собою тільки економічне вкраплення у тіло імперії, але з точки зору економічної була дискретним соціумом і брала в тому щонайактивнішу участь.

— Сергію Анатолійовичу, те, про що ви розповідаєте, має такий вигляд, ніби в Посольстві України в Німеччині створюється потужний економічний підрозділ. Але там уже є торгово-економічна місія...

— Бачите, я вважаю, що давно минули часи, коли дипломати, зокрема й посли, були такою своєрідною соціальною групою з претензіями на кастовість і обраність, коли вони приймали рішення про «посилення», «послаблення» чи «забезпечення» певних дружніх або недружніх дій. Роль посольства не повинна зводитися лише до того, щоб передати чи донести до країни, де перебуває дипломатичне представництво, певну думку або інформацію його уряду і, отримавши зворотну реакцію, донести її до уряду власної держави.

Незалежно від того, є Україна членом ЄС чи ні, ментально, культурно, структурно (з точки зору долучення до соціально-економічних та інформаційних процесів) вона — європейська держава. Годі бути бідними родичами на чужому святі, бо ми можемо себе гідно представляти. Тому одним з головних напрямів діяльності посольства є науково й економічно обгрунтований аналіз можливостей нашої країни на західних ринках, а також організація і забезпечення цивілізованого збуту українськими підприємствами потрібних для країн Західної Європи нафти, газу, хімічних продуктів, які вони зароблять важкою працею в Україні та за кордоном.

— У зв'язку з розширенням Європейського союзу на схід, коли Україна стала його найближчим сусідом, які зміни очікуються у співробітництві з Німеччиною?

— Годі рахувати можливі втрати від розширення ЄС. Давайте порахуємо кількість і якість можливих переваг. Ми сьогодні маємо переосмислити ситуацію і використати всі можливі вигоди від неї. У межах оновленого Європейського союзу, приміром, у підприємців — не лише західних, а й у новачків спільноти, з'явилися досить серйозні проблеми. Скажімо, забезпечувати високу рентабельність і ефективність виробництва з огляду на уніфікацію тарифів, високу вартість праці, стандарти щодо охорони довкілля у розширеній Європі стає дедалі важче. Тому бізнес іде туди, де вигідніше працювати, де дешевші енергоносії, вартість робочої сили, є потрібні транспортні артерії і сировинні ресурси. Хоч як там було б, а Україна ці переваги має. Тож ми просто зобов'язані скористатися такою ситуацією. Тому цілком реально якісно і кількісно заохотити нові інвестиції в Україну, а також створити досить нетрадиційну для нас програму, назвімо її так: «Україна та Німеччина — в треті країни».

— А якою буде діяльність посольства в галузі культури?

— Якщо йдеться про червоні шаровари і віночки зі стрічками, то я вас розчарую. Фольклорний пласт культури України — це чудово. Але ми тривалий час його надто багато експлуатували: таке уявлення було чи не єдиним, коли говорили про культуру. Адже відомо: якщо годувати людину навіть делікатесами, але лише ними, то вони приїдаються. Треба ламати стереотипи! Якщо головним для позитивного іміджу країни є розвиток економічної складової україно-німецьких відносин, то я презентував би німцям той пласт культури, який ми досі чомусь не показували: нашу культуру виробництва. Приміром, у галузях машинобудування, космічної техніки, літакобудування, хімічної промисловості, роботу АНТК імені Антонова, підприємств «Авіант», «Південмаш», горлівського «Стиролу», Одеського припортового заводу, організацію системи навантаження і перевантаження в українських портах на Чорному морі. Ця організації праці така цікава і самобутня, що вразить будь-кого. А головне — ті, хто її побачить, зрозуміють, що з людьми, котрі це створили, можна працювати.

Це, звичайно, не означає, що я — проти презентації української культури в Німеччині. Але наша культура нині — не на рівні минулих століть: вона змінилася разом зі зміною світу, разом з процесами, які відбуваються у літературі, музиці, мистецтві. Тож покажімо Німеччині й такі наші надбання. Тим паче, що й у цій галузі ми можемо бути представлені гідно.

Інтерв'ю взяла Валентина ПИСАНСЬКА.
Берлін.

На знімку: Надзвичайний і Повноважний Посол України в Німеччині Сергій Фаренік під час вручення вірчих грамот президенту Німеччини Йоганесу Рау.

СПІВПРАЦЯ

Наші лікарі відвідали Неаполь

Четверо лікарів із Київського інституту травматології і ортопедії Академії медичних наук України на чолі з відомим хірургом професором Сергієм Страфуном побували в Італії, у місті Неаполі, на стажуванні. Українські лікарі знайомилися з роботою своїх колег із відомого госпіталю Пеллегрині. Протягом чотирьох тижнів українські та італійські травматологи разом робили операції, сперечалися, розповідали одне одному про організацію медичної допомоги в Україні та Італії.

За словами професора Сергія Страфуна, «щирість, відкритість італійських колег не знала меж, що дало змогу без особливих проблем обмінятися досвідом, почерпнути нові знання про новітні методики і технології». Звичайно, для того, щоб лікарі відвідали Італію, знадобилися допомога друзів України —почесного консула України в Італії Джузеппе Гамбарделла, «міністра охорони здоров'я Неаполя» Анжело Монтемарано, директора госпіталю Пеллегрині Вінченцо Барбарано, а також допомога численних українських громадських організацій і представників бізнесу.

Сергій ТИМОШЕНКО,
лікар-травматолог.

Фото АП.

У НОМЕР

У Багдаді черговий вибух

Учора на східному березі Тигру в столиці Іраку стався вибух.

За словами поліцейських, злетів у повітря замінований автомобіль. Є постраждалі, кількість яких уточнюють. Поки що відомо, що їх не більш як десять осіб. Поранених у кілька разів більше. Бомба вибухнула в одному з багатолюдних кварталів у ранкові години пік. Найвірогідніше, метою теракту була американська колона, під час проїзду якої і спрацював механізм.

Обіцяють припинити теракти проти Ізраїлю

Лідер палестинського угруповання «Бригади мучеників Аль-Акси» у Дженіні (Західний берег річки Йордан) Закарія Зубейді заявив, що його угруповання припинить теракти проти Ізраїлю, коли той виведе війська. Заяву було зроблено у зв'язку з прийняттям плану Аріеля Шарона щодо виведення військ і незаконних поселень з палестинських територій.

Політична фобія погано закінчується для пацієнтів

А ЯК У НИХ?

Грузинський парламент виніс вотум довіри новому складу Кабінету міністрів переважною більшістю голосів — 150 проти шести. У підсумку парламентарії затвердили прем'єр-міністром Зураба Жванія, кандидатура якого була представлена президентом Грузії, і Кабінет міністрів із 15 голів різних міністерств та п'яти державних міністрів.

Утім, процес обговорення не пройшов без критики, на вістрі якої опинився прем'єр-міністр Зураб Жванія. Який, цілком ймовірно, очікував на атаку і перед початком засідання заявив: «У Грузії останніми роками деякі політики час від часу хворіють на жваніяфобію. Це нікому ще не приносило добра і, як правило, погано закінчується для пацієнтів».

Найбільш «зараженими» цією хворобою виявилися соратники президента Саакашвілі по «оксамитовій революції», які потім пішли в опозицію, парламентарії Звіад Дзідзігурі та Коба Давіташвілі. Вони заявили, що «населення Грузії не довіряє Зурабові Жванія».

Утім, парламентська більшість, що її дедалі частіше називають слухняною, одностайно підтримала новий. У голосуванні не брали участі 17 членів опозиційної фракції «Права опозиція: Промисловці — Нові», що не мають наміру «розділяти відповідальність ні за успіхи, ні за помилки уряду».

Засідання не обійшлося і без скандалу, коли парламентарій Гоча Піпія зажадав, щоб усі міністри розповіли про свою національну належність, національність своїх батьків та їхню релігійну належність. Ця вимога спричинила неприйняття більшості парламентаріїв, а кандидат на посаду міністра економіки і комунікацій, російський олігарх Каха Бендукідзе на якийсь час на знак протесту залишив засідання.

Мандат довіри одержали міністр закордонних справ, французький дипломат грузинського походження Саломе Зурабішвілі та міністр економіки Бендукідзе, котрі нещодавно одержали грузинське громадянство.

Тамаз ЛОМСАДЗЕ,
Тбілісі.

Переговори з Плану дій: останні чи чергові?

У НОМЕР

Сьогодні у Брюсселі мають відбутися переговори з узгодження тексту Плану дій Україна—Європейський союз. Київ представлятиме делегація, очолювана заступником міністра закордонних справ Олегом Шамшуром.

План дій — новий для двосторонніх відносин документ, який є базовим елементом розробленої в ЄС Європейської політики сусідства. Раніше було оголошено, що текст документа сторони мають узгодити до 8 липня, тобто до саміту Україна—ЄС. Проте, як з'ясував учора «ГУ», ситуація на сьогодні досить незрозуміла: тоді як Брюссель упевнений, що нинішній раунд переговорів буде останнім, українська сторона називає його лише черговими консультаціями.

«У нас немає налаштованості на те, що це останній раунд, — заявила «ГУ» прес-секретар Представництва України при ЄС Тетяна Ковалевська. — Це чергова зустріч, вона відбуватиметься після дуже тривалої перерви, яку взяла європейська сторона, наголосивши на потребі узгодження позицій різних країн-членів. Переговори не відбувалися майже три місяці, і ми налаштовані на їх продовження. А інформації щодо остаточного узгодження тексту в мене немає. Можливо, щось більше знають у Києві». У пресслужбі МЗС жодної інформації, однак, отримати не вдалося.

Проте у структурах Європейської комісії, котра безпосередньо веде з українською стороною переговори, налаштованість геть інша. «Ми сподіваємося, що цей раунд стане останнім», — заявили «ГУ» в Генеральному директораті з питань зовнішніх відносин. Мало того, заплановано навіть інформаційне повідомлення про завершення роботи. А «настрій» української сторони викликав щире, як здалося, здивування. «Сподіваємося, все обійдеться без скандалу», — наголосив західний дипломат.

Одне слово, інтрига. Тим більше що популярний новинний сайт «EUobserver» опублікував днями статтю, де стверджує: Україна погрожує заблокувати узгодження Плану дій, якщо він не вестиме до укладення якогось нового, «поглибленого» документа — треба розуміти, чогось на кшталт асоційованої угоди. Отже, ситуація заплутується ще більше: не так давно офіційний Київ публічно відмовився від цих безперспективних, щиро кажучи, намагань, оголосивши до того ж про «коригування євроінтеграційної політики» і облишивши риторику про членство в ЄС. «EUobserver», однак, цитує неназваного українського дипломата, який каже: «Нам треба «продати» щось вдома народу» — що, вочевидь, натякає на можливий «торговий» або ж «передвиборний» аспект гіпотетичної «нової старої» ініціативи. У будь-якому разі, якщо налаштованість української сторони на продовження переговорів продиктована саме міркуваннями повернення до «ідеї-фікс», то приведе це радше до глухого кута, аніж до результату. Хоча б тому, що погоджуватися навіть на гіпотетичну майбутню зміну формату відносин України та ЄС — це не в повноваженнях Європейської комісії. Утім, можливо, комусь у Києві вигідний у відносинах з ЄС саме глухий кут.

Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ.

Перспективи Японського центру

Протягом місяця до Києва прибуде японська делегація, яка обговорюватиме конкретні питання, пов'язані з відкриттям в українській столиці Японського центру. Про це журналістам повідомив посол Японії в Україні Кіщіро Амае. Центр, розповів він, плановано розмістити в Київському політехнічному інституті. «Ми готові надсилати, за запитом вашого уряду, японських спеціалістів, сприяючи українській стороні в підвищенні якості продукції, покращенні управління. Ми також збільшуватимемо кількість українських фахівців, яких запрошуватимемо до Японії для навчання», — зазначив посол.

Угоду, що все це уможливила, було підписано під час минулого візиту до Японії українського Міністра закордонних справ Костянтина Грищенка. Судячи з усього, майбутній Японський центр стане серйозним і популярним закладом. Принаймні плани японської сторони дуже амбітні. У центрі працюватимуть мовні курси, відбуватимуться семінари з підвищення кваліфікації. Плановано також приділити увагу розвитку туризму (а японці є однією з «найтуристичніших» націй у світі, 16 млн. їх подорожують щороку за кордон). Можливо, буде встановлено зв'язки з Японсько-польським інститутом інформаційних технологій у Варшаві й у ньому здійснюватиметься заочне навчання українських студентів.

Анатолій МАРЧЕНКО.

РОЗДУМИ ПРО...

Що готує нам Стамбул

Посольство США в Україні не має інформації про можливу зустріч у рамках Стамбульського саміту НАТО українського й американського президентів Леоніда Кучми та Джорджа Буша, який буде там зовсім небагато часу.

Про це днями заявив журналістам посол США в Україні Джон Гербст, наголосивши, що Вашингтон вітає «участь Президента України у Стамбульському саміті, тому що це корисно і для України, і для НАТО».

А от адміністрація Президента України вважає втручанням у внутрішні справи країни заяву Парламентської асамблеї НАТО про те, що Леонід Кучма не має балотуватися в президенти в жовтні нинішнього року. Так заступник голови адміністрації Президента, керівник головного аналітичного управління адміністрації Василь Базів прокоментував на брифінгу заяву в комюніке ПА НАТО за підсумками засідання в Братиславі про те, що «Президент Леонід Кучма повинен залишити свою посаду після другого терміну, в жовтні».

«Коли піти Президенту Кучмі, який, хоч і має відповідно до рішення Конституційного Суду право балотуватися, однак прийняв рішення не робити цього, отож, коли піти — це рішення Президента й українського народу, а не однієї із закордонних — вже там їх багато — парламентських асамблей», — сказав Базів...

І досі відкритим залишається питання про можливе підвищення рівня відносин Україна—НАТО, якого багато хто в нашій країні очікує від Стамбульського саміту. Йдеться про заявку на вступ до альянсу. Причому на рівні розмов цілком припускають, що в Стамбулі це може статися. А в офіційних заявах українські й натовські чиновники обережні.

Міністр оборони України Євген Марчук та Генсек НАТО Яап де Хооп Схеффер вважають, що ставити питання про вступ України до НАТО на саміті в Стамбулі некоректно й неправильно. Про це начальник управління євроатлантичного співробітництва Генерального штабу Збройних Сил України Леонід Голопатюк заявив журналістам, коментуючи підсумки варшавської зустрічі Євгена Марчука з керівництвом НАТО.

Голопатюк відзначив, що під час третіх консультацій між Україною та НАТО на рівні керівників військових відомств у Варшаві «задавали тон» нові члени НАТО, які «одностайно заявляли про повну підтримку необхідності підвищення формату відносин Україна—НАТО». За його словами, досить часто лунали заяви, що потрібно переходити до роботи у форматі Плану дій щодо членства (ПДЧ). За оцінкою литовського міністра, Україна майже готова до членства в НАТО. Однак під час варшавських зустрічей не було сформульовано порядок денний засідання комісії «Україна—НАТО» в Стамбулі на найвищому рівні.

Леонід Голопатюк вважає, що здебільшого йтиметься про те, як Україна просувається на шляху виконання заходів, передбачених Планом дій і щорічним Цільовим планом. І НАТО визначить, наскільки успішно Україна справляється з «домашнім завданням».

Отже, на думку представника військового відомства, всі експерти, які справді обізнані з внутрішньою процедурою роботи альянсу, відверто посміхаються і кажуть, що просто безглуздо ставити зараз питання про вступ України до НАТО.

Яна СТАДІЛЬНА.

У Стамбулі протестують проти саміту НАТО

Поліцейські розділили страждання Англії

Фото АП.

Майже 400 розгніваних уболівальників узяли участь у зіткненні з поліцією в районі пригорода Лондона Кройдона після закінчення матчу чемпіонату Європи з футболу Франція — Англія. А в Гартфордширі (на північ від Лондона) п'ять поліцейських дістали невеликі поранення під час спроби втихомирити натовп із 150 хуліганів. У результаті сутичок було заарештовано 31 особу.

У Бірмінгемі близько 200 уболівальників улаштували погроми в центрі міста. Поліція заарештувала 12 осіб. У місті Бостон на сході Англії уболівальники перекинули й підпалили два поліцейські автомобілі. Кілька сотень хуліганів улаштували також безпорядки в місті Вейкфілд на півночі Англії. У сутичках з поліцією уболівальники використовували пляшки, цеглини та ракетниці.

А от у Лісабоні, де відбувався матч, усе було більш-менш пристойно. Поліція заарештувала лише одного англійця, який під час гри вдарив працівника стадіону.

Південна Осетія: другий іспит Саакашвілі

Факт...

Минулих вихідних лідер самопроголошеної республіки Південна Осетія Едуард Кокойта заявив про припинення відносин із Грузією. Виступаючи на прес-конференції у Москві, він висловив упевненість у тому, що в найближчому майбутньому Південна Осетія ввійде до складу Росії.

Тим часом влада Грузії звернулася «до ОБСЄ та адміністрації США з проханням детально вивчити ситуацію, що склалася в Південній Осетії у зв'язку з уведенням туди додаткової техніки й озброєнь з Північної Осетії». Голова Комітету з оборони та національної безпеки парламенту Грузії Гіві Таргамадзе заявив журналістам у Тбілісі, що з боку Росії на територію Південної Осетії введено близько 150 автомашин із живою силою, зброєю та боєприпасами. Російське військове командування, у свою чергу, заявляє, що підрозділам російських миротворців у Південну Осетію направлено харчові продукти, паливо, запчастини для ремонту техніки, а також вугілля і дрова. Раніше парламент Південної Осетії звернувся до Держдуми РФ із проханням про визнання незалежності Республіки Південна Осетія та вжиття заходів для захисту російських громадян, які мешкають там.

Тирасполь надасть військову допомогу Цхінвалі?

...і коментар

Політики й експерти в СНД із занепокоєнням спостерігають за ескалацією напруженості між Грузією та Південною Осетією. У підручниках з військової стратегії стан нинішніх відносин Тбілісі та Цхінвалі називається «воєнна небезпека». В обговорення гіпотетичного воєнного конфлікту втягуються сусіди, союзники, партнери й супротивники. Михайло Саакашвілі намагається заручитися підтримкою міжнародних організацій. Едуард Кокойта шукає захисту в Росії та розуміння з боку «невизнаних держав» пострадянського простору — Карабаху, Абхазії, Придністровської Молдавської республіки (ПМР)... Кореспондент «ГУ» попросив прокоментувати ситуацію на Кавказі голову Верховної Ради Придністровської Молдавської республіки Григорія МАРАКУЦУ.

— Григорію Степановичу, якщо Тбілісі вдасться приборкати сепаратизм Південної Осетії, чи не стане це прикладом для Кишинева щодо ПМР?

— Я не думаю, що Грузія проводитиме свою політику за допомогою військової сили. Для розв'язання таких проблем світова дипломатія розробила великий інструментарій методів і засобів. Воєнного конфлікту не буде, тому що Росія, Європа та США не зацікавлені, щоб на Кавказі виникла ще одна гаряча точка.

— Президент ПМР Ігор Смирнов, проте, заявив, що Тирасполь у разі воєнного конфлікту між Тбілісі і Цхінвалі «надасть усебічну військову допомогу» Південній Осетії. Для цього у вас є правові підстави?

— Це була політична заява. Для того, щоб відправити техніку і зброю за кордон, потрібне рішення нашого парламенту, а поки що, наскільки я знаю, до мене з таким проханням ніхто не звертався. Але в ПМР є багато можливостей надати допомогу Південній Осетії. Ми можемо направити військових фахівців для консультацій і навчання осетинів. Для цього не потрібно жодних рішень.

— А в депутатів Верховної Ради ПМР є контакти з колегами з Південної Осетії?

— Звичайно. Ми часто зустрічаємося, приїжджаємо як спостерігачі на парламентські вибори. У нас з Південною Осетією підписаний і ратифікований Договір про співробітництво та взаємну допомогу.

Віктор ДЕНИСОВИЧ.

Тирасполь — Москва.

Завершилися вибори до Європарламенту

У країнах Європейського союзу завершилися вибори до Європарламенту. Більшість у ньому становитимуть представники правоцентристських партій. На другому місці — соціалісти. У Німеччині та Франції зазнали поразки представники правлячих партій — Герхарда Шрьодера і Жака Ширака відповідно. Виборці висловили в такий спосіб невдоволення нинішньою соціально-економічною ситуацією. Раніше були «покарані» виборцями правлячі партії Великої Британії та Нідерландів.

Фото АП.

Економічна політика держави

Рівень життя того чи іншого суспільства визначальною мірою залежить від стану національної економічної системи, яка створюється у процесі реалізації економічної політики держави.

Про актуальні проблеми економічної політики України, причини нагальної необхідності перегляду завдань її формування та затвердження на відповідному рівні, подальшої роботи з удосконалення законодавчого забезпечення на сучасному етапі переходу до сучасної національної економічної системи, як інноваційної, розповідає народний депутат України ***Володимир Анатолійович ДЕМЬОХІН****, перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань економічної політики, управління народним господарством, власності та інвестицій.*

1. Пошук конкретних шляхів

Загальновідомо, що чітка, продумана та виважена економічна політика визначає стан суспільства — як держави загалом, так і всіх соціальних груп: працівників бюджетної сфери — діячів науки, освіти, культури, силових структур та державного апарату; бізнесменів та підприємців — від олігархів до дрібних торговців; незадіяних у суспільному виробництві громадян — від школярів до пенсіонерів. Тобто, сьогоднішня тема безпосередньо стосується кожного з нас. Економічна політика, розроблена органами влади та керована урядом, з одного боку, визначає напрями та перспективи розвитку суспільства, наших умов життя, з другого — дає змогу населенню оцінювати ефективність діяльності влади та, як наслідок, генерує впливові суспільно-політичні процеси.

Якість економічної політики та її відповідність очікуванням населення країни може докорінно змінювати наше щоденне життя на період багатьох десятиліть. Економічна політика може запобігати катастрофам техногенного чи грошового характеру або зумовлювати кризові процеси. Її результатом може бути суспільна злагода, гідні умови життя, прогрес освіти і науки та процвітання держави, а може бути генерування масового невдоволення, зростання соціальної напруги, різноманітні політичні конфронтації та — в кінцевому підсумку — революція і громадянська війна. Останнє ми знаємо не з таких уже й далеких часів історії.

Метою сьогоднішньої розмови я бачу досягнення розуміння щодо схеми та послідовності подальших узгоджених дій усіх гілок влади, всіх, від кого залежить сьогодення та майбутнє країни, щодо проблем формування економічної політики та її затвердження на законодавчому рівні. Ми повинні чітко з'ясувати причини утворення нагальних проблем і визначитися — хто, що і в який спосіб має зробити, щоб вивести справу на вищий ієрархічний рівень вирішення. Без цього ми приречені на продовження безсистемного накопичення дедалі менш дієвих законів, які не в змозі забезпечити узгодженість різнонаправлених дій урядовців — як керівників та працівників — як рушійної сили економіки, як виробників валового національного продукту.

Висловлюючи позицію нашого комітету — профільного з питань економічної політики, можна зазначити: ми бачимо стан обговорюваної проблеми таким, що має дві складові:

— по-перше, відсутня чітко сформульована економічна політика держави, яка ґрунтувалася б на інноваційній моделі національної економічної системи;

— по-друге, процес законодавчого забезпечення переходу національної економіки на шлях інноваційного розвитку не відповідає вимогам сьогодення та потребує докорінної реорганізації.

Ці питання мають бути детально проаналізовані з метою визначення конкретних шляхів та заходів їх ефективного вирішення на парламентських слуханнях.

Така позиція комітету виникла не випадково — обговорювана тема не перший рік стоїть на порядку денному. Ще в посланні Президента України до Верховної Ради України, де окреслено концептуальні засади стратегії економічного та соціального розвитку України на 2002—2011 роки, зазначено:

«…наявний інструментарій економічної політики, який сформовано в попередній період, не націлений на забезпечення якісних перетворень — інноваційного розвитку, оновлення структури виробництва, подолання глибокої диференціації доходів та ін. У межах нинішньої моделі розвитку широкомасштабна модернізація національної економіки просто неможлива. Потрібні істотні зміни в механізмах трансформаційних процесів, їх системне оновлення — тобто осмислений перехід до інституційної моделі ринкових перетворень, поєднаних з елементами ефективного державного регулювання».

За цих обставин з метою пошуку раціональних шляхів формування та розвитку економічної політики Комітет Верховної Ради України з питань економічної політики, управління народним господарством, власності та інвестицій нещодавно провів засідання двох «круглих столів» за такою тематикою: «Інноваційний потенціал України: підприємство, галузь, регіон, країна» та «Перехід до інноваційної моделі економіки України: пріоритети формування законодавства України». Наступний крок — парламентські слухання, які мають на меті, врахувавши результати, напрацьовані на зазначених засіданнях, узагальнити обговорені проблеми на вищому системному рівні та прийняти відповідні рішення, які сприяли б розв'язанню цих проблем.

Повертаючись до першої складової обговорюваної проблеми, нагадаємо, що питання визначення внутрішньої і зовнішньої політики, зокрема — економічної, в Україні на законодавчому рівні достатньо не врегульовано. Хоч як це дивно, на рівні державних документів ми ніде не зустрінемо чіткого та систематизованого викладення основних понять, що стосуються сфери економічної політики. Начебто це питання не варте уваги законотворців. Може, нам і не треба цим займатись? Як представник керівництва профільного комітету Верховної Ради я наголосив би на тому, що таки треба і невідкладно. Підтвердження цьому ми знайдемо, знову-таки, у світовій практиці парламентської діяльності. Наприклад, у загальнодоступних документах, що публікуються британським парламентом, можна побачити, що:

«Державна економічна політика (Economic policy) — генеральна лінія дій та сукупність заходів, що проводяться урядом від імені держави у сфері виробництва, розподілу, обміну, споживання, накопичення, експорту, імпорту економічного продукту в країні.»

Державна економічна політика, на думку британців, має такі складові:

— інституційну,

— структурну,

— бюджетно-фінансову та податкову (фіскальну),

— грошово-кредитну (монетарну) та інвестиційну,

— науково-технічну,

— зовнішньоекономічну,

— соціальну політику.

Далі британці виділяють поняття вищого, макроекономічного, рівня, з визначенням відповідних цілей: **«Макроекономічна політика (Macroeconomic policy) — дії держави, спрямовані на регулювання економіки з метою підтримання темпів економічного зростання, повної зайнятості та обмеження інфляції. Складові макроекономічної політики: бюджетно-фінансова та податкова (фіскальна) політика; грошово-кредитна (монетарна) політика; політика зарплатня—ціни; зовнішньоекономічна політика.»**

Як бачимо, принаймні, з точки зору фахівців-економістів, нічого нового. Але з огляду на зміст наших державних документів — тут міститься саме те, чого на цей час не вистачає нам: просто, проте повно перелічені всі основні компоненти.

Це важливо для процесу розробки законів — пам'ятати, що не можна відірвано одну від одної формувати, наприклад, політику змін у інституційній сфері без урахування особливостей грошово-кредитної або соціальної політики. І — навпаки. Звісно, що тільки після того, як вирішено завдання верхнього рівня, тобто, визначено та затверджено економічну політику, можна продовжувати й розв'язання інших завдань. Однак, головне, чого не можна забувати: якщо у держави відсутня чітко сформульована та офіційно затверджена економічна політика, то будь-яка з її складових — бюджетно-фінансова з податковою включно, структурна та інші — за визначенням не будуть підпорядковані єдиній загальній ідеології.

Мабуть, саме для цього прописні істини, відомі усім з економічних підручників, британський парламент підкреслює у своїх документах:

«Основним завданням макроекономічної політики є баланс між безробіттям та інфляцією.

Макроекономічні цілі (Objectives of macroeconomics):

— стабільне зростання національного обсягу виробництва;

— стабільний рівень цін;

— високий рівень зайнятості;

— підтримання зовнішньоторговельного балансу.»

Я цілком розумію, що Україна — не Британія, і було б смішно пропонувати сліпе перенесення закордонного досвіду на наші економічні терени. Водночас вдумливий державний фахівець багато корисного з означеної проблематики може знайти і у досвіді Республіки Білорусь, Словаччини, Угорщини, ФРН тощо. Наведений мною приклад мав на меті підкреслити серйозність ставлення до цих проблем на державному рівні. І тому немає сумнівів, що Україна навряд чи втратила будь-що, коли б у питаннях формування економічної політики ми не забували б урахувати всі вище зазначені системні компоненти.

Має сенс подивитися ще раз на схему утворення та затвердження економічної політики держави на сучасному етапі. На моє переконання, це допоможе чіткіше з'ясувати стратегію подальших дій. Отже, на основі економічної теорії, яку розвивають наші науковці, розробляється модель національної економічної системи. Ми вже погодились на всіх рівнях державного управління та суспільного розуміння, що ця система має бути інноваційна за своєю сутністю.

2. Повноваження і обов'язок законодавців та урядовців

Наступним етапом має стати редукція цієї моделі — її втілення в економічну політику держави. І варто наголосити, що саме цей процес — процес переходу від моделі до економічної політики — є на сьогодні найактуальнішим, бо він — це не що інше, як формування економічної політики та створення її законодавчого забезпечення. Хто і як може вплинути на цей процес, що конкретно може зробити Верховна Рада України для того, щоб нарешті ми отримали чітко визначену політику як обов'язковий, закріплений законом набір інструментів для розбудови гідного життя країни?

Ніхто інший, крім нас самих, не дасть нам готових відповідей. А для цього ми маємо розібратися в усіх деталях ситуації, що склалася. Доцільно проаналізувати, а яким чином здійснюється сьогодні законодавче забезпечення, щоб мати відповіді на такі, конкретніші питання:

— які повноваження та обов'язки мають суб'єкти законотворчої діяльності щодо законодавчого забезпечення економічної політики, чи виконуються ці обов'язки належним чином?

— чому великий масив наявних законодавчих актів з економічної тематики не утворює дотепер належного якісного рівня, потрібного для формування чітко визначеної і дієвої політики в практиці економічного життя?

— як організовано процес розробки законів за економічною тематикою в сьогоденні?

— які суб'єкти і якою мірою беруть участь у ньому?

— чи є, принаймні серед суб'єктів законотворчої діяльності, узгоджене розуміння основних властивостей, що мають бути притаманні національній економічній системі, та відповідних складових економічної політики держави?

До встановлених Конституцією України повноважень Верховної Ради України належить (п.5 ст.85) визначення засад внутрішньої і зовнішньої політики, прийняття законів (п.3 ст.85), затвердження загальнодержавних програм економічного, науково-технічного та соціального розвитку (п.6 ст.85). Про такий документ, як «Засади внутрішньої та зовнішньої політики України», ми забуваємо вже не один рік. Питання, очевидно, вкрай загостриться, бо навіть на рівні газет згадується, що Голова Верховної Ради України «не раз наголошував на необхідності розробки» та законодавчого затвердження такого документа. З початку незалежності України було кілька спроб формулювання цих засад. На сьогодні найближчим із прийнятих офіційних документів з цього питання є послання Президента України «Україна — поступ у XXI століття. Стратегія економічної та соціальної політики на 2000—2004 рр.». Тобто, на рівні стратегічному цілі Президентом поставлені. Наступний рівень, на жаль, відсутній, ми не змогли розробити й заявити засади економічної політики своєї країни.

На середину лютого у Верховній Раді зареєстровано п'ять проектів законів України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики», тимчасову спеціальну комісію Верховної Ради України з підготовки і попереднього розгляду законів із зазначеної тематики створено півтора роки тому. Проте досі засади політики, у тому числі й економічної, законодавчо не затверджено. Напевно, цим і можна пояснити, що щорічні програми діяльності уряду, десятки законопроектів, сотні державних програм системно не відпрацьовані і виконуються незадовільно за браком цілісності та узгодженості.

Отже, першочерговим завданням Верховної Ради в галузі розробки нових (або удосконалення існуючих) законів ми бачимо забезпечення редукції моделі національної економічної системи, що базувалася б на засадах внутрішньої та зовнішньої політики, у відповідну сукупність системно пов'язаних законодавчих актів, котрі повинні закріпляти у правовому полі економічну політику держави. При цьому мають бути враховані складові економічної моделі на всіх її рівнях з відповідними системоутворюючими зв'язками.

Можна було б уточнювати розподіл функцій Верховної Ради та уряду стосовно визначення засад політики, її розробки та затвердження. Проте головна проблема не в цьому. Тут ясно одне — досягти системного вирішення економічних проблем можна лише тоді, коли врешті-решт усі складові економічної політики будуть розроблені та законодавчо затверджені.

Наступне питання, яке ми вже не раз порушували, стосується процедури, послідовності розробки та прийняття законодавчих документів. Згідно із Законом України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» проект закону України «Про державну програму економічного і соціального розвитку України» на короткостроковий період має бути узгоджений з проектом державного бюджету України на відповідний рік. Обидва ці документи мають подавати до Верховної Ради разом, водночас. Однак ця процедура жодного року не виконується. Йдеться не про пересічне порушення норм чинного законодавства, до якого, на жаль, ми всі вже звикли, а про те, що країна живе без головного керівного документа. Бо саме в ньому мають бути визначені цілі та пріоритети економічного і соціального розвитку, засоби та шляхи досягнення цих цілей. Саме в цьому документі діяльність законодавчої та виконавчої влади на усіх рівнях, до органів місцевого самоврядування включно, має набувати комплексності та узгодженості. Саме цей документ визначає конкретні заходи з ефективного розв'язання усіх поточних проблем щодо досягнення сталого економічного зростання, а також надає прогнозні характеристики стану економіки країни та її соціальної сфери. В результаті такого злочинно халатного ставлення до обов'язковості виконання законів сотні державних галузевих програм залишаються хронічно недофінансованими, незбалансованими і за змістом, і за ресурсним забезпеченням. Цього року ми, напевно, матимемо повторення такого самого прецеденту. Залишається лише визначити посадовців, які мають нести повну міру відповідальності за таку керованість процесом. До речі, державна програма економічного і соціального розвитку України, як основа для процесу розробки державного бюджету, повинна випереджати державний бюджет у часі хоча б на два місяці.

Ще один аспект законотворчості — що береться за оцінку діяльності? У який спосіб ми визначаємо дієвість законотворчої діяльності? Невже кількість розглянутих або прийнятих законопроектів здатна визначити реальну ефективність цього процесу? Чи потрібні в такому разі якісь статистичні дані? З'ясовується, що потрібні. Деякі висновки можна зробити шляхом співставлення кількості законів за економічною тематикою, розглянутих Верховною Радою, з аналогічними показниками діяльності, наприклад, Державної Думи Російської Федерації. Станом на 6 травня нами розглянуто 464 законопроекти з економічної тематики та ще 635 перебувають на опрацюванні в комітетах. Згідно з «Орієнтовною програмою законопроектної роботи Державної Думи Федеральних Зборів РФ у період весняної сесії 2004 року в частині законопроектів, що підлягають першочерговому розгляду», в розділі «Економічна політика» заплановано розгляд лише 12 законопроектів, тобто у 39 разів менше, ніж у нас. А загалом Верховною Радою з початку сесії розглянуто 1562 законопроекти, тоді як Держдумою — 328, тобто у 4,7 разу менше. І це без урахування різниці в масштабах Росії та України. На мою думку, вочевидь простежується надто висока активність наших законотворців у гонитві за кількісними показниками діяльності. Може, настав час сказати собі: досить так неефективно витрачати інтелектуальний потенціал нашої політичної еліти. Слід подумати про те, як перетворити цю шалену кількість у мінімально достатню, але ефективно працюючу якість. Уже настав час не розкидати, а збирати каміння докупи, бо саме це законотворче каміння має утворити фундамент нашого подальшого розвитку.

Розвиваючи цю думку, хотів би упередити вже звичні заперечення опонентів та їхні бадьорі рапорти, що у нас є і політика, і зростання, і взагалі, все швидше, ніж десь там у них. Давайте краще до кінця подивимось, як це «краще» виглядає і що ми можемо та маємо зробити, щоб стати на шлях реального, а не декларативного розвитку економіки.

За логікою функціональних повноважень та фахових можливостей саме Кабінет Міністрів України як головний суб'єкт виконавчої влади, що відповідає за реалізацію державної політики, має бути найактивнішим та найпрофесійнішим також у створенні законів. Чи так воно є в нас? Аналіз десятків законодавчих документів з економічної тематики, прийнятих за поданням Кабінету Міністрів України, виявляє картину відсутності системного підходу до формування та впровадження економічної політики. Останнім часом відчувається певне зрушення на краще, проте економічна політика, як така, чітко не вимальовується. Законопроекти спрямовані на вирішення поточних завдань повсякденної діяльності, часто навіть на рівні окремих підприємств, проте не виявлено ані дії інструментів прогнозування, ані планування, моніторингу та інших ознак програмно-цільового підходу з використанням усіх наявних на сьогодні можливостей.

Це стосується і нещодавно прийнятих законів України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» та «Про державні цільові програми», а тим паче, основного закону, що має визначати інноваційний розвиток країни, та вже другий рік призупиняється. Очевидно, таке призупинення не є випадковим, а відтворює стан організації законотворчого процесу в державі, точніше, його безсистемність, а тому й недієздатність багатьох прийнятих законів.

Кажучи про безсистемність законотворчої процедури, я не помилився. Візьмемо деякі характерні зрізи тієї величезної маси законопроектів, що розглянуті Верховною Радою нинішнього скликання. **Поки що відзначимо дві цифри: майже 60 відсотків законопроектів ініційовано депутатами Верховної Ради, третина (33 відсотки) — Кабінетом Міністрів України.** Про відсутність цілісності за змістовним наповненням ми вже згадали. Далі позначимо відсоток законопроектів, подаваних до парламентів урядами деяких країн: **у Німеччині — дві третини всіх законопроектів розробляє уряд. У Польщі таку статистику навіть не наводять, а відзначають, що основну кількість законопроектів готують так звані політичні комітети при Канцелярії Голови Ради міністрів та в міністерствах.** До них входять групи радників, котрі розробляють детальні принципи політики уряду та окремих міністерств, які потім затверджуються законами. Мабуть, за такої процедури було б непросто обійти основні

та її законодавче забезпечення

принципи політики або провести слабо підготовлений, з точки зору професійного рівня, законопроект. Знову результат порівняння — не на нашу користь.

Тут доцільно згадати ще один приклад, що демонструє ступінь відповідальності та узгодженості дій — у лапках. Мова піде про участь Національного банку України в процесі взаємодії суб'єктів, що впливають на економічну політику.

Відповідно до Закону України «Про Національний банк України» Рада Національного банку має розробляти основні засади грошово-кредитної політики, керуючись якими Національний банк повинен визначати та проводити цю політику. Ще раз нагадаю, що грошово-кредитна політика становить один з основних компонентів макроекономічної політики, тобто, верхнього рівня економічної політики держави. На моїй пам'яті відсутня така бажана знакова подія, як подання Національним банком до Верховної Ради засад вищезазначеної грошово-кредитної політики на розгляд, узгодження чи затвердження. Отже, ми маємо повторюване щороку ігнорування вимог бюджетного кодексу України: про попереднє надання засад грошово-кредитної політики Національним банком. Ось і розробляються поза цими позиціями не лише основні напрями бюджетної політики України на наступний рік (бюджетна резолюція), а фактично й сам державний бюджет.

Тоді доцільно запитати, а яким чином Національний банк бачить свій вплив на чітке визначення економічної політики держави в цілому. Чи він уявляє грошову-кредитну політику як річ у собі, що не залежить від економічної діяльності загалом?

3. Як подолати синдром «лебедя, рака та щуки»

Друга «проекція» — співвідношення між кількістю законопроектів, що їх подають Кабінет Міністрів та народні депутати (майже один до двох) до розгляду, наводить на думку — проаналізувати, чи має сенс робити змістовне узагальнення законопроектів (а їх основна маса — майже 60 відсотків), поданих народними депутатами, чи вони в змозі утворити цілісну та повну економічну політику, додати системності та узгодженості? Для цього згадаємо структуру Верховної Ради. Донедавна налічувалося 10 партійних фракцій та чотири групи, кожна з котрих, як засвідчує статистика, плідно (у кількісному вимірі) використовує право законодавчої ініціативи. Очевидно, що вектори спрямованості політичних ліній різних партій у сукупності перекривають повне коло в 360 градусів. Певно, це стосується і економічної політики. Зважаючи на неоднакові вік та позиції різних партій, для коректніших висновків спробуємо оцінити потенційно позитивний внесок у формування державної економічної політики кількох сталих, досвідчених, потужних політичних сил, представлених фракціями у Верховній Раді. Це — Комуністична партія України (КПУ), фракцією якої подано 606 законопроектів; Народно-демократична партія України (НДП) — фракція цієї партії подала 202 законопроекти; Соціал-демократична партія України (об'єднана) (СДПУ(о)) — 208 законопроектів. Що ж показує погляд на «економічні блоки» програм цих партій і як зміст цих блоків відображено в поданих фракціями законопроектах з економічної тематики? Оцінка в загальному вигляді така: за два роки діяльності в парламенті ці політичні сили позначили в законопроектах від 50 до 90 відсотків своїх передвиборних зобов'язань. Проте, в плані нинішньої розмови, доцільніше з'ясувати, наскільки ясно і аргументовано в програмах партій та в законопроектах відповідних фракцій окреслено, крім популістських гасел, засадничі основи економічної політики, на яку модель вони спираються, як представлені механізми практичної реалізації втілення їх у суспільну життєдіяльність?

Не наводячи повного тексту цих «економічних блоків», слід відзначити такі загальні висновки. Жоден з розглянутих економічних блоків програм політичних партій, а також усі вони в сукупності не можуть претендувати на структуровані документи (за змістом основних складових економічної політики). Ці програми містять лише окремі часткові завдання різного рівня значущості, відсутня взаємна узгодженість, збалансованість заявлених проблем між собою та з іншими впливовими чинниками макроекономічного рівня, відсутня кореляція з будь-якою економічною моделлю національної економічної системи. А з точки зору узгодженості вирішення деяких економічних проблем, програми різних політичних партій суперечать одна одній по суті. Для політичної діяльності така ситуація, напевно, може вважатись нормальною. Однак, у цьому разі йдеться про формування на професійному економічному рівні єдиної, цілісної державної політики.

Отже, якщо під час формування законодавчих засад економічної політики намагатися взяти за основу законодавчі проекти партійних фракцій, то годі вести мову про будь-яку узгодженість загальної сукупності законів.

Ще чотири депутатські групи теж брали активну участь у законотворчому процесі, зокрема й за економічною тематикою. Якщо взяти до уваги, що у сфері економічної політики ці групи не мають заявлених цілей, то така обставина лише посилює невизначеність законотворчого процесу, який за ступенем керованості вже нагадує броунівський рух.

Ми не за те, щоб якимсь чином обмежувати право законодавчої ініціативи народних депутатів з усього спектра політичних сил або ігнорувати погляди окремих груп суспільства. Позиція нашого комітету чітка: не бути заангажованими інтересами тих чи тих політичних фракцій та груп, а вирішувати проблеми економічного стану країни, виходячи з інтересів та реальних потреб кожного громадянина, суспільства в цілому. До речі, у складі нашого комітету досить повно представлені члени багатьох політичних фракцій та груп, що не заважає нам відпрацьовувати узгоджені законопроекти. Наша позиція проста: щоб держава отримала врешті-решт чітку, цілісну економічну політику, слід реорганізувати процедуру розроблення та підготовки законопроектів з економічної тематики до першого читання. Для цього має бути створено професійний робочий орган, основним завданням якого були б контроль відповідності законопроектів єдиній економічній політиці держави та забезпечення належного професійного, системного рівня цих законопроектів. З цією метою доречно переглянути та уточнити повноваження відповідних комітетів Верховної Ради, прийняти певні організаційні рішення.

4. ...І чужому навчайтесь

Критикуючи відсутність системності та взаємної узгодженості законів з економічної тематики, яких нам конче не вистачає для формування економічної політики, хотілося б відзначити, що наш комітет далекий від думки претендувати на зайве винахідництво. Ми заявляємо про широко відомі та впроваджені у світовій практиці схеми і методи. Щоб не залишати ці питання риторичними, подивимося на такий аспект проблеми: які форми документального відтворення економічної політики відомі? Чи можна їх впроваджувати в Україні задля створення цілісної системи документів державного рівня, які віддзеркалювали б економічну політику держави? Можливо, деяких з них у нас не вистачає, а можливо, щось просто треба організувати іншим чином?

Наведу яскравий приклад — досягнення вищого рівня системної узгодженості у країнах Євросоюзу. Не демонструватиму чітке відтворення економічної політики окремих держав у документах відповідного рівня. Лише невеликі зразки.

Угорщина. Країна має «План національного розвитку», який встановлює структуру для політики підтримки та відповідні стратегії, котрі визначають розвиток економіки країни на період 2004—2006 рр. Звичайно, у плані позначено мету і специфічні цілі, які включають, окрім іншого, підвищення можливостей працевлаштування та здатності до адаптації робочої сили, сприяння розвитку конкурентоспроможності економіки та укріплення збалансованого регіонального розвитку тощо. Реалізація цих цілей підтримується горизонтальними принципами, діючими наскрізь цілого плану, такими як, наприклад, підвищення рівня зайнятості або заохочення інноваційної конкурентоспроможності. На урядовому рівні цей план розглядується на низку програм, як-от «Розумна угорська програма» (Smart Hungary programme) — сукупність заходів, розроблених урядом із уже частковою метою — сприяння інвестиціям та інші програми щодо розвитку складових економічної політики.

Економічна політика польського уряду теж представлена програмою «Підприємництво — розвиток — робота II». Вона передбачає реалізацію певних стратегічних цілей та містить обґрунтовані планові показники ресурсного забезпечення.

І врешті-решт, найцікавіший документ Європарламенту: «Загальне керівництво з економічної політики (2002)». У ньому містяться:

1. МЕТА: покращити умови для економічного зростання та створення робочих місць шляхом стратегії економічної політики, котра базується як на макроекономічній політиці зростання і стабільності, так і на структурних реформах задля стимулювання обґрунтованого зростання із забезпеченням зайнятості, неінфляційного, з урахуванням сталого розвитку.

2. АКТ — Рекомендації Ради Європи від 21 червня 2002 року з головних напрямів економічної політики держав-членів ЄС та Співдружності (Official Jornal L 182 of 11.07.2002).

3. РЕЗЮМЕ: основні пріоритети та вимоги до політики.

Цей документ розроблено парламентом Євросоюзу 1997-го року на виконання прийнятого Єврокомісією «Акта стабільності і зростання». За результатами аналізу виконання та змін у суспільстві його поновлюють — останню редакцію датовано 2002 роком. Держави—члени Євросоюзу розробляють кожна свою економічну політику згідно з цим керівництвом з урахуванням потреб специфіки даної держави. Відповідні парламентські комітети цих держав не рідше, ніж щороку, звітують перед Європарламентом про відповідність політики даної держави загальноприйнятим принципам. Більш того, процедура повною мірою використовує моніторинг законодавства, розрахунки на основі експертних висновків середньо- та довгострокових макроекономічних прогнозів розвитку кожної держави. Й, звісно, в разі необхідності парламентські комітети отримують завдання щодо приведення своїх законодавчих актів у відповідність із загальними вимогами.

Отже, у країнах Євросоюзу вдається узгоджувати розробку та реалізацію економічної політики навіть на міждержавному рівні і потім впроваджувати у кожній державі. Це — завдання, яке можна успішно реалізувати.

Маючи такий близький досвід, не можна не спитати себе: невже ми не в змозі в масштабі однієї, своєї рідної країни організувати, запровадити відповідні процедури та виконувати їх вимоги? Адже всі наші суб'єкти законотворчої діяльності мають єдину мету — створити таку національну економічну систему, що гарантувала б гідний рівень життя своєму народові. То ж давайте визначимо повноважні структури, відповідальні за створення та дієвість необхідних процедур, та й будемо з них питати. За нашим комітетом закріплено певні повноваження, проте з огляду на реальний стан загальна схема та процедура потребують уточнення та відповідного затвердження.

З точки зору узгодженості, можливо, корисно використати досвід європейських парламентів. У Великій Британії для цього, за необхідності, утворюють спеціальну парламентську комісію, а в Німеччині працює постійний узгоджувальний парламентський комітет для досягнення компромісу у разі принципових неузгодженостей між парламентськими комітетами та відповідними урядовими департаментами. В Україні також є аналогічна схема дій, проте вона стосується лише бюджетної процедури. Якщо піднятися від рівня фінансового забезпечення на макроекономічний рівень — рівень ресурсного забезпечення, то матимемо прецедент для створення такої само процедури узгодження, як і при використанні бюджету. А от ідеологію такої процедури й має визначати економічна політика держави.

Загальний висновок є очевидним: слід негайно переглянути процедуру розробки законів з економічної тематики, включно з підготовкою законопроектів до розгляду в першому читанні, повноваження та відповідальність комітетів Верховної Ради, Кабінету Міністрів, Національного банку. Удосконалена процедура має забезпечити керованість законотворчого процесу задля досягнення відповідності законодавчих документів, що розробляються, визначеним та затвердженим положенням економічної політики держави.

5. Переорієнтація — на інновації

Не хотілося б за розглядом процедурних проблем втратити основну тему нашої розмови. Рухаючись далі шляхом виявлення можливостей удосконалення законодавчого забезпечення економічної політики, з'ясуємо, який вигляд має весь комплекс дій стосовно формування такої економічної політики держави, котра повинна забезпечити реальний перехід до інноваційної моделі національної економіки?

Щоб відповісти на це питання, окреслимо простір можливостей для зазначених вище дій. На наш погляд, цей простір системно утворюється на базі сукупності заходів економічної політики держави (або «важелів» економічної політики). Ще раз назвемо їх:

— бюджетно-податкова (або фіскальна) політика;

— грошово-кредитна (або монетарна) політика;

— політика обмінного (валютного) курсу;

— політика доходів;

— торгова політика (як відносно самостійний напрям бюджетно-податкової політики);

— амортизаційна політика;

— політика у сфері страхування;

— політика перетворення власності (приватизації);

— промислова політика (як складова структурної економічної політики);

— політика в галузі прав на інтелектуальну власність.

Отже, лише за основними складовими маємо не менш як 10 ступенів свободи для економічного регулювання. Водночас кожен захід економічної політики має свій більше чи менше, проте розвинений **набір інструментів**, що слугують цілям реалізації економічної політики. Їх кількість становить від двох до п'яти і більше — за кожним заходом. Наприклад, класичними інструментами **грошово-кредитної політики** є: ліміти кредитування, регулювання ставки процента, зміна норми обов'язкових резервів, зміна облікової ставки (ставки рефінансування), операції на відкритому ринку.

Цей приклад наочно представляє, наскільки у такий спосіб зростає багатовимірність економічної політики (національної економічної системи) в цілому.

На цьому етапі розмови вважаю необхідним нагадати, що ми бачимо економіку України як таку, що базується на ринкових засадах. Але не на правилах дикого ринку, а з часткою досить потужного керівництва з боку держави для досягнення чітко визначених цілей економічної політики. Ринок сам по собі не приведе нас до іншої ролі, окрім сировинного придатка для високорозвинених країн. А от щоб стати на шлях руху до постіндустріального суспільства — потрібна національна економічна система з інноваційним змістом, створити яку наша країна має при виваженій державній політиці як потужному керівному інструменті.

Як підсумок висловлених вище роздумів було б логічно виправданим, звісно, в узагальненому вигляді, **представити пропозиції стосовно пріоритетів удосконалення законодавства** в інтересах забезпечення переходу до інноваційної моделі розвитку України та вирішення актуальних проблем економічної політики держави. За даних умов доцільніше вести мову не про «удосконалення законодавчого забезпечення», а про створення методології такого вдосконалення. Ми бачимо в основі такої методології багаторівневу модель «важільного» (факторного) управління економікою, починаючи від макрорівня і далі, аж до урахування мікроекономічних аспектів економіки підприємства:

першим етапом передбачається використання в законах з економічної тематики усіх наявних важелів економічної політики;

на другому етапі необхідно провести узгодження законів за змістом — причому тих, що стосуються сфер інвестиційної, бюджетно-фінансової і усіх інших складових економічної політики, з позицій основних прийнятих пріоритетів макроекономічної моделі;

третій етап — це приведення впливу різних важелів, відтворених у законодавчих актах, до узгодженої взаємодії: тільки так можна спрямувати дію законів на досягнення проголошених цілей;

до створення умов слід віднести забезпечення «корпоративності» діяльності усіх суб'єктів економічної політики.

Простором посягань при цьому, звичайно, виступає економічна політика держави.

Перехід до інноваційної моделі розвитку економіки України є, безперечно, економіко-соціальним **проектом загальнонаціонального масштабу**. Тому чимало фахівців справедливо класифікують його як **національну інноваційну систему**. На цей час у суспільстві уже досягнуто розуміння, що сфера інноваційності аж ніяк не обмежується відносно вузьким колом вчених та винахідників. Завдання полягає у переході всієї економіки суспільства на інноваційну модель розвитку. Тому за своєю сутністю це завдання належить до найвищого рівня. Розв'язання його неможливо інакше, як вирішення загальнодержавного політичного завдання (у розумінні політики в її засадничому сенсі — як управління державою).

Для України сутність питання полягає не в бажанні або небажанні повторювати чи запозичувати чужі підходи, а висловлюючись з часткою патетики, — в адекватному реагуванні на інноваційні виклики часу. Достатньої адекватності тут можливо досягти шляхом **формування інноваційної за суттю економічної політики України** та переходу на цій основі до сучасної національної економічної системи. За принципову позицію при цьому приймається припущення про те, що пріоритетність у вирішенні завдань законодавчого забезпечення процесу переходу до інноваційної моделі економіки України визначається на основі економічних та соціальних потреб сталого розвитку держави.

З огляду на це, адекватною формою реагування на проблему у сфері законотворчості, на наш погляд, була б розробка та введення в дію **Економічного (інноваційного) кодексу України**.

Звісно, можна погоджуватись або не погоджуватись з такою пропозицією. Можна довго обговорювати її переваги та недоліки, оцінювати наявність або відсутність прецедентів цього. А можна — в умовах досить високої дезорганізації економічного життя України — взятися і реалізувати цю пропозицію. Здійснити у такий спосіб рішучу спробу в законодавчому забезпеченні переходу до інноваційної моделі національної економіки.

Такий підхід забезпечить кодифікацію усіх основних питань, що й дасть змогу сформувати і реалізовувати інноваційну, за сутністю, економічну політику України на шляху переходу до сучасної національної економічної системи, тобто:

— цілі та завдання економічного розвитку, як інноваційного розвитку;

— економічне прогнозування (коротко-, середньо- та довгострокове), причому і в центрі, і в регіонах, і в окремих галузях господарства та видах діяльності;

— планування економічного і соціального розвитку України, включно з усією сукупністю коротко-, середньо- та довгострокових планів, звісно — на усіх ієрархічних рівнях планування: від центру до окремих галузей господарства та видів діяльності;

— планування діяльності Кабінету Міністрів України (йдеться про його програму діяльності);

— організаційне (або процедурне) забезпечення раціоналізації, а в граничному переході й — оптимізації, усього комплексу засобів економічної політики на всіх його рівнях: 1) кожного засобу окремо, 2) в необхідних сполученнях та 3) усього комплексу засобів у сукупності;

— розвиток адекватної системи державного регулювання економікою у всій повноті елементів, зв'язків та якостей, потрібних для створення та функціонування національної економіки на основі інноваційної моделі та ще багато іншого.

Ми розуміємо, що для реалізації запропонованих змін потрібно буде багато часу, потрібні будуть узгоджені зусилля представників усіх гілок влади, добре організована, творча, плідна та узгоджена спільна робота науковців, економістів — теоретиків та практиків, юристів. Ми готові взяти на себе організаційну ініціативу та непростий вантаж координуючих функцій, щоб законодавче забезпечення процесу переходу національної економічної системи на інноваційну модель розвитку набуло цілісного системного характеру. Ми впевнені, що для досягнення справді сталого економічного розвитку на базі сучасних інноваційних впроваджень, для повернення України на рівень у міжнародній спільноті, якого вона дійсно гідна, іншого шляху просто немає. Але також ми знаємо, що зрушення з плавних, непевних темпів до стрімкого руху у визначеному напрямі можливо лише за умови прийняття добре виважених і впевнених політичних рішень.

1. Обірвана нитка

ПОСТПРИВАТИЗАЦІЯ

(Початок на 1-й стор.).

Втрачені ілюзії

Приватизація ДШК, утім, як і багатьох інших промислових велетів, відбувалася за звичайним для капіталістичної реформації вітчизняного розливу, а отже, за визначенням безперспективним для його пересічних працівників сценарієм.

На початку 90-х, за інерцією маючи вагомі доходи, зваблені туманно-райдужними перспективами ринкової самостійності, шість тисяч дарницьких ткачів узяли цілісний промислово-соціальний комплекс в оренду. Вже 1993 року, в період ваучерного свавілля, їм вдалося, не втративши жодного майнового сертифіката, викупити комплекс у держави, зареєструвавши ЗАТ «Дарна». Водночас суму в грошовому еквіваленті, якої бракувало, ткачі збирали буквально по копійках. Продавали чи закладали в ломбард особисте майно в надії на майбутні дивіденди.

Одразу зазначимо, дивідендів не дочекалися. Ні робітники, ні інженери, ні керівники. Вже колишні. Можливо тому, що в червні 1997 року ДШК зазнав непоправної втрати: помер його директор, безперечний лідер колективу Олександр Забуженко. Чудовий виробничник, він, проте, залишив дарницьким ткачам досить суперечливу спадщину.

Оснащеність комбінату була вище за всілякі похвали. Олександрові Григоровичу вдалося буквально в останній момент перед розвалом СРСР отоварити багатомільйонну валютну операцію, оплачену колишнім союзним Мінлегпромом. У цехах ДШК з'явилися ультрасучасні бельгійські рапірні верстати MPS-32-175, за які, як стверджують колишні працівники, було сплачено по 200 тисяч доларів США за кожен. Їх доповнили французькі та німецькі технологічні лінії і машини обробки тканини вартістю в три мільйони тих самих доларів. Таке унікальне для України обладнання стиснутим повітрям забезпечували надекономічні імпортні гвинтові компресори з цифровим програмним управлінням. Усе це в кінцевому підсумку відкривало реальну перспективу повної комп'ютеризації не лише виробництва, а і керування комбінатом на всіх рівнях.

Однак фінансовий стан ЗАТ «Дарна» був більш ніж жалюгідний. Йому не вдалося витримати ціновий удар, завданий вітчизняній індустрії в січні 1995 року. Коли енергетики багаторазово роздули ціни на свою продукцію. До того ж, нагадаємо, заднім числом. Оборотні кошти, і без того незначні, миттєво випаровувалися. Економіку комбінату, як і всієї країни, вразила суцільна бартеризація і толингові (давальницькі) схеми. Що, у свою чергу, лише збільшувало кредиторську заборгованість товаровиробників. Вже в грудні 1997 року проти дарницьких ткачів було порушено справу про банкрутство, яка, до слова, триває і донині. Але про це нижче.

Мал. Олександра МОНАСТИРСЬКОГО.

■ ■ ■

Ще 10 років тому технічна оснащеність Дарницького шовкового комбінату відповідала світовому рівню

■

Гірше було інше. Абсолютний завал у корпоративному управлінні. Шеститисячна маса акціонерів залишалася неструктурованою, а отже, некерованою. З другого боку — не здатною захистити свої майнові та економічні права й інтереси. Але дорікати в цьому керівникам новоспеченого ЗАТ язик не повертається. Така ситуація не могла не виникнути, враховуючи специфіку приватизації по-українському.

Пригадаймо. Питання методологічної підготовки командного корпусу наших промпідприємств до приватизації ніким і ніде (ні у Верховній Раді, ні в адміністрації Президента, ні в Кабінеті Міністрів) навіть не ставилося на порядок денний. Така складна сфера ринкової економіки, як корпоративне управління господарчими товариствами, на багато років залишалася (та й досі ще в багатьох колективах залишається) чимось абстрактним для їхніх керівників. Саме ця безграмотність, в кінцевому підсумку, і перетворила нашу приватизацію в прихватизацію. І сьогодні не тільки багато промислових велетів, а і цілі галузі захопили, по суті, жучки від комерції. Далекі від проблем і завдань товарно-промислового виробництва. Жучки, чиї особисті інтереси так само далекі від ідеалів соціально спрямованої ринкової економіки, як чорт від ладану. Не оминула ця халепа і колись знаменитий ДШК.

Справи корпоративні. І не тільки

Того найтяжчого для виробничників 1995 року на комбінаті з'явився пан О-в. Комерсант, так би мовити, першої хвилі перебудови, він, як і багато хто з них, діяв методами «човникової дипломатії». Як у відомому анекдоті, примудряючись видавати заміж дочку Рокфеллера за лісоруба Васю.

І не безуспішно. За абсолютного браку оборотних, він, дискретно, коли вдавалося, забезпечував давальницькою сировиною ДШК. Звичайно, здійснюючи всі проводки через власну приватну фірму «Rossi Incorgorashin», зареєстровану в США. Таку послугу в ті роки запросто і дешево надавало багато приватних юридичних контор. Отож отримати фірму з іноземною пропискою, зокрема і офшорною, можна було запросто, не залишаючи рідні пенати. Утім, як і сьогодні.

У високих владних структурах цей пан позиціював себе американським інвестором, намагаючись вибити для своєї фірми урядові гарантії під кредит закордонного банку. Базою для переговорів пану О-ву слугував високого класу бізнес-план реанімації текстильного виробництва, розроблений фахівцями, які тоді ще працювали в ЗАТ «Дарна».

Але в розпал «інвестиційної» діяльності пана О-ва Верховна Рада своєю постановою поклала край урядовим гарантіям під закордонні кредити. І в пам'яті дарницьких ткачів цей «фігурант» залишився елементарним авантюристом. Який зумів, однак, під свої обіцянки захопити владу на комбінаті. Умовивши акціонерів передати особисто йому весь пакет акцій додаткової емісії, яку було проведено у зв'язку з індексацією основних фондів усієї нашої промисловості в 1997 році. Так у його руках опинилося 80 відсотків акцій статутного фонду товариства. Практично О-в був деякий час власником текстильного велета, не заплативши за нього жодної копійки!

У справі вочевидь вбачався кримінал. Про інвестиції вже не йшлося. Зате в керівництві комбінату з'явилися комерсанти певного значення. Одного з них, пана Є-на, «авантюрист», котрий втік до Америки, попередньо своїм наказом призначив в. о. голови правління — генерального директора ЗАТ «Дарна». І хоча Держкомісія з цінних паперів і фондового ринку дезавуювала незаконну акціонерну «власність» компанії «Rossi Incorgorashin»,

■ ■ ■

У країні чимало колишніх державних підприємств і навіть цілі галузі захопили, по суті, жучки від комерції

■

змусивши реєстратора пропорційно розподілити, як і передбачено законом, індексаційну додаткову емісію акцій серед колишніх співвласників, біля керма вже колишнього комбінату залишився ставленик олігарха, що ним так і не став.

Чому колишнього? Та тому, що саме за пана Є-на почався демонтаж обладнання, розпродаж, зрозуміло, за заплутаними схемами, житла й об'єктів соцкультпобуту, отримання, начебто під сировину, багатомільйонних кредитів, платежі з яких аж ніяк не завжди отоварювалися, здавання виробничих площ в оренду за сміховинними цінами, одне слово, всі принади вочевидь тіньової комерційної діяльності. Водночас виробництво тканин зійшло нанівець. У той час як, наприклад, лише меблевої тканини і тільки один Київ імпортує щорічно на два-три мільйони доларів! Але саме таку продукцію десятками мільйонів погонних метрів на рік, а отже, не на один десяток мільйонів доларів, здатні були виробити бельгійські, французькі та німецькі машини, про які йшлося вище.

Але! На біса захопившим владу жучкам від комерції товарне виробництво? Коли в двох колишніх ткацьких цехах площею 15 тисяч метрів, зданих в оренду, розмістився «Даринок», кожна з майже тисячі торгових точок якого, за деякими оцінками, приносить чорним налом по 300 доларів що-

■ ■ ■

Така ситуація не могла не виникнути, враховуючи специфіку приватизації по-українському

■

місяця! Принаймні саме на таких умовах, без врахування офіційних платежів, сьогодні виділяють торгове місце для приватних підприємців на столичних промтоварних ринках. Хто не вірить — нехай спробує його отримати на інших умовах. А головному орендарю квадратний метр «Даринку» обходиться у 80 копійок. До того ж договір було укладено так, що до 2025 року орендна ставка перегляду не підлягає. Приблизно на таких самих умовах орендують площі колишнього ДШК ще 72 фірми.

Але найзахопливішу операцію Є-ну вдалося провернути саме на корпоративній ниві. 25 грудня 1998 року він продає громадянці С-ко неіснуючий пакет акцій ЗАТ «Дарна», оцінений у 278 975 гривень, що трохи більше за 25 відсотків статутного фонду. Нагадаємо, що інші акції розпорошені серед 6000 акціонерів дрібними порціями. А отже, віртуальний пакет ставав не лише блокуючим, а і де-факто управляючим.

Нелегітимність цього пакета підтвердив прокурор Деснянського району столиці Микола Ганечко. У своїй відповіді пересічним акціонерам «Дарни», які звернулися до нього, обурені свавіллям, він, зокрема, написав, що продаж пакета акцій на суму 278 975 гривень було здійснено паном Є-м до моменту ухвалення рішення загальними зборами членів товариства про їх емісію. А також, незважаючи на те, що громадянка С-ко не сплатила в касу «Дарни» їх вартість, зазначений пакет все-таки було зареєстровано. І далі (цитую за оригіналом): «За результатами перевірки зібрано досить даних, які вказують на наявність у діях в. о. генерального директора ЗАТ «Дарна» пана Є-на ознак складу злочину, передбаченого ст. 364 ч. 2 Кримінального кодексу України — зловживання службовим становищем».

Здавалося б, все зрозуміло. Але, хоч як це парадоксально для здорового глузду, сконцентровані в одних руках віртуальні акції почали працювати на повну котушку і продовжують працювати дотепер.

Так, 30 січня 2002 року, буквально напередодні смерті пана Є-на (щоправда, кажуть, що аж ніяк не з волі Божої) громадянка С-ко, такий ось випадковий збіг, передає цей пакет за дарчою Тетяні Т-й, тепер уже вдові колишнього в. о. голови правління — генерального директора ЗАТ «Дарна». Святе місце порожнім не буває, і в квітні пані Т-ва, розмахуючи віртуальними акціями, на правах повновладної господарки підприємства проводить через правління призначення на посаду покійного підприємця зі славного міста Кременчука пана Г-го. Який буквально за кілька місяців примудрився, як мені здається, забити осиковий кіл у товарне виробництво тканин на колишньому Дарницькому шовковому комбінаті. Але про це — в наступній публікації.

Ігор НАУМЕНКО.

(Далі буде).

Дірки і «дірки»

Прогалини в бюджеті і законодавстві відбиваються соціальними проблемами у шахтарському місті

На-гора з відром вугілля

Об'ява на шахті «Зоря» у Сніжному забороняє вивозити на-гора більше ніж 25 кілограмів вугілля за зміну. Дозволяючи робітникам брати торбу з паливом, керівництво шахти заохочує гірників спускатися під землю. Адже матеріальний стимул до тяжкої праці замалий: 400—600 гривень на місяць.

У березні цього року на шахті почалися перебої із виплатою зарплати, і колектив навіть удався до стихійного страйку. На момент нашого приїзду до Сніжного на «Зорі» не виплатили 30 відсотків березневої зарплати і 100 відсотків — квітневої. Востаннє частину грошей тут давали напередодні 1 Травня. Свята минули, а борги залишилися.

Підземний електрослюсар Денис Кашеваров зізнається, що спускається під землю заради вугілля для опалення: «Мені треба, щоб удома тепло було». Крім матері і батька, які теж усе життя віддали шахті, у Дениса дві сестри. На запитання, чи подобається йому робота, співрозмовник махає рукою: «А кому сподобається працювати в таких умовах? Усе обладнання старе, ламається. Після зміни, втомлений, тягнеш на собі це вугілля». Втім, у ефективність страйку як засобу отримати зарплату, шахтар не вірить: «І по сорок днів страйкували, по десять голодували — і що? Закриють цю шахту, прийде господар, наб'є десять «дірок» і буде вугілля качати». «Дірками» у шахтарському краї називають нелегальні розробки вугілля. Такий спосіб заробітку дуже розповсюджений у Сніжному, Торезі і Шахтарську.

Розмова з робітниками дільниці № 3 відбулася на глибині понад 1 кілометр, безпосередньо на робочому місті. «Середня зарплата у нас у бригаді — 600 гривень, — розповідає бригадир Сергій Бєлих. — Що потрібно для нормальної роботи? Зарплата, запчастини і нові вибої». За 30 років роботи під землею мій співрозмовник заробив звання повного кавалера знаків «Шахтарська слава» і «Шахтарська доблесть», збудував дім і у кращі для вугільників часи придбав автомобіль. Нині професія шахтаря не вважається престижною. Але працювати на шахту йдуть — альтернативи немає.

«Годувальниці» потрібна заміна

Шахта «Зоря» однією лавою видає на-гора 350—400 тонн вугілля на добу. Така кількість не в змозі прогодувати весь колектив. Тому і накопичуються борги із зарплати. «Немає обладнання, — пояснює головний інженер шахти Олексій Потанін. — Очисні лінії є, однак працювати немає на чому. Те обладнання, яке маємо, відслужило вже по два терміни».

На підготовку нових лав шахта не отримала цього року жодної копійки. Тим часом діюча лава допрацьовується: роботу там буде закінчено щонайбільше до середини червня. Для «Зорі» передбачили кошти на нове обладнання із держбюджету, однак, за графіком, аж... у четвертому кварталі. Новому генеральному директорові державного підприємства начебто вдалося домогтися перенесення фінансування на другий квартал. Від цього залежить доля всього колективу. І навіть міста, якщо врахувати, що до середини травня лава на «Зорі» була чи не єдиною «годувальницею» на всі три сніжнянські шахти.

— Ми вміємо і хочемо працювати, — запевнив головний інженер. — І люди хочуть заробляти. Не на «дірках», а бути захищеними з усіх боків: зарплатою, соціальними пільгами, отримувати квартирне вугілля. Нам потрібні щонайменше 16 мільйонів гривень для підготовки повноцінної лави, яку ми зможемо вивести на режим 1000 тонн на добу і яка працюватиме три роки. І якщо найближчим часом не отримаємо коштів, до серпня «сядемо» на 200 тонн на добу.

«Не шахти погані, а система така...»

Цього року в Сніжному за рахунок державного бюджету гірникам почали погашати борги із заробітної плати, які накопичувалися з 1996 року. Загальна сума по місту сягає 36 мільйонів. Однак згідно з розпорядженням Мінпаливенерго, гроші отримують лише підземні робітники. За словами Івана Висоцького, виникають нелогічні ситуації, коли, приміром, п'ять років тому людина працювала під землею, а сьогодні перейшла на роботу на поверхню. Його вчорашні товариші по бригаді отримують борги, а він — ні. Тим, хто звільнився, грошей за минулі роки теж не дадуть. Така ось арифметика.

На «Зорі» стривожені ситуацією із виплатою поточної зарплати. Із закінченням опалювального сезону попит на енергетичне вугілля впав, і грошей колектив не отримує. В міській раді звертають увагу ще на дві проблеми, через які місцеві шахти не можуть звести кінці з кінцями. Перша біда — соціальна сфера, яка досі тягарем лежить на плечах вугільників. Аби передати об'єкти на баланс місцевої влади, треба відшкодувати 30 відсотків вартості їх утримання. Кошти ці має передбачити відомство.

Другий тягар — квартирне вугілля для пенсіонерів. За Гірничим законом, забезпечувати паливом у кількості 5,9 тонни на рік своїх колишніх працівників має підприємство. Якщо врахувати нинішні темпи видобутку, то, наприклад, на «Зорі» 30 відсотків видобутого антрациту іде пенсіонерам. Ще критичніша ситуація на старих шахтах. Приміром, за шахтою «Ударник» числяться п'ять тисяч пенсіонерів, за «Північною» — 1800. Виходить, колектив повинен або забезпечувати їх квартирним вугіллям і сам залишатися без реалізації (і без зарплати), або продавати вугілля і залишати городян мерзнути у приватних будинках. Драм і скарг на цьому грунті чимало.

— Пільги із побутового палива тягнуть підприємства донизу, — коментує заступник міського голови Сніжного Олена Петрухіна (**на знімку зверху**). — Шахти живуть фактично за рахунок державної дотації — не тому, що вони погані, а тому що система в країні така. Вугільникам треба дати можливість продавати паливо споживачам і заробляти кошти. Може, тоді меншою буде і держпідтримка. А держава має передбачити механізм забезпечення людей вугіллям для опалення. Або давати кошти місцевим бюджетам для придбання палива, або безпосередньо людям виплачувати. Доходить до абсурду: пенсіонери закритих шахт отримують вугілля, тому що це фінансується із держбюджету, а пенсіонери працюючих шахт замерзають.

Таких проблем не знають на приватних шахтах, які нещодавно розпочали свою роботу у Сніжному. Вони стали альтернативою нелегальним копанкам: неглибокі, але оснащені, як і велике вугільне підприємство. Зате, на відміну від «дірок», тут платять «по-білому» зарплату і всі податки, дбають про безпеку праці і режим роботи. Такі підприємства, відкриті в рамках Закону України «Про спеціальні економічні зони і спеціальний режим інвестиційної діяльності в Донецькій області», дають робочі місця вчорашнім гірникам, звільненим у зв'язку із ліквідацією шахт.

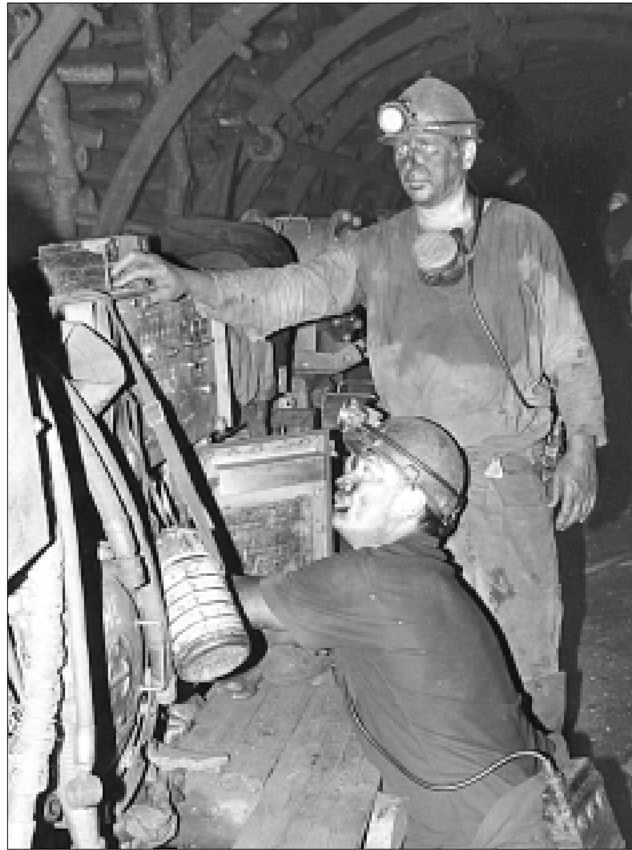
Горизонт опинився на дні

Справедливості заради варто відзначити, що шахти в цьому краї закривали і раніше: якщо після війни їх у Сніжному працювало 23, то тепер у державному підприємстві «Сніжнеантрацит» залишилися три шахти. У місті погоджуються, що процес закриття неперспективних шахт невідворотний. Але категорично протестують проти «урізаного» варіанту ліквідації, коли фінансуються лише так зване фізичне закриття, борги із зарплати і квартирне вугілля колишнім працівникам. А місту залишаються зруйновані будівлі, старі комунікації і соціальні проблеми.

Навесні цього року реструктуризація «агукнулася» ще однією бідою. У закритій шахті «Міуська» почала прибувати вода, загрожуючи затопити діючі горизонти і залишити без роботи колективи інших шахт Сніжного і Тореза.

— Свого часу «Міуська» була водовідливною шахтою, — розповідає Олена Петрухіна. — Її і закрили, власне, через величезне енергоспоживання для утримання насосних установок. Було спроектовано водовідлив на горизонті 2600 метрів. Передбачалося, що «Міуська» залишиться як водовідливна шахта. У будівництво вклали сім чи вісім мільйонів і припинили. Ми надсилали з цього приводу запити до прокуратури, міліції, СБУ. З'ясувалося, Мінпаливенерго вирішило, що це недоцільно, мовляв, шахти в місті все одно закриваються, треба підняти рівень підтоплення.

За словами заступника міського голови, державна компанія «Укрвуглереструктуризація» зупинила будівництво водовідливу і два роки (!) нічого не робила. А в березні цього року несподівано сталися великі притоки підземних вод. 11 березня був аварійно утоплений горизонт 2600 шахти «Міуська». Врятувати його вже неможливо. Більше того, вода пішла у виробки працюючої шахти «Ударник», яка змушена була тимчасово припинити видобуток і боротися зі стихією.

Вода прибуває зі швидкістю 1,5 метра на добу. «Ще 90 днів — і ми почнемо топити і «Ударник», і «Зорю», і «Прогрес», і взагалі весь наш регіон», — не приховує стурбованості Олена Миколаївна. Аби запобігти цьому, тепер докладають героїчних зусиль, тоді як два роки втрачено. Як тут не заговорити про «дірки» в головах чиновників, яким було доручено цю справу.

Смітник як пам'ятник епохи

У Сніжному дуже добре знають, що таке закриття шахт — і тому так відчайдушно відстоюють працюючі підприємства. Колишні виробничі і соціальні об'єкти стоять напівзруйнованими. Розвалюха — свого часу просторий дитячий садок шахти «Міуська» — вабить дітлахів із сусідньої школи. У колишній котельні шахти № 29 підприємливі мешканці розібрали все, що могло знадобитися в господарстві. Від їдальні шахти «Міуська» залишилися самі стіни.

Згідно із проектами ліквідації шахт, які погоджувала місцева влада, всі будівлі повинні розбиратися по цеглинці, територія — рекультивуватися і озеленятися. Напередодні закриття шахт сніжнянцям обіцяли газифікацію старих селищ, будівництво нового житла і АТС, ремонт старих комунікацій. Жодну із обіцянок виконано не було. Навіть отримати архівну справку для перерахунку пенсії — проблема, адже ліквідаційні комісії перестали фінансуватися міністерством. Немає шахти — немає проблеми? А люди залишилися.

Парадокс, але розібрати напівзруйновані будівлі, щоб убезпечити хоча б від травмування дітей, місцева влада не в змозі. Для «зачистки» дитячого садка потрібні 200 тисяч гривень: оплата роботи людей і техніки, вивезення сміття. До речі, одна показова подробиця. З'ясувалося, у Сніжному і сусідніх містах немає звалища будівельного сміття, і його, згідно з проектами ліквідації шахт, передбачається возити аж... до Маріуполя, майже за 200 кілометрів.

— Я особисто їздила до міністерства і просила у проекті ліквідації центральної збагачувальної фабрики передбачити будівництво звалища будівельного сміття. Адже навкруги шахти закриваються. А мені сказали: це проблеми міста, ось нехай місто і будує, — обурюється О. Петрухіна.

Насправді, відкрию секрет, до Маріуполя ніхто уламки не возить. Зруйновані будівлі продовжують «прикрашати» шахтарські міста і є своєрідними «пам'ятниками» реструктуризації вугільної галузі (**на знімку вверху**). А ось питання, куди пішли гроші, передбачені на розбирання і перевезення сміття, на облагородження територій, на створення благ цивілізації для віддалених селищ, їх мешканців дуже хвилює. Керівництво міста вбачає вихід у прийнятті спеціального закону про закриття гірничовидобувних підприємств, проект якого уже подано до Верховної Ради.

Під час останнього приїзду до Донецька Міністр палива та енергетики Сергій Тулуб, відповідаючи на запитання кореспондента «Голосу України», запевнив, що заборгованість із заробітної плати буде виплачено до 1 вересня цього року всім без винятку працівникам вугільної галузі: і підземним, і наземним. Отже, тут справедливість відновлено.

Сергій ДЕМСЬКИЙ, Ліна КУЩ.

Фото Олександра ВОСКРЕСЕНСЬКОГО.

Пенсії мають забезпечувати достойний рівень життя

Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг зареєструвала перші в Україні недержавні пенсійні фонди, що, на думку фахівців, стане значним поштовхом у справі реформування вітчизняної системи пенсійного забезпечення. Про переваги недержавної системи, її роль у соціально-економічному житті країни та майбутні шляхи розвитку розповідає ***Федір ШПИГ****, народний депутат України, співавтор багатьох законопроектів з пенсійного забезпечення та президент банку «Аваль», що перший в Україні створив недержавні пенсійні фонди.*

— Федоре Івановичу, наскільки міцними підвалинами для подальшого реформування системи пенсійного забезпечення стане створення перших недержавних пенсійних фондів?

— Я назвав би початок реєстрації дуже важливим етапом, якщо хочете — історичною віхою у реформуванні системи пенсійного забезпечення України загалом. Всім нам добре відомо, що чинна в нашій державі до останнього часу пенсійна система далека від справедливості та була не здатна захистити людей похилого віку від бідності. Тому ще в перші роки незалежності України було прийнято документи з концептуальних засад пенсійної реформи, а в липні 2003 року Верховна Рада вже ухвалила спеціальні закони, зокрема «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», що вже вирішив чимало проблемних питань. І насамперед — питання соціальної справедливості. Адже пов'язати стаж роботи, заробітну плату і сплачені внески з пенсійними виплатами було давньою мрією більшості наших громадян.

Водночас демографічна ситуація в країні, зокрема співвідношення працездатних громадян і пенсіонерів, не дає змоги солідарній системі розв'язати головне завдання пенсійного забезпечення за всіх часів у кожній країні, а саме — встановлення розміру пенсій, який забезпечував би достойний рівень життя наших співвітчизників.

Другий рівень — накопичувальна система в обов'язковому державному пенсійному страхуванні, яку плановано ввести з 2007 року, дещо допоможе виправити ситуацію, однак не вирішить її остаточно.

Але для тих, хто бажає докорінно змінити ситуацію з розмірами пенсій, і було передбачено добровільну систему, що регулює Закон України «Про недержавне пенсійне забезпечення», який набрав чинності з 1 січня 2004 року. Одним з його напрямів є участь роботодавців і громадян у системі недержавних пенсійних фондів. Укладаючи пенсійні контракти з недержавними пенсійними фондами, роботодавці виявляють у такий спосіб турботу про своїх працівників з тим, щоб зробити їхнє життя у пенсійному віці матеріально забезпеченішим і змістовнішим.

Саме тому прийняття законів з пенсійної реформи було дуже важливим політичним рішенням, великим кроком виконавчої та законодавчої влади у реформуванні системи пенсійного забезпечення, у справі подолання бідності і вирішення цілої низки соціальних питань, включаючи встановлення розмірів пенсій, які забезпечували б достойний рівень життя, і насамкінець — міцне підгрунтя для залучення значних інвестиційних коштів в економіку держави. Адже саме нове пенсійне законодавство здатне значно поліпшити пенсійне забезпечення сьогоднішніх працюючих, насамперед того покоління, яке тільки розпочинає свою трудову діяльність.

— Чому саме банк вирішив взяти участь у недержавному пенсійному забезпеченні?

Голова Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг Віктор Суслов вручає свідоцтво про реєстрацію недержавних пенсійних фондів голові правління банку «Аваль» Олександру Деркачу.

— По-перше, ми завжди йшли і йдемо сьогодні у фарватері всіх подій, що відбуваються в країні у галузі пенсійного забезпечення. Починаючи з 1994 року наш банк розпочав комплексне обслуговування рахунків Пенсійного фонду, потім отримав статус уповноваженого банку фонду з виплати пенсій і грошової допомоги українським громадянам у всіх регіонах України. Тобто вже багато років він виплачує пенсії сотням тисяч наших співвітчизників, загальна кількість рахунків яких у системі банку «Аваль» скоро, гадаю, сягне одного мільйона. І весь цей час банк, можливо, як ніхто інший, знав про недоліки вітчизняної системи пенсійного забезпечення, усвідомлював діючі та потенційні механізми управління та використання пенсійних коштів тощо.

Тому не дивно, що з появою у Верховній Раді України першого законопроекту з недержавного пенсійного забезпечення ми зайняли активну позицію стосовно його обговорення на конференціях, семінарах, виступах у засобах масової інформації. Багато наших пропозицій лягло в основу доопрацьованого і прийнятого на сьогодні Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення». У банку було створено спеціальний підрозділ, який сьогодні розробляє внутрішні документи для суб'єктів недержавного пенсійного забезпечення.

По-друге, банк як юридична особа зацікавлений в тому, щоб працівники мали достаток не тільки сьогодні, а й тоді, коли вони підуть на заслужений відпочинок. Адже саме такий підхід сприятиме проведенню найбільш ефективної кадрової політики. З цією метою і було створено корпоративний пенсійний фонд та визначено розміри відрахувань до нього, що коливаються залежно від стажу роботи працівників.

І, нарешті, банк як кожна фінансова установа зобов'язаний надавати своїм клієнтам найякісніше комплексне обслуговування, постійно розширювати спектр фінансових продуктів, сприяти розвитку їх бізнесу. Тому, якщо банк вважає створення та функціонування недержавного пенсійного фонду ефективним та корисним для своєї внутрішньої політики, його обов'язок пропонувати таку форму роботи і своїм клієнтам, надавати їм будь-які консультації та роз'яснення щодо участі в системі недержавного пенсійного забезпечення, забезпечувати інформаційну й методологічну підтримку, а також банківське обслуговування створюваних фондів.

Окрім того, ми сподіваємося, що послугами нашого корпоративного пенсійного фонду користуватимуться ті наші клієнти, які не захочуть переобтяжувати себе створенням власного корпоративного пенсійного фонду та утриманням наглядової ради, але які хочуть створити пенсійні програми для всіх своїх працівників.

Ми йдемо також назустріч і тим клієнтам, котрі, можливо, не мають фінансової можливості запровадити пенсійну програму для всіх своїх працівників. Для цього банком створено відкритий недержавний пенсійний фонд, послугами якого можуть скористатися приватні підприємці, а також просто фізичні особи — клієнти банку.

Однак ідеться не тільки про участь у пенсійних фондах «Аваль». У планах банку — створення закритого акціонерного товариства «Адміністратор недержавних пенсійних фондів «Аваль», що надаватиме послуги пенсійним фондам, створюваним юридичними особами — клієнтами банку.

І сьогодні чимало клієнтів банку вже висловили зацікавленість у створенні своїх пенсійних фондів, які відіграватимуть дуже важливу соціальну роль та неабияку роль у піднесенні іміджу і розвитку виробництва, а також сприятимуть щонайтіснішому співробітництву з нашим банком.

— Ви наголошуєте, що послугами фондів можуть скористатися клієнти банку. А що робити іншим юридичним і фізичним особам, які не є сьогодні клієнтами банку? Чи зможуть вони отримати можливість взяти участь у недержавному пенсійному забезпеченні, скориставшись послугами створених банком фондів?

— Ви правильно підмітили, і я це підтверджу, що клієнти банку завжди були і будуть на першому місці у наданні послуг. Ми все для них робимо першочергово. Але не буде проблемою і для інших юридичних та фізичних осіб скористатися послугами недержавних пенсійних фондів і адміністратора, який обслуговуватиме ці фонди. Для цього у нас працюватимуть відповідні підрозділи і спеціалісти.

Я вам скажу більше. Завдяки розгалуженій мережі нашого банку, а також надійній інформативній системі послугами відкритого пенсійного фонду можуть скористатися люди, які перебувають у найвіддаленішому куточку України. Ми не тільки можемо вчасно доставити їм їхні кошти, а також вчасно інформувати, що з тими коштами відбувається і скільки клієнт отримав прибутку від інвестування.

— На завершення розмови хотілося б почути ваші, Федоре Івановичу, прогнози щодо розвитку системи недержавного пенсійного забезпечення та зокрема щодо початку діяльності пенсійних фондів «Аваль».

— Відповідь на це запитання лежить у кількох площинах. По-перше, це стосується моральної готовності суспільства накопичувати собі на старість, турбуючись про своє майбутнє; по-друге, йдеться про практичну готовність усіх суб'єктів системи недержавного пенсійного забезпечення до нового в Україні виду діяльності. До того ж саме готовність фінансових інституцій надавати послуги у сфері недержавного пенсійного забезпечення на сьогодні є чи не найголовнішою і щонайбільше залежить від стану законодавчої та нормативно-правової бази.

У цьому контексті невирішеність на законодавчому рівні питання пільгового оподаткування пенсійних внесків, які спрямовуватимуться до системи недержавного пенсійного забезпечення, безперечно, гальмує розвиток системи добровільних накопичень. Роботодавці, навіть ті, що заявили про свою участь у системі, навряд чи розпочнуть відраховувати кошти на користь своїх працівників до прийняття відповідних законів з питань оподаткування. Пільги з оподаткування у більшості країн світу слугують стимулом для участі роботодавців у системі недержавного пенсійного забезпечення і дають змогу з вигодою для підприємства піклуватися про матеріально забезпечену старість працівників.

На сьогодні у Верховній Раді вже зареєстровано кілька законопроектів, поданих народними депутатами, зокрема і мною, і урядом, що покликані врегулювати зазначене питання. Згідно з проектом порядку денного їх розгляд заплановано на наступний тиждень. Значущість питання пільгового оподаткування важко переоцінити, тому хочеться, щоб народні депутати, за багатьма з яких стоять багатотисячні колективи, усвідомили його значення і підтримали відповідні законопроекти.

Ці закони, безперечно, стануть каталізатором розвитку накопичувального пенсійного забезпечення в Україні.

Водночас Закон України «Про недержавне пенсійне забезпечення» здебільшого має рамковий характер, тому що для його практичної реалізації державні органи повинні видати відповідні нормативні документи, які будуть не тільки чітко регулювати діяльність суб'єктів недержавного пенсійного забезпечення, а й забезпечувати прозорість їхньої роботи перед державними органами, котрі контролюватимуть їхню діяльність, а також громадянами України. Найбільше навантаження у підготовці нормативних документів з недержавного пенсійного забезпечення випадає на Комісію з регулювання ринку фінансових послуг України, яку очолює Віктор Суслов.

Ми вже на сьогодні маємо результат роботи цієї комісії, яка за п'ять місяців поточного року, хоча закон передбачає розроблення та затвердження нормативно-правових актів протягом одного року з дня набрання ним чинності, практично з чистого аркуша з досить молодим колективом підготувала документи, які дали змогу розпочати реєстрацію недержавних пенсійних фондів.

На мою думку, це все стало можливе завдяки тісній співпраці комісії з учасниками ринку фінансових послуг, до якої залучаються і наші фахівці. Висвітлення на інтернетівському сайті комісії проектів документів надає можливості усім бажаючим висловити свої пропозиції і побажання. Обговорення окремих проблемних питань безпосередньо в комісії з провідними спеціалістами ринку дає їй змогу приймати виважені рішення з тієї чи іншої проблеми.

Саме такий підхід, на мій погляд, дасть можливість якісно і в короткі строки підготувати всю нормативно-правову базу і для недержавних пенсійних фондів, і для суб'єктів, що їх обслуговуватимуть.

ДИВАКИ

Неправильний фермер

Дванадцять років тому Юрій Гарбуз вирив землянку за 60 кілометрів від свого села й оселився у ній. Люди співчували його батькам: не повезло з хлопцем. А цей «невдаха» за кілька років став кращим фермером України

Народження в муках

Навряд чи в Україні знайдеться ще така людина, у якої до 32 років уже був би музей «себе, любого». У Юрія є. Він возить туди на екскурсію своїх гостей, нових знайомих і розповідає історію створення цього «меморіалу».

...У двадцять років, відслуживши в армії і побувавши в статусі студента-заочника педагогічного інституту, Юрій вирішив узяти пару десятків гектарів землі і зайнятися сільським господарством. Йшов 1991 рік, на Луганщині зароджувалося фермерство, яке притягувало до себе молодих ентузіастів. Щоправда, отримав гектари, тільки пройшовши всі інстанції і дійшовши до самого Києва. Зі столиці зателефонували і декому дали прочуханця: хлопець, мовляв, працювати хоче, а ви йому заважаєте. «Ага! — сказали Юрію в районі. — Якщо такий розумний — дамо тобі землю».

І, щоб обламати молодого нахабу, виділили йому територію за 60 кілометрів від села. Юрій не став сперечатися. Вирив землянку, обладнав її, завів корову, коня і вирішив зимувати на своїй землі. Ось так. А ще привів у своє житло п'ять собак, щоб вовків відганяли. Взимку вони в степу зграями ходять.

Таким був перший «офіс» фермера — без освітлення, без зв'язку та інших необхідних людських умов. Заради своєї мети Юрій тоді пожертвував багато чим: посварився з батьками, які не схвалили його заняття і аскетичного життя. Втратив кохану дівчину, нажив ворогів. Коли приїжджав до району, з ним ніхто з керівників господарств не вітався. Робили вигляд, що не помічають.

— З висоти прожитих років і набутого досвіду я навіть радий, що все сталося саме так, — зізнається сьогодні Юрій. — Тому що я швидко навчився працювати, думати, шукати варіанти ризику. Ну а якщо хтось захоче наслідувати мій приклад, — сміється, — того можу проконсультувати. Скажімо, щоб приготувати собі найпростішу їжу, а ввечері мати хоча б якесь освітлення (знаєте цей спосіб: картопля, олія і шматочок бинта?), з 1 листопада до 1 квітня знадобиться приблизно 65 літрів соняшникової олії. Я, наприклад, випікав коржі, пив чай і почував себе нормально. Раз на тиждень мене відвідувала мати. Приносила їжу, розповідала новини й умовляла залишити таке життя і повернутися додому, у нормальні умови.

Юрій працював по вісімнадцять годин на добу. Чоловіки в свята горілку п'ють, а молодий Гарбуз свою землю від каменів очищає. Сміються селяни, пальцем на нього показують: «Бачили фермера нашого! Що, важко? Це тобі не в колгоспі працювати, хлопче!» — «Нічого, нічого, — відповідав їм без образи. — За пару років моє господарство стане кращим в Україні».

Через два роки Юрій виростив 60 голів свиней, повіз їх у Грузію і обміняв на дріт. Купив 70 стовпів високовольтної лінії, підстанцію і в свою землянку провів світло. Власне, із землянкою на той час було покінчено. Молодий хазяїн перемістився до купленого залізничного вагона, що складався з двох «кімнат». У першій частині, розділеній ковдрою, жив він, а в другій — корови. Господарство почало розростатися, були потрібні помічники. Батьки подумали і перейшли до сина. Батько залишив кермо автомобіля, за яким провів двадцять п'ять років, а мати — магазин, де працювала продавцем.

Юрій ГАРБУЗ.

Перші сім років Юрій щороку додавав у середньому по 25 гектарів землі. Торік до нього звернулися люди з розформованого господарства і попросили взяти їхні землі в оренду. 130 гектарів передала йому сільрада, і сьогодні фермерське господарство Гарбуза має 1000 гектарів. Урожаї Юрій одержував гарні з першого року свого фермерства. У вдалі періоди пшениці вдавалося вирощувати по 50 центнерів з гектара, соняшнику — по 23 центнери з гектара, проса — 37. Такого успіху домагається за рахунок чіткої технології обробітку ґрунту. А ще, за словами Юрія, робітники в його господарстві не п'ють, не крадуть, трудяться сумлінно. Як домігся цього — не розповідає. Тільки посміхається хитро. Сіє зернові, відгодовує худобу — виживає...

Козак без коня — не козак

Гарбуз — прізвище козацьке. Дід Юрія по батьківській лінії служив в армії Будьонного. Прапрадід по материнській — у білих. Воювали вони між собою чи ні — невідомо. Втім, суть в іншому: обидва вони були козацького роду і любили коней. Через покоління ця любов до красивої і сильної тварини передалася наймолодшому Гарбузу. До речі, у Юри є улюблений анекдот. Пливуть два козаки в човні, і один запитує в другого: «Слухай, а ти любиш жінок?». «Як же їх не любити! — відповідає кум. — Я так їх люблю, так люблю — майже як коней!»

Словом, щойно у фермера з'явилися гроші, він вирішив купувати коней. Йому б машину щонайкрутішу мати, щоб показати свою заможність, а він скакунів почав у стійла ставити — орловських рисаків, англійських чистокровних, своїх, українських. Таке в нього було хобі. Якось побачив виставу кінного театру під керуванням Кантемирова, а потім по телевізору подивився, що виробляють артисти «Хортиці». І захворів ідеєю створення такого театру в себе, в Меловському районі. Тільки кращого. Соратника знайшов в особі майстра-жокея Олександра Акимова. Разом почали створювати колектив на базі Стрілецького кінного заводу, розташованого в стайнях ще Катерининського періоду.

П'ять років тому театр показав свою першу виставу — і став візитною карткою Луганської області. Про нього заговорили не тільки в Україні, й у сусідніх областях Росії, де доводилося виступати. Але ніякого прибутку колектив не приносив. А утримувати театр було дуже важко. Протягом року Юрій витрачав на нього до 70 тисяч гривень. З 200 тисяч гривень банківського кредиту майже половина пішло на утримання коней і заробіток артистів. Одне сідло коштувало 300 доларів. Поки збирав непогані врожаї, Юрій зводив кінці з кінцями, але два роки підряд погодні умови були такі, що кредит віддавати виявилося нічим. Юрій змушений був продати будинок, машину, коней, щоб розрахуватися з боргами. Колектив розпався... У той важкий для себе період Юрій отримав кілька пропозицій від заможних людей, котрі хотіли б купити цей унікальний театр. Фермеру пропонували і роботу, і квартиру. Але він твердо сказав: «Ні! Театр залишиться в Меловому».

І він залишився. Керівники області знайшли можливість фінансувати його утримання, виділивши 300 тисяч гривень. Сьогодні театр став комунальною власністю області. Ситуація поліпшилася. Для переміщення людей купили мікроавтобус, для артистів — костюми. Найближчим часом театр придбає коневоза — це мрія Юрія. Щоправда, довелося все починати спочатку: вчити молодь, добирати коней.

— Кінь і конюх мають притертися один до одного, — пояснює Юрій. — Що темпераментніша тварина, то спокійнішою має бути людина. І навпаки: тому коневі, який подрімати любить, потрібен гарячий козак. Хлопці роблять небезпечні трюки. Не тільки для здоров'я, але й для життя. Тому кінь має слухатися і чітко виконувати всі команди. Театр уже готовий давати вистави. Йдуть останні репетиції.

Театр залишиться в Меловому.

Чи потрібна бізнесу романтика?

«Якось я взявся підрахувати, уві що мені обходиться безплатне харчування моїх робітників. Підрахував — і за голову вхопився! Думаю: краще мені цього не знати. Так легше живеться».

Будь-який автомобіль тримається в Гарбуза півроку. І не дивно. Розпорядок дня в нього такий. Встає разом з півнями: о 4 годині ранку вже на ногах — і одразу на першу точку, в Діброве (туди, де землянка стоїть). Перевірить кожне порося, кожну корову, дасть розпорядження — і до Нікольського, на другу точку. О 7.00 проводить там планерку, а о 8.00 починає репетицію в театрі. Триває вона до 12 години, після чого Юрій знову їде в Діброве. О 17.00 починається друга репетиція в театрі, і він може її пропустити тільки з дуже поважної причини. Крім того — депутатська робота в Меловській райраді. Ще Юрій мріє створити етнографічний музей під відкритим небом, а також збудувати базу для лікування за допомогою їзди на конях дітей з церебральним паралічем.

Цікава людина — цей Гарбуз. Відсутність прагматизму має характеризувати його як невдалого бізнесмена, але господарює він на землі по-розумному. Торік звання «Кращий фермер України» завоював. Щороку бере кредити, але міг би, напевно, і без них обходитися, якби не витрачав стільки коштів на своє хобі... Словом, якби не викидав гроші на вітер.

— А мені не цікаво жити інакше, — пояснює Юрій. —Мені багато хто каже, що я неправильно живу, що краще відпочити з сім'єю на Кіпрі, ніж витрачати такі великі кошти на театр... Але мені подобається саме таке життя.

Ну, що ж, напевно, і в бізнесі бувають романтики.

Алла АНТИПОВА.

Луганськ.

СИТУАЦІЯ

Між першою та другою перерва невелика

Виставка «Агро-2004», що закінчилася тиждень тому, 24 червня почнеться знову

Не знаю, чи підраховував хто в нашій країні кількість проведених протягом року виставок на душу населення, але, гадаю, ми за цим показником якщо і не попереду планети всієї, то вже точно задніх не пасемо. Взяти хоча б традиційні щорічні «Агро», які проходять під Києвом. Відбуваються вони з розмахом, на десятках гектарів: з музикою, народними забавами, з показовими виступами на демонстраційних полях сільгосптехніки, з виїздом чиновницьких кортежів на місце події. Не обходиться без широкої участі всіх регіонів, котрі з високих столичних кабінетів скликаються за принципом сицилійської мафії: «Ви, звичайно, можете не виставлятися, але в нас довгі руки...» Вщент розбийся, а досягнення представ! Загалом, як мовиться, чому б і не гульнути в державному масштабі за народні, передбачені у держбюджеті спеціально під «Агро», мільйони гривень.

З цього приводу на сторінках газет і журналів неодноразово звучали риторичні запитання: скажіть, яка ще з європейських держав (у багатьох, погодьтеся, економічний потенціал вищий від нашого) дозволить собі проведення більше, ніж однієї широкомасштабної сільгоспвиставки протягом року? В Німеччині — «Зелений тиждень», у Польщі — «ПолАгро»... У нас і «Агро», і «Агріхорт», і «Фермер», і «Київська осінь». А нинішнього року наша розвинена в сільськогосподарському плані держава і поготів переплюнула країни «загниваючого» капіталізму, розширивши аграрно-виставочний діапазон.

Треба ж було так статися, що в Мінагрополітики, яке є генеральним організатором виставки на традиційному місці її проведення — в селі Чубинському Київської області, чогось не поділивши з корпорацією «Украгропромбіржа», вирішили усунути її від організаторства, аргументуючи такий крок незадовільною роботою. «Украгропромбіржа» здавати «Агро» відмовилася — адже туди, мовляв, у натурі вбухано чимало сил і коштів. Більше того, у корпорації без дозволу згори вирішили відкрити експозицію власними силами. У відповідь у МінАП спрацювали за принципом «тоді відключимо газ»: експозицію було оголошено незаконною, а перед її початком навіть звучали погрози — перерити під'їзди й оточити виставкові площі «силами ЗМОП». Потім на кордоні чомусь завернули німців, яким спочатку було обіцяно в Україні розкішне сільськогосподарське свято і які поспішали на нього з Німеччини з експонатами. Треба було бачити розгублені обличчя поляків, котрі готувалися до виставки цілий рік, забронювали квитки й місця в готелі, коли їх у нашому міністерстві поінформували про те, що першого червня в Чубинському виставка відміняється, а пройде дещо пізніше —двадцять четвертого — в Києві, у Національному експоцентрі. Потрапили під прес і самі посадові особи «Украгропромбіржі»: проти них було заведено кримінальну справу.

Тепер у нашій батьківщині дві виставки. І якщо минула була «Агро-2004», то наступну, за логікою, можна вважати «Агро-2004»-2. Тим часом, поки в столиці навперейми демонструють досягнення і з'ясовують, яка все-таки «Агро» аграрніша, ситуація на ланах залишається критичною: чим збиратимемо врожай — незрозуміло. Вже підраховано, що жнива через різкий стрибок цін на пальне виллються вітчизняним сільгоспвиробникам у додаткові 2 мільярди гривень. Але про таку «дрібницю» під час агрошоу говорити не прийнято. А дорожезне пальне в регіонах доведеться шукати не тільки для того, щоб залити в баки комбайнів, але й щоб спорядити делегації до столиці, на «Агро»... Зате народилося додаткове сільськогосподарське свято життя. Гуляємо!..

Галина КВІТКА.

На знімках: яка з виставок виявиться аграрнішою — незрозуміло.

Фото автора.

ЗАПИТУЄТЕ — ВІДПОВІДАЄМО

Моя земля

Чи можна безплатно приватизувати земельну ділянку, а потім передати її синові як спадщину?

Ганна ШЕКІТЬКО.

Лубенський район Полтавської області.

Порядок безоплатної приватизації земельних ділянок громадянам визначено Земельним кодексом України. Громадяни, зацікавлені у приватизації земельної ділянки, яка перебуває у їх користуванні, подають заяву до відповідної районної, Київської чи Севастопольської міської державної адміністрації або сільської, селищної, міської ради за місцерозташуванням земельної ділянки. Органи виконавчої влади та місцевого самоврядування приймають рішення про приватизацію земельних ділянок у місячний строк на підставі технічних матеріалів та документів, що підтверджують розмір земельної ділянки. Відповідно до Земельного кодексу громадяни мають право на безоплатну передачу їм земельних ділянок для ведення особистого селянського господарства не більше 2,0 гектара, при цьому розмір земельних ділянок може бути збільшено в разі отримання в натурі земельної частки (паю); для ведення садівництва — не більше 0,12 гектара; для будівництва і обслуговування житлового будинку, господарських будівель і споруд (присадибна ділянка) у селах — не більше 0,25 гектара; в селищах — не більше 0,15 гектара; в містах — не більше 0,10 гектара; для індивідуального дачного будівництва — не більше 0,10 гектара; для будівництва індивідуальних гаражів — не більше 0,01 гектара.

Сама передача земельних ділянок у власність громадян безплатна, але послуги, пов'язані з розробкою технічної документації, встановленням меж земельної ділянки в натурі, оформленням державного акта на право приватної власності тощо, оплачують громадяни.

Вартість робіт з виготовлення державних актів права власності на земельні ділянки становить п'ять неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, тобто 85 грн. Коли ви станете власником земельної ділянки, відразу можете складати заповіт на свого сина. Відповідно до ст. 1234 Цивільного кодексу право на заповіт здійснюється особисто, вчинення заповіту через представника не допускається. Заповіт посвідчується у нотаріальному порядку або, за відсутності нотаріальної контори, реєструється у сільській, селищній, міській раді депутатів, на території якої розташована земельна ділянка.

Мал. Сергія ТЕРЕЩЕНКА

Юлія ХОМЕНКО.

Бальзам від утоми

— І як у вас ще сил вистачає на спів? — запитую у членів народного аматорського фольклорного ансамблю «Вербиченька» із села Симонів Гощанського району. Питання це аж ніяк не риторичне, бо сільські жінки завжди у клопотах: і городи, і домашню живність потрібно доглянути, і на обійсті дати лад, а у декого ще й робота. Тож до вечора так натомляться, що, здається, на все інше й сил нема.

— Та це ж бальзам від утоми, — почула у відповідь. — Коли співаємо, про все інше забуваємо, відпочиваємо душею.

Одинадцять років ось так вечорами збираються жінки на репетиції, розучили і донесли до людей більше сорока українських народних пісень, серед яких весільні, обжинкові, стрілецькі, повстанські, і, звичайно ж, колядки та щедрівки. Чимало пісень перейшло їм у спадок від бабусь та дідусів, і тепер «Вербиченька» дала їм друге життя, а відтак донесла до слухачів. Адже без ансамблю не обходиться жодне свято в селі, він — частий гість на районних та обласних урочистостях, усіляких фестивалях. З вуст найповажнішої за віком учасниці ансамблю Любові Друзюк, яка багато років пропрацювала у колгоспній будівельній бригаді, записано старовинні українські жартівливі пісні, чимало пісень зібрала в селах пенсіонерка Галина Чиншова.

У «Вербиченьці» співають також листоноша Галина Гулюк, доярка місцевого господарства Тамара Мамотюк, пенсіонерка Надія Рижук, домогосподарки Галина Устимець, Людмила Кононочук, Ольга і Марія Кухар, Галина Лукащук. Беззмінним художнім керівником ансамблю є Галина Качорець.

При фольклорному ансамблі створено підготовчу групу, тож є надія, що пісні «Вербиченьки» матимуть довге життя.

Олександра ЮРКОВА.

Рівненська область.

Фото Дмитра ШАМШИНА.

Виступає народний аматорський фольклорний ансамбль «Вербиченька».

Столітня історія школи почалася з хати дяка

ЮВІЛЕЙ

Свою історію школа в селі Добровляни Заліщицького району Тернопільщини розпочала з хати дяка і засновника сільської «Просвіти» Михайла Війтюка. Як непросто в 30-і роки минулого століття було українському осередку освіти на рідній землі, свідчить те, що кількох добровлянських вчителів та учнів польська влада заарештувала, а двоє педагогів стали в'язнями. У тодішньому розкладі — зовсім мало уроків рідної мови, навчання велося польською та німецькою.

Серед випускників закладу — відомі науковці, інженери, програмісти, артисти, народний депутат. Вітання з ювілеєм надійшли і з-за кордону, де нині мешкають чимало вихованців сільської школи.

Любов ЛЕВИЦЬКА.

Тернопільська область.

Перший раз — у польський клас

ОСВІТА

Діти із Шаровечки, Мацьковець, Гвардійська та ще кількох сіл Хмельницького району, де проживає кількатисячна польська громада, невдовзі матимуть змогу навчатися рідною мовою. Таке рішення прийняла районна рада, а водночас затвердила проект нової школи на 350 учнів. Навчання у ній проводитиметься в паралельних класах польською чи українською, тому школярі та батьки зможуть вибрати свій мовний варіант. У новій будівлі будуть басейн, сучасний спортивний комплекс і гуртожиток. І хоча коштуватиме цей проект близько двох мільйонів євро, селяни вітають його, сподіваються на активну підтримку польської спільноти та релігійних закладів.

Ірина КОЗАК.

Хмельницький.

Демонтаж цукрозаводів припинено

Уряд хоче накласти мораторій на руйнування технічного потенціалу непрацюючих цукроварень. Про це повідомив Прем'єр-міністр України Віктор Янукович під час зустрічі з трудовим колективом Корделівського цукрозаводу Вінницької області. Як показала урядова перевірка, знищення підприємств цукрової галузі почалося після спрощеного підходу до їх приватизації. За словами В. Януковича, він дав доручення про перегляд стану приватизації цукроварень, зокрема, на Вінниччині де демонтовано найбільше (6 із 39) підприємств.

Руйнації ще трьох заводів Вінницької області запобігли їхні трудівники. У селі Моївка Чернівецького району цукровари майже три місяці несуть цілодобове чергування, не даючи можливості новим власникам продати обладнання на металобрухт. Перший заступник голови Вінницької облдержадміністрації Григорій Заболотний повідомив про те, що вінничани порушили перед урядом питання про виділення пільгових кредитів для відновлення роботи непрацюючих цукрозаводів. Працююче підприємство пустити «під ніж» неможливо, **повідомляє наш власний кореспондент Віктор СКРИПНИК.**

ПРОБЛЕМА

Оптимізм уже є, а допомоги катма

Нинішньої весни чи не вперше за останнє десятиліття хлібороби Сумщини розправили згорблені плечі. З початку цього року агропромисловий комплекс області спрацював з плюсом і забезпечив понад 700 тисяч гривень чистого прибутку, тоді як торік мав сім мільйонів збитків.

— Тепер настав час повертати в сівооборот «цілинні» землі, яких, на жаль, із різних причин за десять попередніх років набралося майже 200 тисяч гектарів, — розповідає заступник голови Сумської облдержадміністрації з питань агропромислового комплексу Володимир Левченко. — Річ непроста, однак ми вже маємо змогу поступово відновлювати занедбані грунти. Нинішнього року взялися за чорноземи. Хочемо задіяти поки що четверту частину — перші 45 тисяч гектарів. Щоб кожен район зміг прогодувати себе самостійно.

Ще рік тому про це могли лише мріяти. Сьогодні картина інша. Більше двох тисяч додаткових гектарів нині під цукристими, ще 23 тисячі — під кукурудзою. Відтак її посіви цього року зросли майже до 130 тисяч гектарів. На 60 відсотках цих площ вирощуватимуть зерно, на 40 — силос.

Одне із стратегічних завдань сьогодення — якнайшвидше відродження підупалої тваринницької галузі, передусім — молочного поголів'я, — додає Володимир Левченко. Щоб досягти поставленої мети, найближчим часом плануємо створити збалансовану кормову базу, в якій першу «скрипку» відводимо кукурудзяному силосу. Торік, приміром, в області на кожну корову його було заготовлено в середньому майже 12 тонн. Які результати? По-перше, на відміну від попередніх років за минулий осінньо-зимовий період під ніж не пущено жодної корови. По-друге, завдяки достатній кількості поживних кормів прибавка молока за перші чотири з половиною місяці в області загалом становила 84 тисячі тонн проти торішнього. Міцно засвоївши цю істину, тваринники цього року вирішили припасти на кожну корову не менше 15 тонн силосу.

Відновити занедбані сотні тисяч гектарів родючої землі аграрники Сумщини сподіваються насамперед за рахунок прогресивних технологій, за впровадження яких серйозно взялися ще рік тому. Однак зрушити з місця цю величезну брилу самотужки, до того ж у визначені терміни, буде нелегко: вони хочуть, щоб цю важку ношу разом з ними хоча б частково розділила держава. Проте навряд чи дочекаються такої благодаті. Остання, на жаль, у цьому важливому питанні — не помічник годувальникам. Тільки й того, що декларує «неосяжну» турботу, а сама раз у раз влаштовує селянам «варфоломіївські» ночі. Хваленої-перехваленої іпотеки поки що немає, банківські кредити тільки короткострокові та й ті під шалені відсотки, ціни на пально-мастильні матеріали, техніку і запчастини до неї продовжують зростати. Нинішньої весни, приміром, ремонт одного трактора Т-150 обходився в середньому в 10 тисяч гривень. За таких обставин оптимізм навряд чи довго тішитиме селянські душі.

Владислав ЖМУРКОВ.

Сумська область.

Мал. Миколи КАПУСТИ.

ЗАТВЕРДЖЕНО Законом України від 9 квітня 2004 року № 1676–IV.

ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНА КОМПЛЕКСНА ПРОГРАМА РОЗВИТКУ ВИСОКИХ НАУКОЄМНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Розділ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Загальнодержавна комплексна програма розвитку високих наукоємних технологій (далі — Програма) спрямована на запровадження моделі сталого економічного зростання вітчизняних підприємств шляхом удосконалення структури їх основного капіталу та інтенсивного інвестування високотехнологічного виробництва.

Розділ II. ТЕРМІНИ ТА ЇХ ВИЗНАЧЕННЯ

У цій Програмі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

високі наукоємні технології (далі — наукоємні технології) — технології, що створюються на підставі результатів наукових досліджень та науково-технічних розробок, забезпечують виготовлення високотехнологічної продукції, сприяють запровадженню високотехнологічного виробництва на підприємствах базових галузей промисловості;

високотехнологічна продукція — продукція, виготовлена вітчизняними підприємствами із застосуванням наукоємних технологій, конкурентоспроможна з кращими зразками аналогічної продукції іноземного виробництва;

високотехнологічне виробництво — виробництво, в якому застосовуються наукоємні технології;

проекти з розроблення наукоємних технологій — проекти на виконання наукових досліджень та/або науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт, спрямованих на створення нових наукоємних технологій.

Розділ III. МЕТА ТА ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ПРОГРАМИ

Метою Програми є забезпечення сприятливих умов для створення і розвитку наукоємних технологій і на цій основі широкомасштабна модернізація національної економіки.

Основними завданнями Програми є реалізація проектів з розроблення наукоємних технологій та впровадження таких технологій на підприємствах базових галузей промисловості за пріоритетними напрямами інноваційної діяльності, визначеними Законом України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні».

Основними засадами виконання визначених у Програмі завдань є:

збільшення асигнувань і концентрація фінансових, матеріальних та інтелектуальних ресурсів для проведення прикладних наукових досліджень і здійснення науково-технічних розробок, спрямованих на створення і розвиток високотехнологічних виробництв;

створення принципово нових видів продукції та технологій;

створення сприятливих умов для розроблення і впровадження наукоємних технологій.

Розділ IV. ОСНОВНІ ЕТАПИ ВИКОНАННЯ

Виконання Програми передбачається забезпечити двома етапами:

перший етап (2005—2008 роки) — реалізація проектів з розроблення наукоємних технологій, які мають найбільший ступінь готовності до впровадження;

другий етап (2009—2013 роки) — впровадження на підприємствах наукоємних технологій, розроблених за результатами виконання Програми на першому етапі.

Розділ V. ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Фінансування Програми здійснюється за рахунок коштів державного бюджету, інших джерел фінансування, не заборонених законодавством.

Орієнтовний обсяг фінансування Програми (наведено у додатку до неї):

обсяг фінансування першого етапу виконання Програми становить 8755,6 млн. гривень, у тому числі виконання науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт — 2361,1 млн. гривень;

обсяг фінансування другого етапу визначається за підсумками виконання Програми на першому етапі.

Розділ VI. ОРГАНІЗАЦІЯ І КОНТРОЛЬ ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ

Програма виконується шляхом реалізації проектів з розроблення наукоємних технологій. Відбір проектів здійснюється на конкурсній основі з дотриманням таких вимог:

відповідність завданням Програми;

спрямованість на розроблення наукоємних технологій (високотехнологічної продукції);

економічна доцільність державної підтримки;

ефективність впровадження, окупність, комерційна привабливість;

цінність проекту з урахуванням попиту ринку в Україні та за її межами;

відсутність дублювання проектів у цій та інших загальнодержавних і національних програмах.

Вибір виконавців проектів, що фінансуються за рахунок коштів державного бюджету, здійснюється відповідно до законодавства.

Порядок відбору проектів та контролю за їх реалізацією встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Розділ VII. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ

Виконання Програми дасть можливість:

розвинути наукоємні технології;

поліпшити технічні характеристики вітчизняної продукції, підвищити її конкурентоспроможність;

створити ефективну систему фінансування науки, зокрема науково-технічних проектів, успішна реалізація яких сприятиме активізації інноваційної діяльності підприємств, що виробляють високотехнологічну продукцію;

змінити структуру промислового комплексу за технологічними укладами — збільшити у період до 2013 року обсяги виробництв V технологічного укладу з 5 до 12 відсотків, а виробництв VI технологічного укладу — з 1 до 3 відсотків;

збільшити до 2013 року частку високотехнологічної продукції в експорті України до 20 відсотків;

знизити енергоємність валового внутрішнього продукту.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про Загальнодержавну комплексну програму розвитку високих наукоємних технологій

Верховна Рада України **постановляє**:

1. Затвердити Загальнодержавну комплексну програму розвитку високих наукоємних технологій, що додається.

2. Кабінету Міністрів України:

забезпечити прийняття нормативно-правових актів, необхідних для реалізації положень цього Закону;

у шестимісячний строк привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом.

3. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ,
9 квітня 2004 року.
№ 1676-IV.

Додаток до Загальнодержавної комплексної програми розвитку високих наукоємних технологій

ОРІЄНТОВНИЙ ОБСЯГ ФІНАНСУВАННЯ ПРОГРАМИ

Найменування завдання	Орієнтовний обсяг фінансування Програми на 2005-2008 роки, млн. гривень: 2005 рік, усього	2005 рік, у тому числі на НДДКР*	2006 рік, усього	2006 рік, у тому числі на НДДКР	2007 рік, усього	2007 рік, у тому числі на НДДКР	2008 рік, усього	2008 рік, у тому числі на НДДКР
Модернізація електростанцій; створення об'єктів альтернативної енергетики, альтернативних видів рідкого та газового палива; використання вторинних енергетичних ресурсів; розроблення новітніх ресурсозберігаючих технологій	615,5	95,2	681,1	104,7	921,4	142,1	1194,7	184,3
Розвиток машинобудування та приладобудування як основи високотехнологічного оновлення всіх галузей виробництва; розвиток високоякісної металургії	625	167,6	694,4	186,2	937,4	251,4	1215,2	325,8
Розвиток нанотехнологій і мікроелектроніки, створення і впровадження інформаційних технологій та телекомунікаційних систем	119,1	70,8	132,3	78,7	178,6	106,2	231,4	137,7
Удосконалення хімічних технологій, розроблення та застосування нових матеріалів, розвиток біотехнологій	125,6	47,3	139,6	52,6	188,5	71	244,4	92,1
Розроблення наукоємних технологій для розвитку сільського господарства і переробної промисловості	28,4	10,8	31,6	12,1	42,7	16,3	55,4	21,1
Створення сучасних транспортних систем	5,7	5,6	6,4	6,3	8,6	8,5	11,2	11,1
Застосування наукоємних технологій у сфері охорони навколишнього природного середовища та оздоровлення людини	14,4	10,6	16	11,8	21,5	16	28	20,6
Розвиток інноваційної культури суспільства	42,2	16,9	49,8	19,9	65,2	26,1	84,3	33,7
УСЬОГО	**1575,9**	**424,8**	**1751,2**	**472,3**	**2363,9**	**637,6**	**3064,6**	**826,4**

** НДДКР - науково-дослідні і дослідно-конструкторські роботи.*

Закон друкується з комп'ютерного набору Укрінформу

Постанова Верховної Ради України

Про сучасний стан пенсійного забезпечення та впровадження пенсійного страхування в Україні

Заслухавши й обговоривши інформацію Кабінету Міністрів України щодо сучасного стану пенсійного забезпечення та впровадження пенсійного страхування в Україні, Верховна Рада України відмічає, що органами виконавчої влади проведена певна робота по забезпеченню виконання законів у сфері пенсійного забезпечення та впровадження пенсійного страхування в Україні.

На даний час відносини у сфері пенсійного забезпечення в Україні регулюються 18 законами. Загальна кількість пенсіонерів, яка підпадає під дію цих законів, становить 14,3 млн осіб, у тому числі за Законом України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» виплачується пенсія 13,7 млн особам.

Із запровадженням з 1 січня 2004 року пенсійного страхування було перераховано пенсії 12,5 млн пенсіонерам. При цьому 2,5 млн осіб отримали підвищення пенсії у розмірі від 20 до 100 гривень, а близько 900 тис. осіб — від 100 до 1000 гривень. Решта пенсіонерів згідно із рішенням Кабінету Міністрів України отримала підвищення пенсії на 4,2 відсотка.

Водночас у березні поточного року прийнято постанову Кабінету Міністрів України, якою передбачено, що сумарно, з урахуванням 4,2 відсотка, розміри цих пенсій з 1 січня поточного року підвищуються на 12 відсотків. Середній розмір пенсії з урахуванням підвищень склав 185 гривень. Загалом на підвищення пенсій протягом 2004 року додатково буде спрямовано з власних коштів Пенсійного фонду України понад 5 млрд гривень.

Понад 0,5 млрд гривень у 2004 році спрямовано на підвищення рівня пенсійного забезпечення осіб, які мають особливі заслуги перед Україною, зокрема багатодітних матерів, учасників бойових дій, осіб, нагороджених за трудові заслуги.

З метою впорядкування розмірів пенсій та зменшення розшарування пенсіонерів за розмірами пенсій з 1 січня 2004 року призначення пенсій усім категоріям осіб здійснюється виходячи із сум заробітної плати, на які нараховується збір на обов'язкове державне пенсійне страхування.

Незважаючи на вжиті заходи, розміри пенсій, особливо у солідарній системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, залишаються низькими. Зокрема, 30 відсотків пенсіонерів, виходячи із величини прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, на 2003 рік (268 гривень), одержують пенсію в розмірі до 50 відсотків, 50 відсотків пенсіонерів — від 50 до 75 відсотків, 11 відсотків пенсіонерів — від 75 до 100 відсотків цієї величини і лише 9 відсотків пенсіонерів — вище прожиткового мінімуму для непрацездатних осіб.

Проблема бідності серед пенсіонерів стала найгострішою проблемою нашого суспільства. Розшарування у розмірах пенсій між різними категоріями пенсіонерів породжує невдоволення більшості пенсіонерів, зростання соціальної і політичної напруги.

Мають місце непоодинокі випадки, коли пенсіонери не можуть добитися в органах державної влади захисту своїх прав. Багато справедливих нарікань вони висловлюють на тяганину, формальний підхід до вирішення їх законних претензій.

Широкий громадський резонанс викликала прийнята Кабінетом Міністрів України постанова від 20 листопада 2003 року № 1783 «Про заходи щодо поліпшення пенсійного забезпечення громадян», якою були змінені показники середньомісячної заробітної плати працівників, зайнятих у галузях економіки України, за період з 1958 року по 1991 рік та середньої заробітної плати працівників, зайнятих у галузях економіки України, за 2002 рік. Зазначені дії Кабінету Міністрів України призвели до порушення прав громадян.

Потребує нагального вирішення питання ліквідації існуючої диспропорції в рівнях пенсійного забезпечення колишніх військовослужбовців та осіб начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ, які вийшли на пенсію в різні роки, підвищення розмірів пенсій особам, які стали інвалідами внаслідок Чорнобильської катастрофи і одержують пенсію згідно із статтею 54 Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи».

Проблемним залишається питання фінансування виплати пенсій особам, які працювали у сільському господарстві. Страхові внески працюючих у аграрному секторі не покривають витрати на сплату пенсій цій категорії пенсіонерів. У 2004 році сума коштів для компенсації сільськогосподарським підприємствам — платникам сільськогосподарського податку витрат на сплату ними страхових внесків до Пенсійного фонду України, яка має покриватися з державного бюджету, становитиме близько 810 млн гривень, однак ці кошти не передбачені у видатках Державного бюджету України на поточний рік.

Залишається нерозв'язаною проблема фінансування у повному обсязі пенсійних програм за рахунок коштів державного бюджету. У 2004 році на ці цілі виділено лише 53,7 відсотка необхідних асигнувань. Системним стало вилучення із власних доходів Пенсійного фонду України додаткового збору на виплату пенсій та включення його у сумі більше 2 млрд гривень до доходної частини Державного бюджету України.

Перекладання на кошти Пенсійного фонду України зобов'язань, які повинні фінансуватися з інших джерел, значно знижують фінансові можливості Пенсійного фонду України щодо наближення мінімального розміру пенсії до величини прожиткового мінімуму.

Враховуючи викладене, Верховна Рада України **постановляє**:

1. Роботу Кабінету Міністрів України щодо забезпечення виконання законів у сфері пенсійного забезпечення та впровадження пенсійного страхування в Україні визнати недостатньою.

2. Вважати неприпустимими і такими, що суперечать Конституції України, невиконання законів у сфері пенсійного забезпечення та будь-які спроби звузити обсяг чи зміст існуючих прав пенсіонерів, які встановлені законодавчими актами.

3. Кабінету Міністрів України:

забезпечити з урахуванням положень частини першої статті 58 Конституції України приведення показників середньомісячної заробітної плати за 1958—1991 роки та середньої заробітної плати за 2002 рік, визначених постановою Кабінету Міністрів України від 20 листопада 2003 року № 1783 «Про заходи щодо поліпшення пенсійного забезпечення громадян», у відповідність із офіційно опублікованими за ці роки показниками середньої заробітної плати працівників, зайнятих у галузях економіки України, застосування яких, при визначенні заробітної плати (доходу) для обчислення пенсії, передбачено статтями 40 і 43 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», що набрав чинності з 1 січня 2004 року;

ліквідувати протягом 2004—2005 років диспропорції в рівнях пенсійного забезпечення колишніх військовослужбовців та осіб начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ, які вийшли на пенсію в різні роки;

забезпечити виконання вимог статті 63 Закону України «Про пенсійне забезпечення військовослужбовців, осіб начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ та деяких інших осіб» щодо перерахунку призначених пенсій з підвищенням грошового забезпечення відповідних категорій військовослужбовців, осіб, які мають право на пенсію за зазначеним Законом;

підготувати та подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо:

забезпечення протягом 2004—2005 років вимог статті 46 Конституції України та виконання частини другої статті 7 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» про встановлення розміру пенсії, якщо вона є основним джерелом існування, на рівні, не нижчому від прожиткового мінімуму, встановленого законом;

удосконалення законів про пенсійне забезпечення з урахуванням практики їх застосування;

підвищення рівнів пенсійного забезпечення працівників сфери освіти, охорони здоров'я, культури та інших бюджетних працівників, а також аграрного сектору;

відновлення роботи комісій усіх рівнів з встановлення пенсій за особливі заслуги перед Україною;

вжити заходів щодо:

підвищення розмірів пенсій особам, які стали інвалідами внаслідок Чорнобильської катастрофи і одержують пенсію згідно із статтею 54 Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи»;

недопущення подвійної сплати внесків до Пенсійного фонду України суб'єктами підприємницької діяльності, які обрали спрощений режим оподаткування своїх доходів (єдиний податок) та на яких поширюється Указ Президента України «Про спрощену систему оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва»;

для збільшення фінансового ресурсу солідарної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування вжити заходів щодо:

спрямування додаткових зборів на виплату пенсій до власних надходжень Пенсійного фонду України;

подальшого реформування системи оплати праці, посилення її стимулюючої ролі, поетапного наближення розміру мінімальної заробітної плати до прожиткового мінімуму;

детінізації заробітної плати, посилення державного контролю за своєчасною її виплатою, законодавчого врегулювання першочерговості її виплати;

стимулювання розвитку підприємницької діяльності;

посилення стимулювання до легальної трудової зайнятості;

збереження існуючих та створення нових робочих місць;

виконання частини другої статті 73 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» стосовно заборони використання коштів Пенсійного фонду України на цілі, не передбачені зазначеним Законом;

скасування практики списання боргів суб'єктів господарювання перед Пенсійним фондом України;

щорічно передбачати в проекті закону про Державний бюджет України на відповідний рік кошти:

для компенсації сільськогосподарським підприємствам — платникам фіксованого сільськогосподарського податку витрат, пов'язаних із сплатою ними на загальних підставах страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування;

для сплати Пенсійному фонду України сум несплачених страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування за відповідні роки служби за осіб, які не набули (не набудуть) права на пенсію за вислугу років згідно із Законом України «Про пенсійне забезпечення військовослужбовців, осіб начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ та деяких інших осіб»;

для сплати Пенсійному фонду України страхових внесків за осіб, зазначених у пунктах 8, 13, 14 статті 11 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування»;

для сплати Пенсійному фонду України витрат на виплату пенсій особам, які були безпосередньо зайняті повний робочий день на підземних роботах (включаючи особовий склад гірничорятувальних частин) з видобутку вугілля, сланцю, руди та інших корисних копалин, на будівництві шахт та рудників, за списком робіт і професій, затвердженим Кабінетом Міністрів України;

забезпечити проведення послідовної роботи щодо створення економічних умов для запровадження накопичувальної системи: стабільного функціонування фінансових інструментів, у тому числі інвестиційного ринку, ринку цінних паперів; дотримання гарантій ліквідності, доходності, захищеності та повернення інвестицій, пенсійних активів;

посилити контроль за додержанням органами виконавчої влади вимог чинних законів у сфері пенсійного забезпечення.

4. Рекомендувати Верховній Раді Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським радам розглянути протягом другого кварталу 2004 року стан виконання у регіонах вимог чинних законів у сфері пенсійного забезпечення.

5. Рекомендувати Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським державним адміністраціям:

посилити контроль за додержанням місцевими органами виконавчої влади вимог чинних законів у сфері пенсійного забезпечення, в тому числі щодо своєчасного призначення та перерахунку пенсій;

забезпечити виконання положень Закону України «Про звернення громадян»;

здійснити комплекс заходів щодо інформування населення про сучасний стан пенсійного забезпечення та впровадження пенсійного страхування в Україні.

6. Кабінету Міністрів України у жовтні 2004 року поінформувати Верховну Раду України про хід виконання цієї Постанови.

7. Контроль за виконанням цієї Постанови покласти на Комітет Верховної Ради України у справах пенсіонерів, ветеранів та інвалідів.

Голова Верховної Ради України
В. ЛИТВИН.

м. Київ,
11 травня 2004 року.
№ 1700-IV.

Закон України

Про внесення змін до статті 6 Закону України «Про транзит вантажів»

Верховна Рада України **постановляє**:

I. Внести до статті 6 Закону України «Про транзит вантажів» (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 51, ст. 446; 2004 р., № 14, ст. 193) такі зміни:

1. У частині першій:

1) друге речення викласти в такій редакції: «Залежно від обраного виду транспорту такою накладною може бути авіаційна вантажна накладна (Air Waybill), міжнародна автомобільна накладна (CMR), накладна УМВС (СМГС), накладна ЦІМ (CIM), коносамент (Bill of Lading)»;

2) четверте речення доповнити словами «або накладна УМВС (СМГС), накладна ЦІМ (CIM), книжка МДП (Carnet TIR), необхідні для здійснення митного контролю».

2. Після частини першої доповнити двома новими частинами такого змісту:

«У разі транзиту вантажів залізничним транспортом до митних органів на дільницях, на які поширюється сфера застосування Конвенції про міжнародні залізничні перевезення (КОТІФ), подається накладна ЦІМ (CIM). У разі транзиту вантажів залізничним транспортом на інших дільницях до митних органів подається накладна УМВС (СМГС), що містить відомості, необхідні для здійснення митного контролю.

У разі транзиту вантажів автомобільним транспортом до митних органів подається вантажна митна декларація (ВМД) або книжка МДП (Carnet TIR)».

У зв'язку з цим частини другу і третю вважати відповідно частинами четвертою і п'ятою.

3. Після частини четвертої доповнити новою частиною такого змісту:

«Митне оформлення транзиту підакцизних вантажів будь-яким видом транспорту, крім транзиту вантажів авіаційним транспортом у межах одного пункту пропуску, провадиться виключно за умови подання митним органам вантажної митної декларації (ВМД)».

У зв'язку з цим частину п'яту вважати частиною шостою.

II. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

2. Нормативно-правові акти, прийняті до набрання чинності цим Законом, діють у частині, що не суперечить цьому Закону.

3. Кабінету Міністрів України у тримісячний строк з дня набрання чинності цим Законом:

підготувати та подати на розгляд Верховній Раді України пропозиції щодо приведення законодавчих актів України у відповідність з цим Законом;

забезпечити перегляд і скасування міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади прийнятих ними нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону;

забезпечити прийняття нормативно-правових актів, необхідних для реалізації положень цього Закону.

Президент України Л. КУЧМА.

м. Київ, 18 травня 2004 року.
№ 1721-IV.

СУСПІЛЬСТВО

Незареєстровані злочини — тіньовий бік кримінальної статистики

Кримінологічний вектор економічних і соціальних процесів продовжує домінувати в суспільстві. І хоч би які позитивні індикатори фіксувала державна статистика, реальні доходи населення знизилися втричі порівняно з дореформеним періодом, тоді як злочинність навпаки — на стільки само зросла. За даними вітчизняних і зарубіжних кримінологічних досліджень, між соціально-економічним розвитком суспільства і станом злочинності немає прямого зв'язку, проте кризові явища помітно впливають на більшість сфер суспільного життя, активізуючи протестний потенціал практично всіх верств населення. Тим часом недоліки у роботі правоохоронної та судової систем, податкових, митних, фінансових, міграційних, прикордонних органів та інших служб, які мають здійснювати соціально-правовий контроль за протиправною поведінкою, навпаки, негативно впливають на стан злочинності.

Небезпідставно припускають, що правоохоронна система держави у нинішньому її вигляді виявилася неспроможною адаптуватися до завдань у контексті протидії злочинності. Десятирічна дискусія з приводу змісту та шляхів реформування цієї системи може втратити будь-який сенс з огляду на те, що кадровий склад набув незворотних, не завжди позитивних змін. Під різними приводами правоохоронні органи залишили найкваліфікованіші співробітники. У низових ланках переважна більшість працівників, пов'язаних з розкриттям та розслідуванням злочинів, мають досвід роботи в середньому три роки. Не таємниця, що недостатній досвід нерідко компенсується формами роботи, які межують з порушенням закону. Звідси й недостовірні дані стосовно злочинності та інших правопорушень. Зокрема, ще в середині 2003 року кількість розкритих злочинів сягала понад 80 відсотків, до того ж і науковці, і контролюючі органи розуміли всю сумнівність цих показників. Але лише після кадрових змін у правоохоронних органах чисельність розкритих злочинів поступово почала набувати об'єктивних параметрів. Або інший приклад. Протягом трьох місяців 2003 року на 44 відсотки зросла кількість злочинів, скоєних на побутовому грунті. Тривають спроби пояснити це явище незадовільною профілактичною роботою дільничних інспекторів міліції, послабленням тиску соціального контролю на осіб, схильних до побутових конфліктів, зрештою, негативними соціальними змінами.

Безумовно, кожен з перелічених чинників має право на існування і так чи інакше впливає на злочинність. Але таке її значне підвищення можна пояснити лише одним: приховуванням злочинів у минулі роки. Для об'єктивного розуміння та оцінки даних про рівень злочинності слід розібратися в тому, звідки вони беруться. Міркуйте самі. За даними Міністерства внутрішніх справ України, тільки впродовж квітня—червня 2003 року органами прокуратури скасовано 6,7 тисячі постанов про відмову в порушенні кримінальних справ, у 57 відсотків з них поновлено провадження. Окрім того, за цей самий період під час комплексних перевірок виявлено ще й 75 фактів приховування злочинів від обліку, за якими порушено 22 кримінальні справи.

Такі коливання статистичних даних інакше як штучними назвати не можна. І що вражає — за їх необ'єктивність ніхто відповідальності не поніс. А в цей процес, зауважте, були втягнуті тисячі співробітників, насамперед органів внутрішніх справ, що завдало суспільству істотних моральних збитків, які подолати буде не так просто. Намагання нинішнього керівництва Міністерства внутрішніх справ України покласти край маніпуляціям зі статистичними даними про злочинність натрапили на певне нерозуміння з боку інших суб'єктів правоохоронної діяльності. На підтвердження цього наведу такий приклад. З відомих причин, про які вже йшлося вище, з вересня 2003 року кількість повідомлень та звернень громадян про правопорушення, що реєструються органами внутрішніх справ, збільшилася майже на третину і становить у середньому вісім тисяч на добу. Серед них майже три тисячі — заяви про злочини. Також протягом доби до адміністративної відповідальності притягують майже 2,5 тисячі осіб. Нескладні підрахунки дають змогу зробити висновок: щороку майже мільйон громадян, які реально постраждали від злочинів та інших форм антигромадської поведінки, не отримують кваліфікованої правової допомоги від влади. А якщо зважити на значну латентність правопорушень, то кількість потерпілих збільшиться майже на половину.

Дослідження свідчать, що певна частина громадян з різних причин не звертається з повідомленнями про злочини, особливо про так звані неочевидні. В контексті цього спробуємо привернути увагу правоохоронних органів до такого «феномену». Довідник «Медична статистика України» вказує, що за останні роки близько 70 відсотків пологів в Україні проходило з ускладненнями. Це призводить до того, що кожна четверта дитина, з'явившись на світ з такими ускладненнями, отримує хворобу або під час пологів, або відразу після них. Фахівці стверджують, що причин у такого нещастя кілька. Зокрема, захворювання матері, захворювання плоду, некваліфіковані дії медичного персоналу під час пологів. А тепер задумаймося, чи не потребує глибшого вивчення остання причина, а некваліфіковані дії медичного персоналу — кримінально-правової оцінки.

■ ■ ■

Такі коливання статистичних даних інакше як штучними назвати не можна. І що вражає — за їх необ'єктивність ніхто відповідальності не поніс.

■

Або інший приклад. Останнім часом у газовидобувній галузі спостерігаємо доволі цікаву тенденцію, коли у розряд неперспективних переводять діючі свердловини з наступною передачею в довгострокову оренду земельних ділянок, на яких вони розташовані. Фактично, йдеться про позбуту їх приватизацію. Взагалі у приватизаційних процесах в Україні багато незрозумілого. Чому під час приватизації об'єктів державної власності оцінюються лише будівлі, споруди, обладнання тощо, а от вартість робочої сили, точніше, її кваліфікації, залишається поза увагою. Тим часом світова практика свідчить, що вартість підготовки персоналу становить, як правило, не менше половини вартості будь-якого підприємства. Всі ці процеси не повинні бути поза увагою правоохоронних органів, бо йдеться про чималі державні кошти.

Звісно, це позначиться на статистиці органів внутрішніх справ, що, як відомо, діють у певному соціальному і політичному середовищі. Тобто кількість зазначених у статистичних звітах правопорушень може бути сприйнята як показник ефективності антикримінальних заходів і як ознака їхньої слабкості. Залежно від політичної та соціально-економічної ситуації органи внутрішніх справ намагаються за допомогою статистичних даних поліпшити свій імідж. Та в будь-якому разі маємо розуміти, що йдеться не про зменшення або збільшення кількості реальних злочинів, а про їх реєстрацію. Саме цій проблемі приділив особливу увагу Міністр внутрішніх справ України М. Білоконь, виступаючи на зустрічі з керівним та професорсько-викладацьким складом Національної академії внутрішніх справ України. Він зазначив, що проблема приховування злочинів з організаційно-правової перейшла скоріш у морально-психологічну площину. Декотрі співробітники замість кропіткої праці над розкриттям злочинів намагаються їх приховати.

Потерпілий просить допомоги, а не «підписки»

На цьому процесі істотно позначилися і вади чинного кримінально-процесуального законодавства, яке передбачає громіздку, а то й принизливу процедуру подачі заяви про злочин. З огляду на права особи, закріплені в Конституції України, ще раз задумаймося над змістом окремих положень статті 95 Кримінально-процесуального кодексу України. «Заяви або повідомлення представників влади, громадськості чи окремих громадян про злочини можуть бути усними або письмовими. Усні заяви заносяться до протоколу, який підписують заявник та посадова особа, що прийняла заяву. При цьому заявник попереджується про відповідальність за неправдивий донос, про що відмічається в протоколі. Письмова заява повинна бути підписана особою, від якої вона подається. До порушення справи слід пересвідчитися в особі заявника, попередити його про відповідальність за неправдивий донос і відібрати від нього відповідну підписку».

На мій погляд, такі вимоги закону про надання потерпілим «підписки», або попередження про відповідальність за «донос» в умовах нинішнього стану вітчизняної системи кримінальної юстиції взагалі аморальні та й не відповідають положенням Конституції і світовій практиці. На жаль, подібна точка зору й упереджене ставлення до потерпілого притаманні багатьом службовим особам на різних щаблях правоохоронної системи. Якщо певною мірою, з огляду на наш традиційний менталітет, такі погляди можуть бути виправдані в наукових дискусіях, то висловлювання керівників виконавчих структур сприймаються і виконавцями, і громадськістю як обов'язкові до виконання.

У цьому контексті видається дещо не зовсім вдалою заява Генерального прокурора України Г. Васильєва, яку він зробив 29 січня нинішнього року на нараді при Президентові України. Зокрема, він сказав: «Набули поширення факти порушення дріб'язкових кримінальних справ, що не становлять суспільної небезпечності». І далі, звертаючись до прокурорів, дорікав, «чому вони виявляють безпринципність, чому погоджуються з цим явищем». Насправді слова Генерального прокурора зводять нанівець усі його наступні заклики до «утвердження законності, поліпшення системи реєстрації повідомлень про злочини». Такі суперечливі висловлювання можуть призвести, а інколи і призводять, до хибного розуміння вимог кримінального та кримінально-процесуального законодавства, що, у свою чергу, не сприяє захисту прав та інтересів потерпілих, кількість яких в Україні продовжує зростати. Тільки у 2003 році, згідно з даними судової статистики, в Україні від злочинів постраждало 352 тисячі громадян, а сума завданих їм обрахованих матеріально збитків становила близько 100 мільйонів гривень. І це, зауважте, за відсутності механізмів обрахування та відшкодування завданих злочином збитків, що дозволяє вести мову лише про незначну їх частку.

Відтак нагально постає потреба законодавчого врегулювання питання про статус потерпілого і розширення його прав у кримінальному процесі. Як відомо, на сьогодні відсутній механізм відшкодування потерпілим шкоди за рахунок держави. Навіть незважаючи на очевидне право потерпілих отримати за рішенням суду відшкодування заподіяної злочином шкоди, реалізувати його сповна на практиці вдається дуже рідко. До того ж потерпілий позбавлений безоплатної правової допомоги, можливості брати участь у багатьох слідчих діях. Чинне законодавство не враховує інтереси потерпілих під час прийняття рішень щодо подальшого провадження у кримінальній справі, оскільки слідчий, зокрема, не зобов'язаний повідомляти потерпілого про направлення справи за підслідністю чи про зупинення слідства.

Неповною мірою захищаються права потерпілого під час перегляду справи. Законодавством не передбачено обов'язкового направлення потерпілому копії вироку, що ускладнює, а інколи навіть унеможливлює його своєчасне оскарження. Отже, цей, я сказав би, меншовартісний процесуальний статус жертви злочину не тільки суперечить окремим положенням Конституції України, а й згубно впливає на криміногенну ситуацію у державі. Громадяни звикають до злочинності і сприймають кримінальний шлях розв'язання життєвих проблем як єдино можливий.

Процесуальний статус громадяни повинні мати ще на етапі перевірки їхніх заяв

Як можна змінити правове становище потерпілого у вітчизняному законодавстві? Передбачається, що до проекту Кримінально-процесуального кодексу України (він на розгляді у Верховній Раді України) буде внесено норму, яка забороняла б органам досудового слідства, дізнання або прокурору відмову потерпілому у початку розслідування та зупиненні досудового слідства без його згоди. Нормативно слід закріпити процесуальний статус потерпілого уже на етапі перевірки заяв і повідомлень про злочини з гарантованим правом заявляти клопотання, оскаржувати в судовому порядку дії органу дізнання, досудового слідства, прокурора, а також низку інших положень, що встановлювали б рівні права потерпілого і підозрюваного у вчиненні злочину.

■ ■ ■

Нескладні підрахунки дають змогу зробити висновок: щороку майже мільйон громадян, які реально постраждали від злочинів та інших форм антигромадської поведінки, не отримують кваліфікованої правової допомоги від влади.

■

Відомо, що урядовий Комітет з питань оборони, оборонно-промислового комплексу та правоохоронної діяльності в березні цього року схвалив проект «Концепції забезпечення захисту законних прав та інтересів осіб, що постраждали від злочинів», яка має на меті визначити напрями державної політики у сфері надання допомоги потерпілим від злочинів та розвитку ефективної системи захисту їх прав і законних інтересів.

З другого боку, поступово змінюється кримінологічна характеристика засуджених за вчинення злочинів осіб у бік маргінальних та соціально незахищених верств населення. Установи виконання покарань, попри декларовану лібералізацію, фактично не справляються зі своїми функціями через обмежені фінансові, матеріальні та побутові можливості утримання засуджених. Через ті самі мотиви в Україні досі не реалізовано принцип безперервності судового процесу. У слідчих ізоляторах утримуються тисячі осіб, які чекають розгляду справ у судах. З цих та інших причин із року в рік зростає кількість осіб, які раніше вже вчиняли злочини і у 2003 році їх частка у загальній кількості притягнутих до кримінальної відповідальності становила 21,3 відсотка. Окрім цього, злочинність різко «молодшає», особливо серед осіб, які вчинили злочин у 14—15-річному віці. Ця категорія неповнолітніх злочинців протягом останніх 10 років виросла на 12 відсотків і у 2003 році становила 3,4 відсотка у загальній чисельності тих, хто вчинив злочини. За такий період більш як на половину збільшилася кількість осіб, які стали на злочинну стежку, не маючи роботи і не навчаючись (їх частка у загальній чисельності сягнула 65,6 відсотка).

Негоже не бачити й іншого боку цієї медалі — того, що через недосконалість окремих положень Кримінального кодексу України у частині незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів необгрунтовано криміналізовано низку вчинків. Недосконалість законодавства накладається на не завжди кваліфіковані дії органів внутрішніх справ, внаслідок чого особи, які мали б нести відповідальність за розповсюдження наркотичних засобів та використання коштів, отриманих від незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів, фактично уникають кримінальної відповідальності. Про це переконливо свідчить статистика. За незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів без мети збуту (ст. 309 КК) у 2003 році притягнуто 26099 осіб, тоді як за використання коштів, отриманих від незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів (ст. 306 КК), лише 27, а 2002 року — 9 осіб. Тому ми зобов'язані або наповнити конкретним змістом тезу щодо наявності в Україні наркобізнесу, або її спростувати.

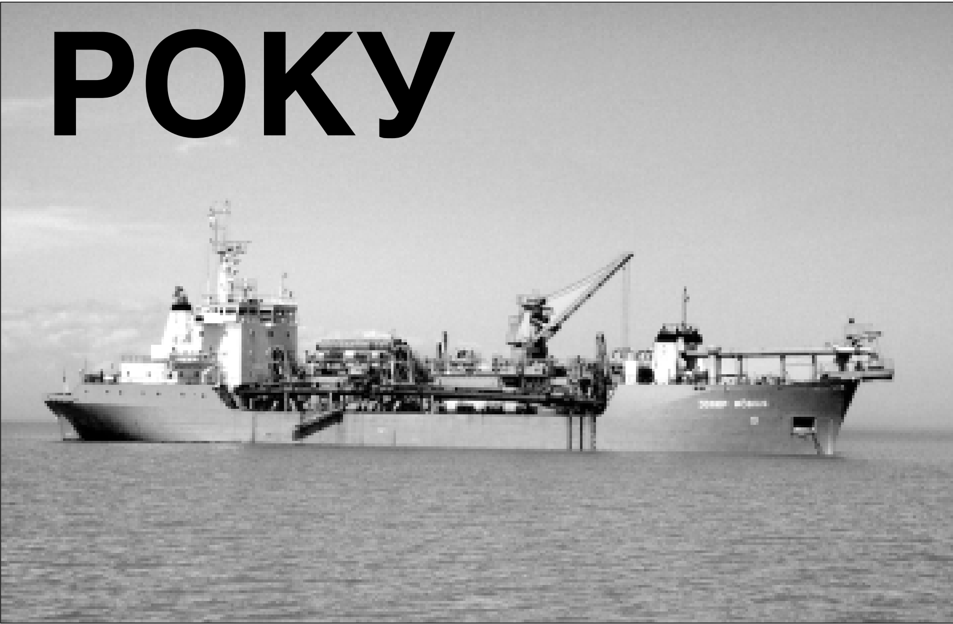
Продовжуючи цю тему, додам, що з 1997 по 2003 рік за схилляння до вживання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів (ст. 315 КК) притягнуто до відповідальності лише 241 особу. Ці аж ніяк не повні статистичні дані свідчать, що реальної боротьби з незаконним обігом наркотиків в Україні не ведеться, натомість злочинцями вважаємо осіб, чиї дії, на мій погляд, чинний закон визнає кримінальними не зовсім обгрунтовано. У цій частині не можна не погодитися з думкою Генерального прокурора України Г. Васильєва про «нагнання» злочинності, що призводить до озлоблення людей. І цим не забарилися скористатися правоохоронні органи, фактично імітуючи боротьбу з таким величезним злом. Підтвердженням тому — блокування з боку уряду фінансування заходів Концепції реалізації державної політики у сфері боротьби з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів на 2002—2010 роки. За роки незалежності в Україні було прийнято безліч подібних програм, які себе лише дискредитували, бо їх не можна було виконати з причини неналежного організаційного та фінансового забезпечення.

Підсумовуючи, зауважмо, що жертви без злочину не буває. Тому необхідно здійснити глибокий критичний аналіз наявних кримінологічних і правових реалій і на цій основі приділити більшу увагу вивченню не тільки особи злочинця, а і його жертви, з огляду на новітні досягнення в галузі медицини, психології, біології та інших наук, а також внести відповідні зміни до чинного законодавства. Поряд з цим потрібне комплексне реформування, а не кожного окремо суб'єкта правоохоронної діяльності, головною метою якої має бути максимальне їх наближення до населення, а пересічного громадянина — до правосуддя.

Василь ШАКУН,
доктор юридичних наук, професор.

РЕГІОН: ОДЕЩИНА

НА БУДОВАХ РОКУ

ПОСТ ГАЗЕТИ

Адреса друга: канал Дунай — Чорне море

Споруджується малий Босфор

Саме так — малим Босфором — назвав глибоководний судновий хід з Дунаю в Чорне море, спорудження якого розпочалося на початку травня через українську ділянку річкової дельти, Міністр транспорту України Георгій Кірпа. І він має рацію: новий канал забезпечить надійний зв'язок руслом Дунаю (тобто сьомим міжнародним транспортним коридором) країн Європи, Азії і Близького Сходу. Мало того, в перспективі він дасть змогу Україні увійти до створюваного Великого європейського транспортного кільця «Волга — Дунай — Майн — Рейн». А це — залучення в українську частину дельти Дунаю, в українські дунайські порти багатьох мільйонів тонн додаткових вантажів, розвиток туристичних перевезень. І, звісно, — вагоме поповнення державної казни: канал, за попередніми підрахунками, щорічно даватиме не менш як 50 мільйонів доларів прибутку.

Компетентна думка

Юрій КРУК,
народний депутат України:

— Комітет Верховної Ради з питань будівництва, транспорту і зв'язку, в якому я працюю, послідовно обстоював спорудження вітчизняного судноплавного каналу Дунай — Чорне море, бо він має доленосне значення для відродження й розвитку економіки та соціальної сфери Придунав'я. Згоден з головою Одеської облдержадміністрації Сергієм Гриневецьким: початок будівництва каналу — це початок нового відліку часу. Ось лише один з численних прикладів: Ренійський порт задіює лише десяту частину своїх потужностей. А він же покликаний годувати, по суті, ціле місто. З введенням у дію глибоководного суднового ходу оживуть усі тутешні галузі, зростатиме зарплата, з'явиться, за попередніми підрахунками, 4—5 тисяч нових робочих місць. Значно більше, ніж сьогодні, регіон отримуватиме податкових надходжень, так необхідних для задоволення соціальних потреб населення. Буде змога спрямувати на власні потреби й отой мільйон доларів, що його щорічно змушені витрачати вітчизняні судновласники на проходження їх плавзасобів румунськими каналами. Саме з урахуванням спорудження власного глибоководного суднового ходу Кабміном України нещодавно затверджено Програму розвитку українського Придунав'я на 2004—2010 роки, реалізація якої, безсумнівно, відкриє регіонові друге дихання.

Проти кого й проти чого спротив?

Певно, канал Дунай — Чорне море вже діяв би, якби не було спротиву його будівництву. Деякі екологічні організації та науковці ополчилися проти конкретного варіанта суднового ходу, за яким він мав проходити гирлом Бистрим, що перетинає Дунайський біосферний заповідник. Опоненти твердили: і саме будівництво, і наступне судноплавство завдасть природі непоправної шкоди. І пропонували варіант, який у найближчі десять років навряд чи був би здійснений і через обсяги робіт, і через їхню вартість. Мало того, прибічники варіанта «Гирло Бистре» (а це не менш солідні науковці та захисники природи), доводили: пропонована альтернативна траса завдасть природі збитків у багато разів відчутніших. І запитували: чому сусідня Румунія, проклавши через таку саму природоохоронну резервацію Сулинський канал, не завдає шкоди флорі й фауні? В усякому разі, екологи ні цієї країни, ні міжнародних організацій на те не ремствують.

...Дискусії затягувалися, а це вже загрожувало доволі сумними наслідками. 2005 року очікується демонтаж понтонних мостів на Дунаї в районі колишньої Югославії, до чого Україна доклала чимало зусиль, судноплавство на річці оживиться, вантажо- і пасажиропотоки істотно зростуть. А ми що, залишимося на узбіччі цього процесу? Отож було усунуто недоречності, допущені під час створення Дунайського біосферного заповідника, на які, як на формальний аргумент своєї позиції, посилалися супротивники варіанта «Гирло Бистре». Задіяли й додаткові науково-експертні сили для визначення впливу будівництва та наступної експлуатації каналу. І, нарешті, в жовтні 2003 року Кабмін прийняв розпорядження «Про затвердження техніко-економічного обгрунтування будівництва глибоководного суднового ходу Дунай — Чорне море на українській ділянці дельти», що відкрило будівельникам шлях до практичних дій. Крім державного підприємства «Дельта-лоцман», якому доручили проектування і будівництво каналу, в дельту Дунаю прийшли інші фірми, в тому числі й зарубіжні. Привела сюди свою сучасну техніку, зокрема, доволі авторитетна в світі німецька компанія «Josef Mobius», що стала, запропонувавши найвигідніші умови, генеральним підрядником будівництва. І робота закипіла.

Утім, супротивники будівництва не заспокоюються —шлють протести, влаштовують пікети. Може, справді загроза тутешньому довкіллю неминуча?

Компетентна думка

Віктор БЕЗДОЛЬНИЙ,
директор ДП «Дельта-лоцман»:

— Закономірно, що все нове сприймається багатьма людьми не одразу. Та проект споруджуваного об'єкта розроблено із залученням цілої низки доволі солідних науково-дослідних інститутів та організацій, в тому числі тих, що займаються екологічними проблемами, передбачено заходи щодо попередження чи мінімалізації негативного впливу на довкілля. Всього не назвати — це зайняло б надто багато місця. Скажу лише, що ділянка Вилкове — рукав Бистрий має глибину по вісі спроектованої траси суднового ходу 8—12 метрів, і на першому етапі днопоглиблювальні роботи тут навіть не передбачені. І нині, і в подальшому всі роботи на цій ділянці вестимуться поза заповідною зоною ДБЗ. На ділянці бару (наносів) рукава Бистрий у морі для забезпечення прорізу передбачені і вже ведуться днопоглиблювальні роботи в порівняно значних обсягах. Але створення навіть тимчасових відвалів грунту, що виймається, виключено, його вивозять на відведене природоохоронними органами морське звалище на такі глибини, що це істотно не вплине на довкілля. Здійснюються заходи із запобігання руйнуванню берегів, шумовому та іншим негативним впливам на природу. Комплексний моніторинг стану водного середовища, рослинного і тваринного світу забезпечить своєчасне виявлення, прогнозування й обмеження можливих негативних наслідків.

Робочий проект пройшов державну експертизу, в тім числі екологічну, його визнано таким, що цілком відповідає вимогам міжнародних норм та національному законодавству України. То чи варто далі ламати списи? Доцільніше налагодити громадський контроль за неухильним виконанням наміченого.

Двосторонній, цілодобово і удвічі дешевше

За графіком робіт, що розгорнулися в дельті Дунаю, першу чергу каналу передбачено здати в експлуатацію вже наприкінці серпня нинішнього року. Загальні параметри суднового ходу такі: довжина — 170 кілометрів, проектна осадка судна — 5,85 метра на першому етапі і 7,2 метра в подальшому. Загальний судновий хід складається з барової частини, де й споруджується сьогодні штучний морський канал завдовжки 3,3 кілометра, завширшки по дну 85 метрів та завглибшки 7,85 метра (у перспективі, відповідно, 100 і 8,32 метра), та руслової частини, де глибина майже така сама, а ось ширина по дну — 120 метрів.

— Судновий хід, — запевняє Міністр транспорту України Георгій Кірпа, — буде зразковим за технічними та екологічними параметрами, відповідатиме міжнародним стандартам і вимогам безпеки судноплавства. Застосуємо тут найсучасніші системи навігаційного устаткування та регулювання руху суден, а проводки їх забезпечать технічно оснащені та висококваліфіковані фахівці Державної лоцманської служби.

Високій конкурентоспроможності суднового ходу мають посприяти і такі чинники: по-перше, ціна за прохід через нього буде втричі нижчою, ніж через румунський; по-друге, хід тут майже на всій довжині (крім рукава Бистрий) буде двостороннім; по-третє, працюватиме він, на відміну від румунського, цілодобово.

Компетентна думка

Петро СУВОРОВ,

голова правління ВАТ «Українське Дунайське пароплавство»:

— УДП кровно, можна сказати, зацікавлено в наявності вітчизняного виходу в Чорне море. Адже наше пароплавство не річкове, а транзитне, і українські порти на Дунаї — теж транзитні морські. Ми активно співпрацюємо з «Дельта-лоцманом» та іншими учасниками спорудження каналу. Запропонували свої судна-понтони для перевезення конструкцій, водолазні боти, службово-допоміжний флот. Використаємо можливості Кілійського суднобудівного-судноремонтного заводу, що увійшов до структури УДП, для виготовлення створних знаків, бує тощо. З поверненням в українську частину дельти річки великої води з'являться можливості для вироблення стратегічної схеми залучення вантажів у наші порти. Власне, УДП вже приступило до відновлення транзитних перевезень сполученням «річка-море». Мета —підготовка до функціонування в якості головного перевізника на момент вступу до діючих глибоководного суднового ходу. Вже є результати. Приміром, залучено зерновий транзит — кукурудзу угорського виробництва у напрямку на Близький Схід. На ділі продемонстровано транзитні можливості підприємства напередодні нового зернового сезону. Схема транспортування включає доставку вантажу Дунаєм до українського порту Усть-Дунайськ, рейдове перевантаження, дальше транспортування морськими суднами за місцем призначення. Тимчасово, через відсутність глибоководного каналу, річкою доставляємо вантаж на баржах, а на морському «плечі» задіяли два морські судна. В недалеких планах, крім зерна, — транзитні перевезення металу, контейнерів, інших вантажів. Одне слово, монополії сусідів на Дунаї буде покладено край, в українського Придунав'я з'являться нові економічні й соціальні перспективи.

Сторінку підготував Георгій ВОРОТНЮК.
Одеса — Ізмаїл — Вилкове.

На знімку: земснаряд німецької компанії «Josef Mobius» проводить днопоглиблювальні роботи в баровій частині перед гирлом Бистре.

Фото Олега ВЛАДИМИРСЬКОГО.

Микола Штенгелов: «Вважаю своїм обов'язком...»

СВІТЛИМ РЯДКОМ

Залишаючи Петрівку, 16-літній Коля Штенгелов і гадки не мав, що повернеться в рідні пенати аж через 33 роки. Доля кинула дев'ятикласника спочатку на Донбас, а потім у Томськ, де він закінчив місцевий політех. Відтіля на малу батьківщину повертатися з кожним роком ставало дедалі проблематичніше: утримували дві приємні ноші — наука і родина. Родина і наука. З нею він, щоправда, не без жалю, «побив горшки», захистивши кандидатську. Дуже вже хотілося випробувати на практиці свої теоретичні дослідження з сільгоспетматики.

Випробував. Спочатку на посаді заступника директора радгоспу, а через два роки — керівника. На цю посаду його обрали.

А тут грянув 1991-й, який приголомшив увесь світ своєю «оксамитністю».

Уже на початку 1992-го в господарстві Штенгелова, першому в окрузі, завершився процес розпаювання землі і майна. Селяни враз перетворилися на орендодавців, стали жити за рахунок паїв. В Україні про приватизацію тільки починали говорити.

У 2000-му Микола Васильович приїхав до Петрівки на ювілей сестри. Приїхав, як виявилося, назавжди. А підштовхнули земляка на рішучий крок односельці. Спочатку дошкуляли запитанням: «Як там, у Росії, землю розпайовували?» Штенгелову, першопрохідникові, вченому, було що розповісти, і він зібрав земляків у Будинку культури. А після спілкування з ними, вникнувши в справи колись міцного господарства, що на очах здавало позиції, подумав: «А чому б не...» І зостався, сколотивши товариство з обмеженою відповідальністю. Усім охочим запропонував здати в оренду землю і майно. Упрошувати себе земляки не дали.

Так Штенгелов став продовжувачем справи свого діда Омеляна Матвійовича, першого голови місцевої сільгоспартілі.

З чого почав? З відмови від «соціалки».

— У Росії я зрозумів, що соціальні й комунальні об'єкти для постприватизаційних господарств — більмо на оці, непосильний тягар, — зізнається голова ТОВ. — Це пізно, на жаль, усвідомили в Україні.

На відміну від багатьох горе-керівників, Штенгелов не скинув той тягар на плечі сільради: забирайте, мовляв, і утримуйте. Дитсадок (у ньому сьогодні 35 дітей) спочатку відремонтували, відновили теплосистему і тільки через два роки передали на баланс сільської влади. Школу (140 хлопчиків та дівчаток) забезпечили комп'ютером, облагородили; Будинок культури, водопровід також упорядкували, і донині надають посильну й дуже відчутну допомогу.

— Тепер усе залежатиме від розторопності місцевих депутатів, від їхнього бажання утримувати інфраструктуру села, — переконаний Микола Васильович. — Наше завдання — сільгоспвиробництво і розрахунки з пайовиками. Вони здали «Петрівському» 6,4 тисячі га земель, причому половина з них паї жителів Мар'янівки й Новоспаського з сусіднього Приазовського району.

Там дохазяйнувалися, що називається, до ручки, і Штенгелов для селян став, без перебільшення, світлом у тунелі. Два роки гуляла земля, скажімо, мар'янівців. А за 2003-й вони на свої паї одержали продуктів і послуг стільки, що й не снилося. І це незважаючи на форс-мажорну ситуацію. Головне, вважає команда Штенгелова, виконати зобов'язання за будь-яких умов. Щоб люди довіряли. Правда, 39 пайовиків вийшли з ТОВ, не побажавши ходити під «колгоспом».

— Мені боляче дивитися, як вони з землі знущаються, — нарікає кандидат технічних наук. — Три роки підряд на своїх землях вирощують соняшник. У Росії ті, що «відкололись», через три роки просилися назад. Вони не змогли боротися одночасно з бур'янами і бюрократами з податкової, екологічної та інших служб.

■ ■ ■

Пайовики «Петрівського» у 2004-му одержали: по 1600 кг ячменю, 400 кг пшениці, 1,5 т сіна й соломи, мішок борошна, 25 кг олії, 10 кг макаронів, чотири кубометри води, дивіденди (1,4 %) від вартості майнового паю. І, зрозуміло, набір послуг (оранка городів, сівба, медична допомога тощо).

■

Із 750 жителів Петрівки — кожен третій працює в ТОВ. Молодь не шукає щастя за межами села. Гаразд що є де докласти розуму й рук. У господарстві функціонують вівцеферма, пекарня, пасіка, кондитерський цех, олійниця, гараж, тік, ставки. Зарплата механізаторів — від 900 до 2000 гривень. Один факт не радує керівництво: наявність 35 сторожів. Крадуть більше за звичкою, ніж від нестатків. Недавно на гарячому піймали колишнього пайовика, що здав у металобрухт вузли від агрегату...

Ще в 2000-му в господарстві зробили експертну оцінку вартості основних фондів ТОВ. Матеріальна база змінюється рік у рік. Це видно і по відремонтованих приміщеннях, і по споруджуваних об'єктах (серед них стадіон), і по кількості сільгосптехніки (самих лише авто — 30).

Що в найближчій перспективі?

— Розширення зрошуваних площ зі 120 до 400 га, асфальтування току, будівництво і ремонт, — загинає пальці Микола Штенгелов. — А потім можна буде взяти під оренду ще півтори тисячі гектарів землі...

А заповітна мрія директора — написати і видати історичний нарис про минуле й сьогодення Петрівки. Допоможуть односельці, які відгукнулися на його прохання надати відповідні документи. «Вважаю своїм обов'язком не залишатися осторонь», — написав Микола Васильович у зверненні до земляків. Слово він завжди вірний, тому що пам'ятає слова П. Бауcіта: «Якщо ми не завжди владні виконати свою обіцянку, то завжди в нашій волі не давати її...»

Іван ІЛЛЯШ.

Петрівка
Приморського району
Запорізької області.

На знімках: Микола Штенгелов знає ціну воді в приморському степу; в кондитерському цеху ТОВ.

Фото автора.

Кому потрібен «Туріс» —

унікальне науково-дослідне судно, підняте торік із дна акваторії Феодосійської затоки?

Створили його київські корабели заводу «Ленінська кузня» як риболовне, а «вибили» для наукових потреб учені. Потопив «Туріс» сильний ураган зі штормом ще наприкінці 1977 року. З того часу й лежав на дні, встиг обрости водоростями й черепашками. Зусилля десяти кращих водолазів «Кримпідводсервісу», керівника підіймних робіт — відомого морського спеціаліста Федора Баголи, виявилися марними.

Врятований ними з морських обіймів, пришвартований до бетонної стінки причалу великий дизельний теплохід залишається «нічийним» понині. Спеціальна комісія чомусь не поспішає визначити, підлягає судно відновленню чи ні. Тим часом, каже старий «морський вовк», дехто примудрився одержувати бариші навіть на потопленому кораблі. Приховували справжнє становище, щоб чимдалі тривало фінансування наукових проектів. За різними документами «Туріс» і «Тібія» ще довго «долали милі морів і океанів, виконуючи наукові експерименти». У фірми було два такі теплоходи з назвами молюсків, якими харчується риба тунець. Сьогодні доводиться говорити не лише про остаточний розвал вітчизняного морського флоту, величезну кількість суден якого країна втратила через зловживання й нерозпорядливість деяких керівників пароплавств і портів. Така сама за масштабами руйнація охопила науково-технічні дослідження нашої гідронавтики, донедавна престижної у світі. В Криму вони були зосереджені у Феодосії і Севастополі. Звідси спеціалісти Експериментально-конструкторського бюро з підводних досліджень відправляли вивчати глибини моря майже 20 апаратів-субмарин з науковцями на борту, унікальні судна-носії. Вели методичні наукові й практичні роботи 300 гідронавтів, які здійснили більш як 6000 занурень на глибини до двох кілометрів. Де нині гордість вітчизняних океанологів-гідронавтів: «Риф», «Омар», «Лангуст», «Північ», «Тінро», «Тетіс», «Пайсіс», «Аргус»? Де серія знаменитих «Мирів», які базувалися на океанографічному науково-дослідному судні «Академік Мстислав Келдиш», занурювалися на глибину шість кілометрів, брали участь у зйомках кінофільму «Титанік»? Де військові підводні апарати «АРС», «Пошук-2», унікальні підводні лабораторії серії «Бентос»? Більшість їх списали, порізали на металобрухт, частину передали Чорноморському флотові Росії. Ентузіасти збираються зробити музеєм «останнього з когорти славних», що лишився на плаву — «Бентос-300»-1, який поєднав можливості субмарини, підводного апарату й науково-дослідної лабораторії з можливістю виходу водолазів у морські глибини. На ньому брали проби води й планктону, вели гідрологічні, іхтіологічні й археологічні пошуки, визначали запаси мідій і водоростей у Чорному морі, шукали, знаходили й піднімали затонулі об'єкти, прокладали й ремонтували газопроводи і трубопроводи, досліджували підводне середовище й таємниці глибин... (Недавно «Бентос», як раніше «Туріс», теж довелося піднімати з дна моря. В Інкерманській бухті з цим непростим завданням блискуче впоралися спеціалісти приватного підприємства «Крим-Марина-Сервіс» та ветерани-підводники Морського клубу гідронавтів і водолазів.) Непоправних втрат завдано й науковому флоту єдиного на всьому пострадянському просторі за специфікою й глобальністю досліджень Світового океану севастопольського Океанічного центру, до складу якого входять академічні інститути —Морський гідрофізичний і біології південних морів. Їх колишні вражаючі світ досягнення були можливі завдяки досконалій науково-технічній базі. Насамперед —уславленій колись плеяді потужних науково-дослідних кораблів із чудовими мореходними якостями й унікальним досконалим устаткуванням: «Академік Вернадський», «Дмитро Менделєєв», «Михайло Ломоносов», «Академік Курчатов», «Академік Олексій Крилов». Пора вітчизняного активного дослідження морів і океанів закотилася за обрій, про здійснення науково-експедиційних робіт уже не йдеться, бо всі судна з науковою «начинкою» інституту «погубили», зітхають ветерани і молоді вчені. Могутнього «Михайла Ломоносова» продали в Індію, знаменитого «Професора Колесникова» здали

в суборенду туркам, гордий «Академік Вернадський» став банальним «човником» у торгівців, не краща доля й інших наукових плавучих лабораторій. Тож поріділим групам «розвідників гідрокосмосу» тепер доводиться вивчати моря... на суші. За таких умов, звісно, накопичений за чверть віку величезний досвід утрачається. Радіють, якщо вдається «підсісти» на чужі кораблі, працюючи за планами досліджень міжнародних програм. Парадоксально, але наші «моремани» із солідними науковими ступенями і світовим визнанням колег (хто ще не за кордоном), відпрацьовують кошти різних міжнародних фондів, комісій і комітетів, відволікаються на виконання суто їхніх замовлень, завдань і програм... щоб не втратила позицій вітчизняна наука, вижили в затяжній скруті вітчизняні інститути. В міжурядовій океанографічній комісії ЮНЕСКО науковий рівень наших «сухопутних морезнавців» цінують: залучили до створення глобальної системи спостережень Чорного моря і міжнародного обміну гідрографічними даними й інформацією. Не випадково і те, що саме в Криму вчені провідних морських інститутів і центрів Чорноморського басейну впродовж багатьох років традиційно обговорюють актуальні питання дослідження і охорони моря. От би ще зуміти відродити вітчизняний науковий флот за такий само короткий термін, як утратили його під час перипетій розвалу СРСР. Як без цього виконати глобальну програму XXI століття: розгадати таємниці Світового океану? Це для того, щоб почати ефективно й сповна використовувати його багатства вже нині. Вчені кажуть: треба встигнути навчитися застосовувати на благо людей незліченні дари моря до того часу, як людство остаточно вичерпає ресурси Землі. Тож завдання відновлення українського наукового флоту стає дедалі актуальнішим.

Віктор ХОМЕНКО.

Крим.

500—200 рр. до н. е.

ІСТОРІЯ КРАЮ

Онуки Зевса

Історію скіфів умовно можна розбити на два періоди. Першому, тривалість якого майже двісті років, було присвячено попередню публікацію (див. «ГУ» №25 за 10.02 2004 року). В ній ми розповіли про прихід цього народу в українські степи, про їхні контакти з місцевим населенням, азіатські походи скіфських царів, асиміляцію частини народу в землеробські суспільства Лісостепу, про величезні міста, котрі виникли в результаті цього об'єднання. Апофеозом тієї доби стала перемога кочових скіфських кланів над стотисячним перським військом, яке ледве втекло з безкрайніх степів. Після цього весь цивілізований світ заговорив про Велику Скіфію.

Афінський городовик

Безславний похід Дарія остаточно закріпив за скіфами репутацію непереможних воїнів. Освічені елліни ставилися до переможців ненависного царя Персії з певним пієтетом, вважаючи їх носіями незіпсованого пороками цивілізації природного начала. Крім того, за скіфською легендою, родовід цього народу починався з самого Геракла. Згідно з Геродотом, під час однієї зі своїх численних мандрівок стомлений герой заснув десь на берегах Дніпра. Прокинувшись, він побачив, що коні зникли. Вирушивши на пошуки, Геракл потрапив до печери, в якій жила напівжінка-напівзмія, змієнога богиня — дочка Борисфена Апа. Вона повідомила героєві, що коні викрадені нею, і погодилася повернути їх. Але не одразу, а лише за умови, що герой вступить з нею в шлюбний зв'язок. Від цього союзу народилися три сини —Агафірс, Гелон та Скіф. Геракл, ідучи зі Скіфії, залишив дружині один із двох своїх луків та пояс із прикріпленою до нього чашею. Той із синів, хто натягне лука, стане старшим над братами, царем, — проголосив герой. Переможцем у цьому випробуванні став молодший брат Скіф, від якого повели свій рід скіфські царі. За іншою версією, батьком братів був сам Папай (так скіфи йменували Зевса).

Тобто, у всякому разі йдеться про божественне, до того ж просто-таки споріднене з еллінами, походження скіфського народу. Але, зазначимо, водночас скіфи, створюючи цю легенду, вочевидь хотіли укорінитися в Причорномор'ї, визнаючи, хоча й по жіночій лінії, спорідненя з божеством місцевим, споконвічним богом Дніпра. Адже родовід безсмертного Борисфена губився в глибині тисячоліть. Глибину цю бодай приблизно, але все-таки дозволяє зрозуміти образ змієногої його дочки. Чи не її прототип можна побачити в найдавніших зображеннях на кераміці трипільської культури в епосі, віддаленій на тридцять століть від пригод Геракла?

А насправді виникненню досить міцних зв'язків з Елладою сприяло не так міфічне кревне споріднення, як поява і бурхливий розвиток численних грецьких колоній у Північному Причорномор'ї та Криму. Ольвія, Херсонес, міста Боспору стали для Греції найважливішими постачальниками продукції сільського господарства (дешева єгипетська пшениця тоді ще надходила в засіки вороżої до еллінів Персії). На благодатних грунтах причорноморських степів колоністи, використовуючи власну агротехніку та набір сільськогосподарських культур, розгорнули

Похорон скіфського царя.
Реконструкція за матеріалами Геродота і результатами розкопок.
Археологічний музей Інституту археології НАН України.

виробництво, яке постачало продовольство до малоземельної Греції.

Із метрополії, у свою чергу, експортували до регіону посуд, вино, предмети розкоші. В колоніях розвивалося власне виробництво — ковальське, керамічне, а також ювелірне. Поєднання філігранної техніки грецьких майстрів зі специфічними скіфськими смаками і канонами привело до створення самобутніх витворів мистецтва, які вражають нині світ під назвою «скіфське золото». До того ж найбільш удалі (тобто ті, що сподобалися заможним скіфам) зразки прикрас виробляли серіями. Так, під час розкопок грецьких колоній виявлено бронзові форми для карбування золотих накладок на сагайдаки (горитів), а в курганах скіфських правителів знайдено цілі серії готових виробів.

Скіфська аристократія загалом не цуралася комфорту і зручностей, що їх надавала грецька культура. Відома історія скіфського царя Скіла, котрий мав в Ольвії власний будинок. Час від часу, залишивши почет за воротами, він приїжджав відпочити в комфорті та помолитися грецьким богам, яким, очевидно, довіряв більше, ніж своїм. За що, врешті-решт, і поплатився. Одноплемінникам таке відступництво не сподобалося, і цар змушений був тікати за межі Скіфії. Утім, рука скіфського правосуддя наздогнала його і там. Ренегата було вбито.

Виконання вироку великих зусиль не потребувало. Не кажучи про численні торгові контакти, в ті часи підрозділи стражів порядку іноді формували зі скіфів. Приміром, афінські громадяни вважали цю службу для себе негідною, тому порядок у колисці європейської демократії підтримували за допомогою воїнів з берегів Борисфена—Дніпра. Їхня незіпсованість цивілізацією і відмінні бойові якості високо цінували в Елладі, тож із «візами» та працевлаштуванням у них проблем не було.

Військово-грабіжницька економіка

Можна сказати, що «працевлаштування земляків і найближчих сусідів за кордоном» узагалі стало найприбутковішим бізнесом степових кланів. Щоправда, йдеться скоріше про «примусове працевлаштування». Економіки багатьох розвинених держав того часу і в Європі, і на Сході все ще базувалися на рабській праці. У зв'язку з цим раби стали найрентабельнішим, найтранспортабельнішим, а отже — найціннішим товаром. Основним його постачальником із Причорномор'я були, звісно, скіфи. Для того, щоб захопити невільників, вони здійснювали набіги на землеробські племена лісостепу, а іноді й тривалі рейди через карпатські перевали, за Дністер і Дунай. Поховання скіфських воїнів знайдено на території сучасної Польщі, а в неприступних печерах на перевалах у Сілезії археологи розкопали бронзові наконечники скіфських стріл, розплющені від ударів об скелі.

Другим джерелом доходу був контроль торгівлі грецьких колоній з північними племенами. Греки купували рабів, худобу, шкури, хутро, рибу, ліс, віск і мед у Скіфії; в обмін вони продавали текстиль, вино, маслинову олію та різні предмети мистецтва і розкоші. Гирла великих рік, таких як Дністер, Буг, Дніпро і Дон, греки використовували як торгові бази, звідки вони посилали в глиб території каравани. Господарі степів не лише цілком контролювали товаропотоки, а й, зважаючи на взаємовигідні контакти з греками, часом вочевидь сприяли просуванню їхніх товарів на місцеві ринки. Про методи такого протекціонізму можна тільки здогадуватися, але в результаті, скажімо, місцеве гончарне виробництво в районі того самого Більського городища згодом практично зникає, витиснуте імпортним грецьким посудом.

Жорстокі набіги, які знезлюдили край, — з одного боку, і дедалі сильніший опір землеробських племен — з другого неминуче призвели до розпаду варварської «економічної системи». Скіфські царі намагаються налагодити постачання продуктів тваринництва до причорноморських міст. Але великі відстані, відсутність умов для зберігання (під рукою немає ні льоду, ні холодильників) і сильна конкуренція на грецькому ринку незабаром спричиняють крах цього наміру.

Степові піраміди

Свідки процвітання — царські кургани, усипальниці правителів Великої Скіфії. Їхня висота сягала 20 і більше метрів, кожен із них одержав власне ім'я (щоправда, у пізніші часи і не від скіфів) — Огуз, Солоха, Чортомлик. Величезні насипи, побудовані зі шматків дерну — символу замогильних пасовищ і земної величі. Щоб насипи не розповзалися, їх оточували кам'яними крепідами, привозячи матеріал для їх будівництва здалеку. А самі гробниці розташовували глибоко під землею, влаштовуючи підземні покої. До них вели вертикальні шахти глибиною де 10, а де 15 метрів. Стіни гробниць обшивали деревом, а стеля часом нагадувала зоряне небо, як, наприклад, у Бердянському кургані — там його прикрашали тканини, розшиті золотими пластинками.

Померлий правитель був екіпірований для боїв, полювання і бенкетів у потойбічно-

Представниці скіфської аристократії.
Реконструкція Зінаїди Васіної.
Головний убір знатної скіф'янки, реконструкція.
Розкопки експедиції Інституту археології НАН України.
Скіфський бронзовий казан.
Золоті бляшки для декору одягу із зображенням бенкетуючих скіфів,
з кургану IV століття до н. е.

«Працевлаштування земляків і найближчих сусідів за кордоном» стало найприбутковішим бізнесом степових кланів

і Борисфена–2

му світі: його супроводжувала зброя — меч, сагайдак з луком і стрілами, на стінах гробниці розвішували списи і дротики, обладунок, золотий і срібний посуд, іноді розмальовані кратери та канфари, привезені з далекої Еллади, розкішний одяг, прикрашений золотом... А ще — квіти, найрізноманітніші: від троянд до польових букетів.

У нішах біля входу до усипальниці ставили амфори з найкращим вином і бронзовий казан з м'ясом. Вино залишали на три подачі — по сім амфор у кожній (ось вона, «царська порція»)! Звичайно, царя супроводжували улюблені коні, вони були поховані в окремих могилах, прикрашені збруєю із золотом і сріблом. Однак не тільки коні, а й люди супроводжували грізних владик — вхід в усипальницю охороняв воїн, кубки вином наповнював виночерпець. І вірна дружина — якщо не одразу, то згодом переселялася, часом з дитиною, у сусідню усипальницю, теж з усіма своїми земними скарбами.

Етногеографія Скіфії (за Мурзіним, Іллінською і Тереножкіним).

Розташування великих курганів важливе для розуміння політичної географії регіону Скіфії. За низкою даних можна ототожнити Кам'янське городище, розташоване на березі Дніпра південніше Запоріжжя, зі столицею «царських» скіфів — найсильнішого, «аристократичного» клану. Ця зона швидше за все пов'язана з регіоном, названим Геродотом Геррами. Історик вважав, що саме тут скіфи ховали своїх царів. Герри були закритою зоною, до якої не допускали іноземців. Царські скіфи пасли своїх коней між Геррами і морем, для того щоб підсилити недосяжність царських курганів. У результаті греки не мали точної інформації про Герри, і, як наслідок, Геродот був не в змозі повідомити якісь дані про дніпровські пороги. Очевидно, що ніхто з його інформаторів не знав або не наважувався розповідати про них. Отже, Геродот міг лише дійти висновку на підставі розповідей місцевих жителів в Ольвії, що Дніпро був придатний для судноплавства тільки до району Герри.

Він описує також ще одну досить моторошну традицію, що входила в скіфський похоронний обряд. Протягом року на жердинах навколо кургану встановлювали чучела(!) кількох десятків найкращих воїнів верхи на конях у повному бойовому обладунку. Ця зловісна варта мала охороняти спокій володаря від надміру жадібних одноплемінників.

Готовність добірних солдатів до такої долі засвідчує глибоку відданість традиціям. Навряд чи подібний обряд можна було б провести без їхньої згоди. Але ні самовідданість царської гвардії, ні перспектива потойбічної розплати за святотатство, ні загроза лютої смерті, якщо спіймають, не зупиняли «предків» сучасних чорних археологів. Більшість поховань було розграбовано ще в давнину.

Сліди, залишені грабіжниками, дають змогу стверджувати, що паплюження могил уже тієї доби було розповсюдженим і вельми прибутковим бізнесом. Про скарби стародавніх поховань можна лише здогадуватися, виходячи з того, що знаменита Товста Могила — одне з основних джерел скіфського золота, судячи з розмірів (близько 10 метрів), належала аж ніяк не найбагатшому цареві. Відомі кургани висотою до 30 м (висота десятиповерхового будинку), розграбовані спритними і не дуже принциповими співвітчизниками померлих.

Кінець Великої Скіфії

У четвертому столітті до нашої ери скіфи в зеніті могутності. Вони намагаються розширити сферу впливу і кордони Великої Скіфії на захід, за Дунай. Однак розрахунок на незламну міць броньованої кінноти не виправдався. У цей час у Європі сходить зірка маленької Македонії. Батько великого Александра Філіпп реорганізував відомий ще з часів сабатинівців стрій — фалангу. Чотири-п'ять рядів піхотинців — гоплитів — для важкоозброєної скіфської кавалерії перешкодою не були. Однак шістнадцять—двадцять рядів, що наїжилися довгими списами, до того ж прикриті з флангів кіннотою, були спроможні не лише витримати натиск, а й завдати нищівного удару у відповідь. У вирішальній битві з македонцями в задунайському степу 339-го року до н. е. наклав головою цар Атей, який очолював похід. Експансія на захід провалилася.

Утім, реноме непереможних скіфам удалося підтвердити вже за вісім років, у 331 році до н. е. Тоді в причорноморських степах загинула тридцятитисячна македонська армія на чолі з Зопіріоном, що її було направлено для завоювання Ольвії. На стінах міста поруч з міським ополченням, очевидно, виявилася достатня кількість скіфських лучників. Цього разу македоняни змушені були відступити. Тільки от повернутися додому їм уже не судилося — у безводному степу на них чекала скіфська кіннота із сагайдаками, повними стріл, що не відають промаху...

Скіфський «лицар» у бойовому спорядженні. Реконструкція Зінаїди Васіної.

Світ укотре переконався, що захопити або знищити Скіфію неможливо. Однак з тим, що було не під силу арміям, які приголомшили решту світу, скіфи впоралися самі. Економічні проблеми і політичні чвари в скіфському стані призвели до міжусобиць. Особливо перепало Лісостепу — в полум'ї пожеж повсюдно гинуть неприступні городища і дрібні поселення. Мав рацію грецький історик Фукідід, коли написав, що не було б ні в Європі, ні в Азії народу могутнішого за скіфів, однак лише за однієї умови — якби вони були єдині.

Так, Скіфію в IV столітті до н. е. все ще називають Великою, а її царі, нащадки Зевса, карбують зі срібла власні монети (на деяких, що дійшли до нас, царя Атея зображено на коні — він разить ворогів стрілами зі скіфського лука), вони ще одержують чудові золоті вироби, виконані руками найкращих грецьких ювелірів (знамениту пектораль створено за цих часів), із Греції ще пливуть кораблі, завантажені амфорами з хіоським вином для царських бенкетів — але занепад Скіфії близький.

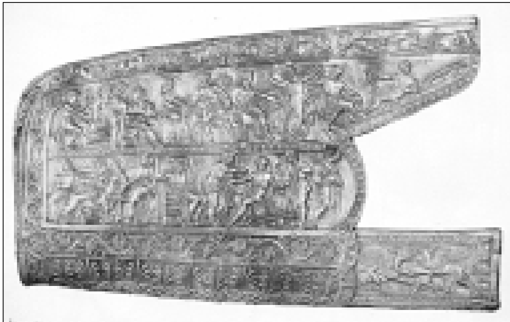
Підірвавши джерела свого добробуту на півночі, зробивши ставку на торгівлю з Грецією, котра потрапила на той час у руки македонців, вони, так і не переможені зовнішніми ворогами, повинні були зійти зі світової «сцени». Кризу посилили надзвичайне похолодання і посуха, що настали в III столітті до н. е. В колись спекотних причорноморських степах на деякий час установлюється клімат, характерний сьогодні для Західного Сибіру: два або три рази в тому столітті Чорне море замерзало цілком. Про якесь скотарство в таких умовах годі й казати. Чисельність населення в степу різко скорочується.

Частина скіфів знаходить притулок на півночі, серед уцілілих праслов'янських племен. Біля села Рижанівка українські та польські археологи кілька років тому розкопали могилу «останнього володаря скіфів», який правив цим краєм у ті часи. У ній є золото — але вже не те, і його не стільки, як колись. Є символи влади — золота гривна, меч із золотою рукоятю, срібний кубок, але їм далеко до шедеврів з Товстої або Гайманової могил.

Решта скіфів осідається в Криму і на відбудованих уздовж нижньої течії Борисфена городищах. Якось виживають, навіть будують оточене кам'яними стінами місто — Неаполь Скіфський (його руїни і сьогодні можна бачити в центрі Сімферополя). Але про колишню могутність уже не йдеться. Так, правителі Неаполя карбують свої імена на ольвійських монетах і намагаються встановити протекторат над еллінськими містами і Боспорським царством у Криму. Але в них з'являються могутні конкуренти — правителі царств, що утворилися на уламках імперії Великого Александра. А в тих за спиною вже маячать орли непереможних римських легіонів — республіка, що зрівняла із землею гордий Карфаген, готова перетворитися на чергову велику державу Старого Світу.

Із закінченням похолодання, яке кліматологи називають малим льодовиковим періодом, пов'язаний прихід в українські степи з Прикубання народу, відомого як роксолани, або сармати. Про нього та інші племена, які жили на межі тисячоліть у нашому краї, читайте в наступній публікації.

Олег ДЕНИСОВ.
Михайло ВЕДЕЙКО,
кандидат історичних наук.

Скіфські правителі. Реконструкція Зінаїди Васіної.

Золота оболонка горита з Мелітопольського кургану — зразок серійної роботи античних ювелірів. Розкопки експедиції Інституту археології НАН України.

Меч в обкладених золотом піхвах — остання третина IV століття до н. е. Курган біля с. Велика Білозерка. Розкопки експедиції Інституту археології НАН України.

Набір грецького посуду для пиття вина з царського Бердянського кургану. Розкопки експедиції Інституту археології НАН України.

Золотий ажурний шолом, знайдений у кургані Ак-Бурун у Криму.

Філія ДГУ Агентство з питань банкрутства в Донецькій області та ліквідатор ВАТ «Донецький текстиль» , повідомляють про повторне проведення аукціону з продажу активів.

На аукціон виставляється пансіонат «Текстильщик» (під розборку), який розташований за адресою: Донецька обл., смт. Ялта, вул. Чапаєва, початкова ціна продажу — 15132,49 грн. у т. р. ПДВ, гарантійний внесок — 756,62 грн. Гарантійний внесок у розмірі 5 % від початкової ціни реалізуємого майна та реєстраційний збір для реєстрації учасників аукціону — 17,00 грн. перераховуються на р/р 26005150300241 в ДОФ АКБ «Укрсоцбанк», м. Донецька, МФО 334011, ОКПО 26319986, Донецькій філії ТБ «Центральна». Для участі в аукціоні необхідно надати письмову заяву організатору торгів Філії ДГУ Агентство з питань банкрутства в Донецькій області за адресою: м. Донецьк, пр-т Комсомольський, 8. З фіксованими умовами можна ознайомитись у організатора аукціону. Строк надання заяв 4 календарних дня із дня публікації інформації по 18 червня 2004 р. включно. Аукціон відбудеться після 6 календарних дня із дня публікації інформації в газеті 21 червня 2004 р. об 11-00 год. на Донецькій філії ТБ «Центральна» за адресою: м. Донецьк, вул. Бахметьєва, 34. Довідки за телефонами: 304-77-83, 304-37-21 та на сайті **ФДГУ** Агентство з питань банкрутства в Донецькій області: bankruptcy.internet.dn.ua.

В оголошенні надрукованому в газеті «Голос України» від 7 квітня № 65 про банкрутство КСП «Зоря» Міловського району Луганської області додатково слід читати: р/р № 260033013580 в Міловському ТВБВ 3123/045 - філія Біловодського відділення Ощадбанку, адреса ліквідатора: 91005, м. Луганськ, вул. Станкобудівельна, 25, т. 493196.

СП «БУРЕКА ЛТД», ЗКПО 20012531, юридична адреса: м. Київ, вул. Стратегічне шосе, 15/30, повідомляє про закриття. Претензії приймаються протягом місяця за адресою: м. Київ, вул. Стратегічне шосе, 15/30. Тел. 227-42-41.

ТОВ «Інтер-Штолль»

(код за ЄДРПОУ 30113995) оголошує про свою ліквідацію. Претензії приймаються протягом місяця з дня публікації оголошення.

Товариство з обмеженою відповідальністю виробничо-комерційне підприємство «Темп, Лтд», код ЄДРПОУ 23796361 зареєстроване розпорядженням Голови Запорізької районної державної адміністрації Запорізької області, № 496 від 07.08.1996р., повідомляє про свою ліквідацію. Претензії приймаються протягом 2-х місяців за адресою: 69123, м. Запоріжжя, вул. Хортицьке шосе / вул. Маршала Судца, 24/2, т. 41-22-99.

Господарський суд Харківської області (61022, м. Харків, пл. Свободи, 5, Держпром, 8 під'їзд) ухвалою від 23.04.2004р. порушив справу № Б-19/42-04 про банкрутство Товариства з обмеженою відповідальністю фірма «Автосервіс» код ЄДРПОУ 01268420; юридична адреса: Харківська обл., м. Куп'янськ, пгт. Ковшаровка, банківські реквізити: п/р 000467433 в Куп'янському від АКБ «Промівестбанк» МФО 351511. Розпорядником майна призначений арбітражний керуючий Ямпольський Юрій Олександрович, (ліцензія серії АА № 419258, видана 28.10.2002 року). Вимоги кредиторів приймаються протягом тридцяти днів з дня публікації оголошення.

Господарський Суд Запорізької області (69001, м. Запоріжжя, вул. Шаумяна, 4) порушив справу № 19/64 про банкрутство Товариства з обмеженою відповідальністю «Побутпластмас» (Запорізька обл., м. Бердянськ, вул. Шевченка, 71; код ЄДРПОУ 02970079, р/р № 26007330022070 в БФ ЗРУ АКБ «Укрсоцбанк», МФО 313452).

Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Васильцова Сергія Анатолійовича (ліцензія — серія АА № 140487; 71100, Запорізька обл., м. Бердянськ, пр. Праці, 33/55, офіс № 407, тел. (06153) 7-18-00).

Претензії кредиторів та заяви санаторів приймаються в місячний термін з дня опублікування оголошення.

Круглу печатку з написом Київська (Управління) дистанція сигналізації та зв'язку *Київ*Україна*Південно-Західна залізниця - ШЧ-9 - вважати недійсною.

Закрите акціонерне товариство «Англійсько-українське підприємство Сарепта-медіпласт»

Повідомляє, що 29 липня 2004р. о 10.00 відбудуться чергові збори акціонерів за адресою: м. Донецьк, вул. Зуєвська, 13.

Порядок денний:

1. Внесення змін у Статут Товариства.
2. Передача частини повноважень Загальних зборів Правлінню Товариства.
3. Звіт Голови Правління товариства про результати фінансово-господарської діяльності товариства і розподіл прибутку за 2003 р.
4. Звіт Ревізійної Комісії.
5. Затвердження річних результатів діяльності товариства.

Реєстрація акціонерів відбудеться 29 липня 2004 р. з 8.00 до 10.00 по місцю проведення зборів. Акціонери повинні мати при собі документ, що посвідчує особу, їхні представники - доручення і документ, що засвідчує особу. Довідки за телефоном: (062) 304-74-24.

Голова Правління ЗАТ «АУП Сарепта-медіпласт».

Товариство з обмеженою відповідальністю «ЄВРОІНВЕСТ ЛІМІТЕД», Код ОКПО 30019796, зареєстроване Шевченківською районною адміністрацією м. Києва 12 серпня 1998 р. за № 04615 повідомляє про свою ліквідацію на підставі рішення Учасників, згідно Протоколу № 07-06/2004 від 07.06.04.

ВАТ ТВП «Південне» повідомляє, що чергові збори акціонерів відбудуться 30 липня 2004 року об 11.00 за адресою: м. Київ, вул. Вербицького, 18, 2 поверх.

Реєстрація акціонерів відбудеться з 10.00 до 10.50. При собі мати документи, що посвідчують особу акціонера, або доручення — для представника акціонера.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

1. Звіт голови правління за 2003 рік.
2. Звіт Ревізійної комісії за 2003 рік.
3. Затвердження річного звіту та балансу за 2003 рік.
4. Обрання виконавчого органу.
5. Обрання ревізійної комісії.

Господарський суд Харківської області, 61022, м. Харків, майдан Свободи, 5, Держпром, 8-й під'їзд, Постановою по справі № Б-48/42-04 від 01.06.2004 р. визнав банкрутом Товариство з обмеженою відповідальністю «КАТЛА» (адреса: м. Харків, вул. Георгіївська, 1, код ЄДРПОУ 32133311),

п/р 26008860228660 в ХОФ АКБ «Укрсоцбанку», МФО 351016, і відкриває ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено Бабич Світлану Вікторівну (адреса: м. Київ, вул. Серафимовича, буд. 5, кв. 15).

Кредитори протягом місяця після опублікування даного оголошення можуть звернутися із заявою про визнання кредитором по справі до господарського суду Харківської області.

Господарським судом Житомирської області (10002, м. Житомир, майдан Путятинський, 3/65) за позовом Житомирської об'єднаної державної податкової інспекції порушено справу 3/64 «Б» про банкрутство Дочірнього підприємства «Пересувна механізована колона № 67» ВАТ «Житомирводбуд» (10025, м. Житомир, вул. Заводська, 13, код 01036810, р/р № 37124095054025 в УДК у Житомирській області) розпорядник майна — арбітражний керуючий Вербило Ю. В.

Претензії приймаються господарським судом Житомирської області протягом місяця з дня публікування даного оголошення за адресою: 10014, м. Житомир, вул. В. Бердичівська, 25, кім. 9.

ТОВ «Буг»

код ЄДРПОУ 31809045 повідомляє про свою ліквідацію.

Претензії приймаються протягом 2-х місяців за адресою: Вінницька обл., м. Ладижин, вул. Леніна, 118. Телефон 8 (04343) 6-18-47.

Відкрите акціонерне товариство «Авдіївський коксохімічний завод»

оголошує проведення відкритих торгів 14.07.04 р. на капітальний ремонт турбіни ПР-6-35-1,2 ТЕЦ. Пакет тендерної документації можна отримати за адресою: 86065, м. Авдіївка, Донецької області, пр. Індустріальний, 1; тел. (0622) 90 35 50, додатковий 43, 30, факс (0622) 99 84 02.

Господарський суд Харківської обл. (Держпром, 8-й під., пл. Свободи, 5, м. Харків, 61022) ухвалою від 13.04.2004 р. порушив справу № Б-48/26-04 про банкрутство Дочірнього підприємства «Чугуївська паливна апаратура — Автомобіліст» ВАТ «Чугуївська паливна апаратура» (м. Чугуїв, вул. Харківська, 249, р/р 26003806052710 у ХОФ АКСР «Укрсоцбанк», МФО 351016, ЄДРПОУ 31180774).

Розпорядником майна призначено Шинкарьова В. Ю. (ліц. № 668298 від 09.10.2003 р., м. Харків, вул. Шевченка, 333, кв. 1).

Ухвалою господарського суду Донецької області (83048, м. Донецьк, вул. Артема, 157) від 18.05.2004 року за заявою державної податкової інспекції у м. Сніжному порушено справу № 15/99Б про банкрутство ТОВ «Будівельне управління № 9», м. Сніжне (86500, Донецька область, м. Сніжне, вул. Леніна, 18 «а») та введено мораторій на задоволення вимог кредиторів. Розрахункові рахунки № 26002303570559, 26003302570559, 26004301570559, 26006310570559 в філії відділення Промінвестбанку в м. Сніжному Донецької області» МФО 334237.

Розпорядником майна призначений Канунніков Роман Анатолійович, Донецька область, м. Сніжне, вул. Гагаріна, 51/38 (ліцензія № 669685, серія АА, видана 22.09.2003 року).

Претензії кредиторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Правління Закритого акціонерного товариства «АВК» увідомляє своїх акціонерів про проведення чергових Загальних зборів акціонерів, які відбудуться 02 серпня 2004 року об 11.00 год. за адресою: місто Київ, вул. Межигірська, 8а, корп. Б, 2-й поверх.

Реєстрація акціонерів розпочнеться за 30 хвилин до початку зборів.

Порядок денний:

1. Звіт Правління Товариства про фінансово-господарську діяльність ЗАТ «АВК» за 2003 рік.
2. Звіт Ревізійної комісії Товариства про результати перевірки фінансово-господарської діяльності ЗАТ «АВК» за 2003 рік.
3. Затвердження звіту незалежних аудиторів про фінансову діяльність ЗАТ за 2002 рік.
4. Затвердження планів діяльності товариства на 2004 рік.
5. Про розподіл прибутку Товариства за 2003 рік.

З документами зборів можна ознайомитись в Товаристві за адресою: Україна, 83062, Донецьк, вул. 1-а Олександрівка, 9.

Довідки за телефоном (факс): (062) 3352739.

ОГОЛОШЕННЯ ПРО ПОЧАТОК ПІЛЬГОВОГО ПРОДАЖУ АКЦІЙ ВАТ «КРИВОРІЖСТАЛЬ»

Відкрите акціонерне товариство «Криворізький гірничо-металургійний комбінат «Криворіжсталь» повідомляє, що відповідно до наказу Фонду Державного майна України № 6-КПА від 01.06.2004 р. «Про продаж акцій ВАТ «Криворіжсталь» розпочато пільговий продаж акцій ВАТ «Криворіжсталь».

Право на участь у пільговому продажі акцій мають працівники ВАТ «Криворіжсталь» та з урахуванням обмежень, визначений у статті 25 Закону України "Про приватизацію державного майна" колишні працівники комбінату «Криворіжсталь».

ВАТ «Криворіжсталь» випущені прості іменні акції у бездокументарній формі. Номінальна вартість однієї акції — 1 гривня.

Ціна однієї акції при пільговому продажу встановлена на рівні половини номінальної вартості акції.

Прийом заяв на пільгове придбання акцій ВАТ «Криворіжсталь» буде відбуватися до 1 серпня 2004 р. в пунктах прийому заяв, розміщених у відділеннях Промінвестбанку в м. Кривий Ріг і м. Зеленодольск.

Телефони для довідок: (0564)92-90-00, 92-78-18.

Підприємство громадської організації «Україно-Японський центр «Відродження», ідентифікаційний код 32621415, зареєстроване Шевченківською районною у м. Києві державною адміністрацією 11 серпня 2003 р., реєстраційний № 19412, адреса: м. Київ, вул. Б. Хмельницького, 42, к. 42, повідомляє про зменшення статутного фонду підприємства. Заяви кредиторів приймаються протягом двох місяців з дня публікації.

Загальні збори Акціонерів ВАТ «Хмельницький комбінат хлібопродуктів»

22 травня 2004 року прийняли рішення про реорганізацію Акціонерного товариства у Товариство з обмеженою відповідальністю «Хмельницький комбінат хлібопродуктів».

Заяви кредиторів та акціонерів, щодо викупу акцій, подаються за адресою: 29000, м. Хмельницький, вул. Заводська, 53. Тел. для довідок: 8(0382) 79-25-24, 8(03822)69-583.

Виробничий кооператив «Геодезист»,

Код ЄДРПОУ 19261462, повідомляє про свою ліквідацію. Претензії приймаються за тел/факс: 477-31-23.

Закрите акціонерне товариство «Акціонерний комерційний банк «Траст-капітал»

повідомляє, що позачергові Загальні Збори акціонерів відбудуться 02 серпня 2004 р., о 15.00 годині, за адресою: м. Київ, вул. Підвисоцького, 7.

Реєстрація акціонерів з 14.00 год. до 14.45 год.

Телефон для довідок: (044) 206-33-72.

Акціонерам мати при собі паспорт або документ, що посвідчує особу.

Для уповноважених представників — доручення.

Порядок денний Зборів.

1. Внесення змін до складу Спостережної Ради Банку.
2. Внесення змін до складу Ревізійної комісії Банку.
3. Різне.

Спостережна Рада Банку.

ТОВ «Темп»

код ЄДРПОУ 31746535 повідомляє про свою ліквідацію.

Претензії приймаються протягом 2-х місяців за адресою: Вінницька обл. м. Ладижин вул. Леніна, 118, телефон 8(04343) 6-18-47.

Філія Агентства з питань банкрутства в Львівській області та ліквідатор Відкритого акціонерного товариства ДОК «Дрогобичдерев» п. Романчук С. Ю., 15 липня 2004 року о 10 год 00 хв. проводить публічні торги з продажу майна банкрута — ВАТ ДОК «Дрогобичдерев», яке знаходиться за адресою: Львівська область, м. Дрогобич, вул. Трускавецька, 71, а саме:

1. Адмінкорпус, заг. площа 217.1 $м^2$ — вартість 6499,00 грн.; 2. Цех клину з повітрезбірником, заг. площа 1237,2 $м^2$ — вартість 21652,00 грн., 3. Механічна майстерня, заг. площа 274,9 $м^2$ —вартість 7590,00 грн.; 4. Трансформаторна, заг. площа 73,3 $м^2$ з траснформатором 400 кВт і масляним вимикачем — вартість 4755,00 грн.; 5. Компресорна, заг. площа 29,7 $м^2$ — вартість 1700,00 грн.; 6. Двохсекційна сушильна камера С П М — 2 К, заг. площа 85,0 $м^2$ — вартість 3178,00 грн.; 7. Колія В К З (майданчик вантажно-розвантажувальний) — вартість 730, 00 грн.; 8. Огородження з воротами — вартість 832,00 грн.; 9. Вантажна вагонетка — вартість 160,00 грн.; 10. Високовольтний розподілювач — вартість 808,00 грн. Загальна вартість майна становить 47904,00 грн.

Гарантійний внесок в розмірі 10 % від початкової ціни продажу та реєстраційний збір в розмірі 17,00 грн. для реєстрації учасників вноситься на рахунок Філії Агентства з питань банкрутства в Львівській області № 260028218 в ЛОД АППБ «Аваль», МФО 325570, код ЄДРПОУ — 26254583 не пізніше ніж за три календарних дні до початку проведення торгів.

Заявки на участь у аукціоні приймаються за адресою: м. Львів, вул. Тургенєва, 73, з 9-00 до 18-00 год. Кінцевий термін подачі заявок за три календарні дні до початку проведення торгів. Торги будуть проводитись за адресою: м. Львів, вул. Тургенєва, 73. Додаткова інформація за тел. (0322) 393-265.

ОГОЛОШЕННЯ

Відкрите акціонерне товариство "Миколаївський глиноземний завод"

доводить до відома акціонерів, що відповідно до рішення загальних зборів акціонерів ВАТ "МГЗ" про деномінацію акцій (Протокол № 8 від 16 березня 2004 року) зроблена консолідація раніше розміщених простих іменних акцій номінальною вартістю 0,25 грн. кожна, шляхом їхньої конвертації (обміну), без зміни розміру статутного фонду і прав, наданих по акціях.

Акціонерам, які не володіли достатньою кількістю акцій номінальної вартості 0,25 грн. для одержання цілої кількості акцій нової номінальної вартості, і не об'єднали приналежні їм акції номінальної вартості 0,25 грн. у загальну власність, з метою наступного одержання в загальну власність цілої кількості акцій нової номінальної вартості, здійснена виплата грошової компенсації.

Акціонерам, які не надали до Товариства заяви на виплату грошової компенсації, Товариство виплатило грошову компенсацію шляхом внесення коштів у депозит нотаріуса.

Грошову компенсацію за акції акціонери можуть одержати в нотаріуса Машкової С.М. за адресою: м. Миколаїв, вул. Фалеєвська, 24. Прийом нотаріуса з цього питання здійснюється щопонеділка та щосереди з 9.00 до 16.30, перерва з 13.00 до 14.00. Виплата компенсації здійснюється нотаріусом у безготівковій формі шляхом перерахування коштів на розрахунковий рахунок.

Кошти можна отримати протягом трьох років.

ВАТ "МГЗ".

У зв’язку з втратою вважати недійсним свідоцтво про державну реєстрацію суб’єкта підприємницької діяльності приватного підприємства «Фірма «Вежа-95» (код за ЄДРПОУ 22951492) за № 22951492 від 04.01.1995 р. видане Виконавчим комітетом Печерської районної Ради народних депутатів м. Києва.

Господарським судом Дніпропетровської області (м. Дніпропетровськ, вул. Куйбишева, 1-а) порушив справи про банкрутство:

1. Товариство з обмеженою відповідальністю «Межівський мелькомбінат», код ЄДРПОУ 30908293, юридична адреса: 52900, Дніпропетровська область, Межівський район, с. Богданівка, вул. Центральна, 1; р/р 26008008480000 ДФ АКІБ «УкрСіббанк», МФО 306856, справа № Б 40/25/04. Розпорядник майна - Шинкаренко О. В., ліцензія АА № 668293, Дніпропетровська область, м. Павлоград, а/с 127/24, тел. (232) 200888.

2. Державне комунальне комерційне торгівельно-виробниче підприємство «Саксагань», код ЄДРПОУ 00192790, юридична адреса: 50005, Дніпропетровська область, м. Кривий Ріг, пр-т Дзержинського, 31, р/р в установах банків відсутні, справа № Б 24/43/04. Розпорядник майна - Сороковіков А. Ю., ліцензія АА № 140441, 50069, Дніпропетровська область, м. Кривий Ріг, вул. Волгоградська, 9.

3. Сільськогосподарський виробничий кооператив «Обрій», код ЄДРПОУ 03740571, юридична адреса: 51236, Дніпропетровська область, Новомосковський район, с. Гнатівка, вул. Леніна, 53, р/р 26008000312001 АТ «Індустріально-Експортний банк», МФО 307015, справа № Б 40/22/04. Розпорядник майна - Чикильдін О. М. ліцензія АА № 279794, 49000, м. Дніпропетровськ, пров. Токарний, 55, тел. (0562) 426843.

Сільськогосподарський кооператив «Починне», код ЄДРПОУ 04803486, юридична адреса: 51151, Дніпропетровська область, Магдалинівський район, с. Почино-Софіївка, р/р 26007124356001 в КБ «Приватбанк» МФО 305299, справа № Б 15/41/04. Розпорядник майна - Гришин М. А., ліцензія АА № 047924, 49000, м. Дніпропетровськ, пров. Штабний, 5-162.

Виробничо сільськогосподарський кооператив «Урожай» код ЄДРПОУ 26004857, юридична адреса: Дніпропетровська область, Солонянський район, с. Оріхове, р/р 26001211160100 у Дніпропетровській обласній дирекції АППБ «Аваль», МФО 305653. Розпорядник майна - Чікільдін О. М., ліцензія № 249794, 49040, м. Дніпропетровськ, а/с 2350, т/факс (0562) 306160.

До уваги акціонерів Закритого акціонерного товариства «Зерногор АТ»

правління ЗАТ «Зерногор АТ» повідомляє акціонерів, що Загальні збори акціонерів відбудуться 30 липня 2004р. о 10-ій год. за адресою: Україна, Черкаська обл., м. Городище, вул. Індустріальна, 12.

Порядок денний:

1. Звіт Правління про результати фінансово-господарської діяльності Товариства за 2003 рік. 2. Затвердження бюджету Товариства на 2004 рік. 3. Про затвердження нового складу Правління. 4. Затвердження Договору з Реєстром.

Реєстрація учасників зборів буде проводитися з 8.30 до 9-ої години.

Для реєстрації учасники Загальних зборів повинні мати:

1. Документ, що посвідчує особу. 2. Доручення на право участі у зборах (для представників юридичних та фізичних осіб).

Довідки за телефоном: (04734) 2-20-21.

Правління ЗАТ «Зерногор АТ».

Товариство з обмеженою відповідальністю «NAZCA», код ЄДРПОУ 32676862, юридична адреса: 61153, Україна, м. Харків, проспект 50 річчя ВЛКСМ, 56 повідомляє про свою самоліквідацію. Претензії кредиторів приймаються в двохмісячний термін з дня публікації оголошення.

Господарський суд Автономної Республіки Крим порушив справу № 2-11/7698 — 2004 про визнання банкрутом ВАТ «Сакське автотранспортне підприємство № 14338». Юридична адреса: 96500, АР Крим, м. Саки, Заводська, 97, код ЄДРПОУ 03114738, п/р № 26009307747001 в ЄФ КБ «Приватбанк», МФО 384566.

Розпорядником майна призначений Вудуд Г. І. (ліцензія арбітражного керуючого № 249853 серія АА від 22.10.01) адреса: 95000, м. Сімферополь, а/с 2769.

Письмові заяви кредиторів і можливих санаторів направляються в місячний термін з дня публікації в Господарський суд АР Крим.

Господарським судом Тернопільської області (46000, м. Тернопіль, вул. Острозького, 14 А) відкрито ліквідаційні процедури банкрутів: 1. Сільськогосподарський виробничий кооператив «Діана», справа № 11/Б-276, юридична адреса: с. Будки Кременецького району Тернопільської області, і/д 30813652, р/р 26005006007001 в Тернопільському відділенні банку «Надра», МФО 338705. Ліквідатором призначено Зуб Людмилу Василівну (ліцензія серії АА № 520114 від 04.06.2003 року, адреса: м. Тернопіль, вул. Мостова бічна, 4). 2. Приватне агропромислове підприємство «Доброполе», справа № 11/Б-315. Юридична адреса: с. Доброполе Бучацького району Тернопільської області, і/д 30811833, р/р 26007301682197 в Бучацькому безбалансовому відділенні Промінвестбанку. Ліквідатором призначено Зуб Людмилу Василівну (ліцензія серії АА № 520114 від 04.06.2003 року, адреса: м. Тернопіль, вул. Мостова бічна, 4).

Господарський суд Запорізької області (69001, м. Запоріжжя, вул. Шаумяна, 4) порушив справу № 21/81 про банкрутство Відкритого акціонерного товариства «Владівська сільськогосподарська машинно-технологічна станція» (71221, Запорізька область, Чернігівський район, с. Владівка, вул. Жлобінцев, 18, р/р 26004832 в Бердянському філіалі «Аваль», МФО 313885, код ЄДРПОУ 25678817). Арбітражним керуючим призначена АЛЕКСЕЕВА ЛЮДМИЛА ОЛЕКСІЇВНА (ліцензія Мінекономіки АА № 668254 від 15.09.2003р., 70410, Запорізька обл., Запорізький район, с. Лукашеві, вул. Щаслив, 5). Заяви кредиторів приймаються протягом тридцяти днів з дня опублікування оголошення.

Господарським судом Миколаївської області (54009, м. Миколаїв, вул. Адміральська, 22) Постановою по справі № 14/123 від 27.05.2004 року сільськогосподарське товариство з обмеженою відповідальністю «Мрія», код ЄДРПОУ: 03763968, п/р 26001301433355 в МЦВ «Промінвестбанку», МФО 326438, юридична адреса: 56630, Миколаївська обл., Новоодеський р-н, с. Антонівка, визнано банкрутом та відкрита ліквідаційна процедура.

Ліквідатором призначено Черепенко В. Г., ліцензія серія АА № 140411 від 12.06.2002 р., м. Миколаїв, вул. Московська, 54-а, тел. 8(0512)-47-34-64.

Претензії кредиторів приймаються протягом тридцяти днів з дня опублікування оголошення.

Господарським судом Тернопільської області (46000, м. Тернопіль, вул. Князя Острозького, 14а) порушено провадження у справі № 11/Б-431 про банкрутство Приватного підприємства «Літо» (46000, м. Тернопіль, вул. Руська, 33/2, код 21146179, п/р 2600630011452 в Тернопільській обласній філії АКБ «Укрсоцбанк», МФО 338017)

Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Дідича Володимира Євгеновича (м. Тернопіль, вул. Коперніка, 3, ліцензія серії АА № 047819 від 15.10.2001р.)

Претензії кредиторів та заяви санаторів приймаються протягом тридцяти днів від дня опублікування оголошення.

Постановою господарського суду Житомирської області від 22 квітня 2004 року по справі № 3/159 «Б» ДП «Будівельно-монтажне управління № 4» фірми «Житомирінвест» ВАТ, 10000, м. Житомир, вул. Чапаєва, 7 розрахунковий рахунок 26009167634001 в філії КБ «Приватбанк», м. Житомир, МФО 311409, код ЄДРПОУ 25304155, визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено Ступак Олега Миколайовича, ліцензія № 719767 від 20.01.2004 р.

Поштова адреса: 10000, м. Житомир, вул. Чапаєва, 7, тел. 8(0412) 37-51-19.

Господарський суд Донецької області (83048, м. Донецьк, вул. Артема, 157) порушив справу про банкрутство № 5/73Б ТОВ «Донецької виробничо-торгівельної фірми «Контур», м. Донецьк, ЗКПО 0030803, 83014, м. Донецьк-14, вул. Лівобережна, 20, р/р 31116057836300 управління Держказначейства у Донецькій області, МФО 834016. Розпорядник майна Перекрестова О. М. ліцензія № 249771. Введений мораторій на задоволення вимог кредиторів з 05.05.2004. Заяви кредиторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Господарський суд Донецької області (83048, м. Донецьк, вул. Артема, 157) постановою від 9 лютого 2004 р. (справа № 5/114Б) визнав банкрутом та відкрив ліквідаційну процедуру ТОВ «Агрофірма «Лани України» (83045, м. Донецьк, вул. Куйбишева, буд. № 67).

Ліквідатором підприємства призначено арбітражного керуючого Гумбакова Сергія Олександровича (ліцензія Міністерства економіки України АА № 047933 від 18.10.01 р.), конт тел. (06239) 6-13-50.

Постановою Господарського суду м. Києва від 24.05.2004 р. по справі № 43/81 визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру ДП «Веда-Тоніс» ВАТ «Веда» (м. Київ, вул. Смоленська, 31/33, код ЄДРПОУ 24597971).

Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Нестеренка С. С.

За юридичною адресою установчі документи та печатка не знаходяться, ліквідатору вони не передавалась. Слід вважати їх такими, що втратили чинність.

Господарський суд Полтавської області (36000, м. Полтава, вул. Зигіна, 1) 02.04.2004 р. порушив справу № 10/87 про банкрутство сільськогосподарського товариства з обмеженою відповідальністю «Псьол», юридична адреса: 37642, Полтавська обл., Миргородський р-н, с. Савинці, р/р 26003323807067 в Миргородському відділенні ПГРУ «Приватбанк», МФО 331401, ід. код. 03772602.

Розпорядником майна призначено Рибаченка М. П. (ліцензія № 630014 від 13.11.2003 р.). Вимоги кредиторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Постановою Господарського суду Донецької області (83048, м. Донецьк, вул. Артема, 157) від 17.05.04 р. за справою № 5/261Б Сільськогосподарське товариство з обмеженою відповідальністю «Суворова» Донецька обл., Костянтинівський р-н, с. Миколаївка ОКПО 25343511 визнано банкрутом та відкрита ліквідаційна процедура. Ліквідатором призначена Дрюк Надія Олексіївна - ліцензія № 047801, тел. 8 (06264) 1-63-67, 4-23-25.

Організація пропонує на конкурсну продажу:
- цілісний майновий комплекс
«Каланчацький консервний завод»

розташований в с. Мирне, Каланчацького рацону, Херсонської області, вул. Перекопська, 15. Аукціон відбудеться 16 липня 2004 року о 10-00 годині за адресою: м. Херсон, вул. 9 Січня, 30.

Довідки за телефоном: (0552) 26-40-69.

Постановою Господарського суду Дніпропетровської області (49027, м. Дніпропетровськ-27, вул. Куйбишева, 1-а) по справі № Б 15/125/03 від 18.05.2004р. ЗАТ «Господарство «Новогригорівське» (51136, Дніпропетровська область, Юр»ївський район, с. Новогригорівка, вул. Леніна, 72, код ЄДРПОУ 30795445, р/р 26007000197001 у ДФ АТ «Індустріально-експортний банк», м. Дніпропетровськ, МФО 307015) визнано банкрутом, відкрита ліквідаційна процедура, ліквідатором призначений Безпалов В. Г. (49081, м. Дніпропетровськ, пр-т. Воронцова, 75/232, тел. (0562) 23-41-67).

ДП «Інтерлінк корп.Лімітед» Код за ЄДРПОУ 30855965 повідомляє про свою ліквідацію. Претензії приймаються протягом 2-х місяців за тел. 490-29-93.

Господарським судом Сумської області (40477, м. Суми, вул. Рибалко, 2) ухвалою № 6/53-04 від 24.05.2004 р. порушено справу про банкрутство Закритого акціонерного товариства «Охтирський райагробуд» (42700, Сумська обл., м. Охтирка, вул. Транспортна, 2, код 03586437, п/р 26001000359001, в ФАКБ «Надра» м. Охтирка, МФО 337331). Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Сисоєва Андрія Валерійовича, ліцензія серія АА № 485260 видана Міністерством економіки з питань Європейської інтеграції України від 09.04.2003 р.(40022, вул. Псільська, 4, офіс 9, м. Суми, тел. 22-19-78, 218-421.

До уваги акціонерів Відкритого акціонерного товариства «Городищенське хлібоприймальне підприємство»

Правління ВАТ «Городищенське хлібоприймальне підприємство» повідомляє акціонерів, що Загальні збори акціонерів відбудуться 30 липня 2004 р. об 11-й год. за адресою: Україна, Черкаська обл., м. Городище, вул. Індустріальна, 12.

Порядок денний:

1. Звіт Правління про результати фінансово-господарської діяльності Товариства за 2003 рік, визначення основних напрямків діяльності та затвердження бюджету Товариства на 2004 рік.
2. Звіт Спостережної ради про роботу за звітний період.
3. Затвердження звіту та висновків Ревізійної комісії за 2003 рік.
4. Визначення порядку покриття збитковості Товариства.
5. Затвердження принципів корпоративного управління.
6. Внесення змін до Статуту Товариства згідно чинного законодавства.
7. Про обрання нового складу Спостережної ради та Правління Товариства.
8. Викуп Товариством державної частки акцій.

Реєстрація учасників зборів буде проводитися з 9-ої до 10-ої години.

Для реєстрації учасники Загальних зборів повинні мати:

1. Документ, що посвідчує особу.
2. Доручення на право участі у зборах (для представників юридичних та фізичних осіб).

Довідки за телефоном: (04734) 2-20-21.

Правління ВАТ «Городищенське хлібоприймальне підприємство

Ухвалою Господарського суду Полтавської області (36000, м. Полтава, вул. Зигіна, 1) від 13.05.2004 року порушено справу за № 8/127 про банкрутство Відкритого акціонерного товариства «Агрохім» (39200, м. Кобеляки, вул. Полтавська, 33, код ЄДРПОУ 05487047).

Розпорядником майна призначено Півненко Л. В. (ліцензія № 250329 від 14.02.02 р.).

Претензії кредиторів приймаються протягом тридцяти днів з дня публікації оголошення.

Господарський суд м. Києва (01030, м. Київ, вул. Б. Хмельницького, 44 В постановою № 43/201 від 21.05.2004 р. визнав банкрутом Закрите акціонерне товариство «Колос - 97» (м. Київ, вул. Димитрова, 3, код 24733983, р/р 26005001000636 в ВАТ Банк Біг Енергія. МФО 322603).

Ліквідатором призначено Грицай С. О. ліцензія № 719865 від 23.02.2004р.), т. (044) 236-11-17.

Ухвалою господарського суду Львівської області (79010, м. Львів, вул. Личаківська, 81) порушено провадження у справі № 6/346-7/143 про банкрутство Товариства з обмеженою відповідальністю «Бориславська порцеляна» (Львівська обл., м. Борислав, вул. Сосюри, 3, код ЄДРПОУ 31443680, р/р 2600001163388О в ЛФ КБ «Фінанси та кредит», МФО 325923).

Розпорядником майна призначений Градюк О. І. (м. Львів, вул. Золота, 5/26).

Майнові вимоги кредиторів та заяви осіб, бажаючих взяти участь в санації боржника приймаються протягом 30 днів з моменту виходу оголошення.

ПАМ'ЯТЬ

Круг містечка Берестечка

Минулих вихідних громадськість Рівненщини на території Державного історико-меморіального заповідника «Поле Берестецької битви», що в селі Пляшева Радивилівського району, вшановувала пам'ять козаків, які полягли 1651 року в битві під Берестечком. Тут відкрито виставку робіт відомого рівненського фотохудожника Анатолія Мізерного «Круг містечка Берестечка».

— Моє рідне село Рідків за три кілометри від Пляшевої. Ще змалечку любив слухати від прабабці Югенки козацькі історії. З нею ходив на Козащину (так мої односельці називали тодішні Козацькі Могили). То було свято душі. Люди йшли, щоб віддати шану героям, поставити свічечку і мовчки, про себе, проказати молитву. А вже потім поспілкуватися з екскурсоводами, помилуватися тутешніми краєвидами, — розповідає Анатолій Мізерний. — Щороку, як тільки сходив сніг і поля трошки підсихали, вирушали хлопчики на пошуки козацьких скарбів. Потім всі знахідки осідали у краєзнавчому куточку школи, а вже згодом передавали знайдені люльки, кресала до музею, що в Пляшевій. Скільки себе пам'ятаю, мене завжди тягнуло в ці святі місця...

Усі враження Анатолія Мізерного від побаченого передано в його фотороботах на виставці «Круг містечка Берестечка». На них зафіксовано археологічні знахідки на місці битви, паломництво людей, вшанування пам'яті полеглих за волю України, пейзажі, які зачаровують кожного.

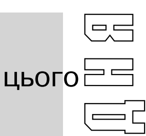
Олександра ЮРКОВА.

Рівненська область.

На знімку: Анатолій Мізерний презентує свою виставку.

Фото автора.

15 ЧЕРВНЯ

■ 1389 р. Турецька армія завдала поразки об'єднаним силам сербів і босняків на Косовому Полі, внаслідок чого Сербія стала васалом Османської імперії. ■ 1825 р. У Миколаєві спущено на воду перший у Росії паровий корабель. ■ 1830 р. Спалахнуло Севастопольське повстання. ■ 1834 р. Відкрито Київський університет. ■ 1914 р. Народився Юрій Андропов, керівник Радянської держави в 1982-84 роках. ■ 1930 р. У Москві відкрилася I Всесоюзна олімпіада мистецтв народів СРСР. ■ 1954 р. Створено Європейську футбольну асоціацію (УЄФА). ■ 1962 р. Помер композитор Михайло Вериківський.

І ТАКЕ БУВАЄ

Вимолили дощ

Більш як сто мешканців на чолі з трьома монахами села Ільківка, що неподалік Вінниці, зібралися суботнього дня на вигоні біля бурякового поля, щоб попросити у неба дощу. На полі вони відслужили молебень. У голові колони несли корогви, інше церковне начиння, необхідне для виконання ритуалу. Монахи тримали у руках... парасольки, чим викликали у декого усмішку, адже на небі в той час яскраво світило сонце.

Хоч як дивно, але парасольки невдовзі знадобилися. Коли через годину колона поверталася до села, небо над Ільківкою розверзлося рясним дощем. Він був перший за останній засушливий місяць. Характерно, що поля сусіднього села Агрономічне в цей час залишилися сухими.

Працівники обласного Гідрометцентру, на прохання висловитися з цього приводу, не приховували усмішки: мовляв, ми не маємо доступу до небесної канцелярії. До того ж уточнили, що нинішньої весни поля області отримали лише половину необхідної вологи. У деяких районах дощів випало ще менше.

Віктор СКРИПНИК.

Вінницька область.

Симфонія старої груші

Персональна виставка житомирського художника Василя Мельника у Кмитівському музеї образотворчого мистецтва, що знаходиться неподалік траси Київ—Житомир, багатьох відвідувачів привертає насамперед казковими витворами з дерева. Митець, котрий родом із Закарпаття, впевнено почувається в найрізноманітніших техніках, однак особливо полюбляє працювати з деревом. Адже те, що створила природа, уже прекрасне. Треба лише його побачити і підправити так, як це вміє майстер. Отоді зі стовбура старезної груші вийде скульптурна композиція «Фантастична симфонія Г. Берліоза «Полум'я життя», з яблуні — «Лісовий гном».

У доробку митця є чимало і графічних робіт, зокрема — велика серія «Хіросіма», на яку звернули увагу і японські мистецтвознавці.

— Коли щось не вдається відтворити в скульптурі чи графіці, берусь за живопис, — зізнається В. Мельник. — Чимало літ займаюся і керамікою, але на виставці лише те, що робив для душі...

З роботами художника нині знайомі в багатьох країнах світу, їх придбали колекціонери з Німеччини, США, Польщі, Голландії.

Олексій КАВУН.

Житомирська область.

«Дітям — наші серця»

Під такою назвою в Миколаєві відбувся Всеукраїнський фестиваль дитячої творчості національних меншин, учасниками якого були представники 200 національностей із 17 областей України: поляки, болгари, німці, євреї, цигани, греки, росіяни, грузини, вірмени. 40 творчих колективів протягом кількох днів на концертних майданчиках міста у вікторинах, конкурсах, виставках дитячого малюнку, демонстрації національних костюмів та кухні показували все найкраще свого етносу. Організатори заходу подбали і про відпочинок гостей — для них проводили екскурсії, організовували поїздки на теплоході, інші розваги. За словами голови обласної Ради національних меншин Мурада Каймаразова, мета проведення фестивалю — сприяння зміцненню дружби і порозуміння серед представників різних національностей, які проживають на теренах України, збагаченню української багатонаціональної культури.

Завершився фестиваль «круглим столом» на тему «Проблеми формування світогляду та почуття громадянина України у дітей різних національностей».

Олена ІВАШКО.

Миколаїв.

РЕЙД

Автопробігом по бездоріжжю

IV міжнародний журналістський автопробіг «Дорога у Крим: проблеми і перспективи», що стартував у Києві, проходить усіма регіонами півострова. 50 екіпажів представників загальнонаціональних і регіональних ЗМІ, а також Росії, Литви, Німеччини, Польщі, Словаччини на своїх автомобілях долають найпопулярніші шляхи курортників. У спеціальному рейді вони оцінюють якість кримських доріг, бензину на автозаправних станціях, знайомляться з маршрутами зеленого туризму, відвідують підприємства, що входять до системи Мінпромполітики. Про побачене розповідають на прес-конференціях, «круглих столах» з керівниками регіонів автономії.

Віктор ХОМЕНКО.

Крим.

Греки почали за здравіє...

СПОРТ

Футбол. Євро-2004. Фінальний турнір. Перший етап.

Футбольна «каравела» вирушила у тритижневе плавання, сподіватимемося, захопливе і приємне для нас. Принаймні вже на старті ми отримали величезну порцію інтригуючих подій і несподіванок.

12 червня. Група А. Португалія—Греція. 1:2. Порту. «Драгау». 48 761 глядач. **Арбітр** — П'єрлуїджі Колліна (Італія). **Голи:** Карагуніс, 6, Басінас, 51, з пенальті — Роналду, 90+3.

Немає слів, греки створили першу сенсацію і здобули впевнену перемогу. Та, погодьтеся, португальці самі винні в цьому, бо надто вже швидко пропустили м'яча. І до кінця першого тайму було важко зрозуміти, які взагалі їхні наміри. Діяли червоно-зелені прямолінійно й невиразно. Лише на останніх хвилинах немов прокинулися після тривалого сну. Та було вже пізно.

А от греки грали легко, розкуто і впевнено. Віддаючи належне переможцям, особливо варто сказати про їхнього наставника — німця Отто Рехагеля. Що то за один, ми, українці, відчули на собі під час відбіркового турніру. А в Німеччині багато хто вважає, що гер Отто найкращий тренер не тільки в фатерлянді, а й у світі. Отож подивимося далі на цього досвідченого стратега і щасливчика — Рехагеля.

— Це найбільша перемога в історії грецького футболу, — сказав він після зустрічі. — Стратегія і тактика, обрані нами на цей матч, виявилися найоптимальнішими і вдалими. Я сподіваюся, що у неділю мешканці Греції установлять на своїх домівках прапори. А ми трохи відпочинемо і знову будемо працювати, бо невдовзі на нас очікує черговий поєдинок.

Тренер збірної Португалії бразилець Луїс Феліпе Сколарі заявив, що він розчарований і спустошений. Після поразки від греків для його команди зустріч зі збірною Іспанії стане «матчем життя і смерті». А перед цим португальцям треба зіграти ще з Росією.

Іспанія—Росія. 1:0. Фару і Луле. «Альгаре». 28 182 глядачі. **Арбітр** — Урс Майєр (Швейцарія). **Гол:** Валерон, 60. На 88-й хвилині з поля вилучено росіянина Шаронова (два попередження).

Лише в дебюті хвацький загін іспанських «королівських гусарів» потужно атакував. Однак поступово гра вирівнялася, і вже росіяни організували кілька симпатичних комбінацій. Особливе захоплення викликав дриблінг Дмитра Аленичева. Переможець Ліги чемпіонів-2004 так закрутив іспанських захисників, що в них голова обертом пішла. Та ще й пробив сильно. І лише воротар Ікер Касільяс врятував становище. Одне слово, підопічні Георгія Ярцева діяли цілком гідно.

Після перерви тренер піренейців Іньякі Саєс зробив головну заміну, випустивши Хуана Карлоса Валерона замість Рубена Барахи. І свіженький гравець фактично першим дотиком до м'яча вгатив його у ворота суперника. Те влучення виявилося вирішальним.

13 червня. Група В. Швейцарія—Хорватія. 0:0. Лейрія. «Магалайш Пессоа». 24 090 глядачів. **Арбітр** — Лусіліу Кардосо Кортес Батішта (Португалія). На 50-й хвилині з поля вилучено швейцарця Фогеля (два попередження).

Гострий і динамічний матч приблизно рівних суперників, в якому ніхто не хотів поступатися.

Франція—Англія. 2:1. Лісабон. «Луж». 65 000 глядачів. **Арбітр** — Маркус Мерк (Німеччина). **Голи:** Зідан, 90+1, 90+3, з пенальті — Лампард, 38. На 73-й хвилині лідер збірної Англії Бекгем не реалізував пенальті.

Фото АФП.

Під час матчу Франція—Англія.

Зрозуміло, що на змаганнях такого рангу відверто слабких суперників не буває. А тут вам, будь ласка, одразу на старті пропонують матч гросмейстерського рівня, котрий міг би прикрасити фінал турніру. Усе начебто йшло до перемоги острів'ян. Основний час завершився на їхню користь. Але в додані три хвилини французи все перевернули з ніг на голову. Зінедін Зідан ще раз довів, що він найкращий. Однак якби Девід Бекгем забив одинадцятиметровий, тоді в англійської казки був би щасливий кінець.

Та, на щастя Франції, вона має не одного футбольного героя. Фаб'єн Бартез, відбивши пенальті, здійснив маленький подвиг і вселив у душі партнерів надію принаймні на порятунок. А в підсумку діючий чемпіон здобув важку перемогу у драматичному двобої. І то лише квіточки, ягідки ще попереду.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

ГОЛОС УКРАЇНИ
ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Редактор номера Сергій ДЕМСЬКИЙ.

Редколегія:
Леонід БРОВЧЕНКО,
Анатолій ГОРЛОВ,
Сергій ДЕМСЬКИЙ,
Віталій ЖЕЖЕРА,
Іван ІЛЛЯШ,
Світлана ПИСАРЕНКО,
Віталій СУДДЯ.

Головний редактор Анатолій ГОРЛОВ.

Передплата на газету «Голос України» (on-line) за адресою:
www.dnepropochta.dp.ua; www.presa.ua

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання— КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Передплатні індекси: для фізичних осіб — 40224, для підприємств і організацій — 60955.
Передплатна ціна: для фізичних осіб — 3,30 грн, для підприємств і організацій — 6,00 грн на місяць.
Ціна в роздрібній мережі — договірна.
Загальний тираж 159037.

Комбінат друку видавництва «Преса України».
03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України»
Зам. 0311107. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року.
Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.
☎ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 454-84-92;
телефакс — 234-72-54;
відділ реклами — 449-72-53, 454-81-34, 454-81-44;
телефакс — 449-85-62.
E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»

Internet: http://uamedia.visti.net/golos